

รายงานการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่ง
ของเกาะสุกร จังหวัดตรัง นำไปสู่ความยั่งยืน

Participatory Action Research for Coastal Resources
Restoration of Koh Sukorn, Trang Province
towards Sustainability

ณัฐทิตา โรจนประศาสน์	Natthita Rojchanaprasart
รัตนพร อนันตสุข	Rattanaporn Anantasuk
เดือนรุ่ง ช่วยเรือง	Duanrung Chouyruang
ประเสริฐ ทองหนู้ย	Prasert Tongnunui

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม

งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2563

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งของเกาะสุกร จังหวัดตรัง นำไปสู่ความยั่งยืน สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่สนับสนุนงบประมาณทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปี 2563 และขอขอบคุณคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกการทำวิจัยของคณะผู้วิจัย

ขอขอบคุณผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 ภาคส่วน ที่เข้าร่วมเวทีจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวน 3 เวที ดังนี้ 1) ชุมชน ได้แก่ แกนนำชุมชน องค์กรชุมชน (กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากร กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มออมทรัพย์) ผู้นำศาสนา 2) ภาครัฐ (ฝ่ายปกครองท้องที่ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุกร โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลเกาะสุกร) 3) ภาคเอกชน (แฟร็บซื้อสัตว์น้ำ ร้านค้า โฮมสเตย์)

ขอขอบคุณ อาจารย์สุรีย์พร ใหญ่สง่า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พิษณุโลก ตรวจสอบไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ และนางสาวมาริสา อินขัน ออกแบบปกเล่มแผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร พ.ศ. 2566-2570

คณะผู้วิจัย

มกราคม 2564

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งของเกาะสุกร จังหวัดตรัง นำไปสู่ความยั่งยืน

Participatory Action Research for Coastal Resources Restoration of Koh Sukorn, Trang Province towards Sustainability

ณัฐทิศา โจนประศาสน^{1*}, รัตนาพร อนันตสุข,² เตือนรุ่ง ช่วยเรื่อง³, ประเสริฐ ทองหนู้ย⁴

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมี 3 ภาคส่วน คือ 1) ชุมชน ได้แก่ แกนนำชุมชน องค์กรชุมชน (กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากร กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มออมทรัพย์) ผู้นำศาสนา 2) ภาครัฐ (ฝ่ายปกครองท้องถิ่น อบต. โรงเรียน รพสต.) 3) ภาคเอกชน (แพรับซื้อสัตว์น้ำ ร้านค้า โฮมสเตย์) การวิจัยนี้ดำเนินการโดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมของภาคีทุกภาคส่วนในตำบลเกาะสุกร ใช้รูปแบบการจัดเวทีชุมชนจำนวน 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา ความต้องการจำเป็นของชุมชน และศักยภาพของชุมชน ใช้เทคนิค Need assessment ร่วมกับกรอบการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน (Sustainable livelihood) และ SWOT analysis ตามลำดับ ครั้งที่ 2 การจัดทำรายละเอียดของแผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่ง ครั้งที่ 3 การตรวจสอบแผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่ง จากกระบวนการมีส่วนร่วมดังกล่าวทำให้ได้แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร ประกอบด้วย 5 แผนงาน คือ แผนงานที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แผนงานที่ 2 การเพิ่มมูลค่าของทรัพยากรชายฝั่งและเศรษฐกิจชุมชน แผนงานที่ 3 การจัดการความรู้ แผนงานที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งและสิ่งแวดล้อม แผนงานที่ 5 การเสริมศักยภาพทุนทางสังคม มีโครงการในแผนงานจำนวน 5, 5, 1, 6, 2 โครงการ ตามลำดับ ได้ส่งมอบแผนนี้ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุกรซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยการประชาสัมพันธ์ทบทวนแผนการพัฒนาท้องถิ่นเกาะสุกรและเพิ่มเติมประเด็นที่สำคัญของแผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งเกาะสุกรเข้าไปในแผนการพัฒนาท้องถิ่นเกาะสุกรต่อไป

คำสำคัญ: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม, การฟื้นฟู, ทรัพยากรชายฝั่ง

¹ สาขาศึกษาทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย 179 หมู่ 3 ตำบลไม้ฝาด อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง 92150

² สาขาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์ประมง คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย 179 หมู่ 3 ตำบลไม้ฝาด อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง 92150

³ สาขาศึกษาทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย 179 หมู่ 3 ตำบลไม้ฝาด อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง 92150

⁴ สาขาวิทยาศาสตร์ทางทะเลและสิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย 179 หมู่ 3 ตำบลไม้ฝาด อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง 92150

* Corresponding author, e-mail: natthita9@gmail.com

Abstract

The objective of this study was to formulate a coastal resources restoration plan in Koh Sukorn area. Stakeholders comprised of 3 sectors: 1) Community sector included community leaders, community organization (resource conservation groups, occupation groups, female groups, elderly groups, saving groups) and religion leaders; 2) Public sector included local administration, Subdistrict Administrative Organization, school, and subdistrict health promoting hospital; and 3) Private sector included aquatic animals purchase center, shop, and homestay business. The research was conducted with participatory process of all sectors in Koh Sukorn subdistrict through 3 forums. In Forum I, status of problems, community needs and community potential were analyzed by using need assessment together with sustainable livelihood technique and SWOT analysis, respectively. In Forum II, details of coastal resources restoration plan in the Koh Sukorn area were prepared and the coastal resources restoration plan was examined in Forum III. From the aforementioned participatory process, the resulting coastal resources restoration plan in Koh Sukorn area consisted of 5 work plans: 1) infrastructure development; 2) increase of coastal resources value and community economy; 3) knowledge management; 4) coastal resources and environmental management; and 5) promotion of social capital. Each work plan contained 5, 5, 1, 6, and 2 projects, respectively. The plan was submitted to the Koh Sukorn Subdistrict Administrative Organization which would be the main agency in driving the plan to implementation. The important issues of this coastal resources restoration plan will be added into the main Koh Sukorn local development plan when the community forums organized for plan revision in the future.

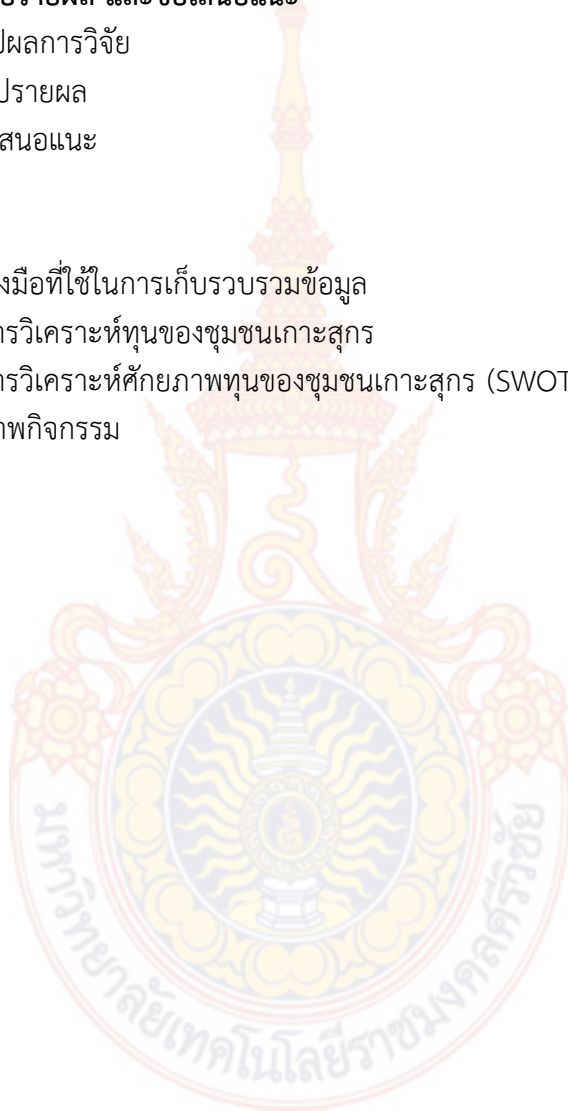
Key words: participatory action research, coastal resource, restoration

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
Abstract	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูปภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตการวิจัย	2
1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 สถานการณ์และแนวคิดพื้นฐานด้านการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง	4
2.2 สรุปการทบทวนสถานการณ์การจัดการทรัพยากรชายฝั่งในภาพรวม	16
2.3 กรอบการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน (Sustainable livelihoods framework)	18
2.4 การประเมินความต้องการจำเป็นของชุมชน (Community need assessment)	21
2.5 กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์	22
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	26
3.1 พื้นที่การศึกษา	26
3.2 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	26
3.3 ขั้นตอนในการศึกษา	27
ชั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อมของชุมชน	29
ชั้นที่ 2 การจัดทำแผน	31
ชั้นที่ 3 การนำแผนฯ ไปใช้ประโยชน์	32
บทที่ 4 ผลการศึกษา	33
4.1 แนวคิดและกระบวนการจัดทำแผนฯ	33
4.1.1 การศึกษาสถานภาพปัจจุบันและข้อเท็จจริงต่าง ๆ	33
4.1.2 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	33
เวทีครั้งที่ 1 การศึกษาสถานการณ์ปัญหา ความต้องการ และ ศักยภาพของชุมชน	33
ร่าง 1 แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร	36
เวทีครั้งที่ 2 การตรวจสอบข้อมูลสถานการณ์ของชุมชนและจัดทำ รายละเอียดของร่างแผนฯ	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา (ต่อ)	
ร่าง 2 แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร	54
เวทีครั้งที่ 3 การคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน และตรวจสอบแผนฯ	71
แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร	72
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
5.1 สรุปผลการวิจัย	94
5.2 อภิปรายผล	95
5.3 ข้อเสนอแนะ	100
บรรณานุกรม	102
ภาคผนวก	104
1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	104
2) ผลการวิเคราะห์ทุนของชุมชนเกาะสุกร	132
3) ผลการวิเคราะห์ศักยภาพทุนของชุมชนเกาะสุกร (SWOT analysis)	149
4) รูปภาพกิจกรรม	158

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	องค์ประกอบของแผนกลยุทธ์	23
3.1	จำนวนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วมเวทีจัดทำแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร	27
4.1	โอกาสและอุปสรรคต่อการจัดการทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร	34
4.2	จุดแข็งและจุดอ่อนต่อการจัดการทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร	35
4.3	แผนงานของแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร	36
4.4	แผนงาน โครงการ และกิจกรรมในแผนงานที่ 1-5	37
4.5	สรุปประเด็นการปรับปรุงบูรณาการโครงการ	52
4.6	แผนงานของแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร และลำดับความสำคัญ	54
4.7	แผนงาน โครงการ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ เป้าหมาย และตัวชี้วัด	55
4.8	แนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ	68
4.9	แผนงาน/โครงการ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ เป้าหมาย และตัวชี้วัด	78

สารบัญรูปภาพ

รูปที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	3
2.1	กรอบการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน	20
2.2	องค์ประกอบของชุมชน	23
3.1	กระบวนการจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร	28
3.2	สัดส่วนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	30

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนับว่ายังเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย ทรัพยากรธรรมชาติถูกนำไปใช้ในการพัฒนาจำนวนมากและเกิดความเสื่อมโทรมลงมากอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้นทั้งระหว่างรัฐและประชาชน และระหว่างประชาชนในกลุ่มต่าง ๆ กันเอง ประกอบกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศมีลักษณะรวมศูนย์ ขาดการเชื่อมโยงกับพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ลดลง ทรัพยากรดินเสื่อมโทรมทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพถูกคุกคาม ระบบนิเวศชายฝั่งถูกทำลาย ซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ได้กำหนดในยุทธศาสตร์ที่ 4 ว่าด้วยการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเป้าหมายที่จะรักษา และฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติ เพิ่มพื้นที่ป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ป่าเศรษฐกิจ และป่าชายเลน ลดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ แก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ และจัดที่ดินทำกินให้ผู้อยากไร้โดยให้สิทธิร่วม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559: 11-12, 107)

พ.ร.บ. ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 ในมาตรา 3 ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง หมายถึง สิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นตามธรรมชาติในบริเวณทะเลและชายฝั่ง รวมถึงพายุชายฝั่ง พื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่ง คลอง คูแกว่ง ทะเลสาบ และบริเวณพื้นที่ปากแม่น้ำ ที่มีพื้นที่ติดต่อกับทะเลหรืออิทธิพลของน้ำทะเล เช่น ป่าชายเลน ป่าชายหาด หาด ที่ชายทะเล เกาะ หมู่เกาะ ปะการัง ดอนหอย ฟีชและสัตว์ทะเล หรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง เช่น ปะการังเทียม แนวลดแรงคลื่น และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2558:1-2)

จังหวัดตรังมีชายฝั่งทะเล ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่ง 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอสิเกา อำเภอกันตัง อำเภอปะเหลียน และอำเภอหาดสำราญ มีหมู่บ้านชายฝั่งทะเลจำนวน 45 หมู่บ้าน ใน 15 ตำบล จังหวัดตรัง มีความอุดมสมบูรณ์ด้านฐานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้แก่ มีพื้นที่หญ้าทะเลมากที่สุดในประเทศไทยกว่า 33,600 ไร่ มีพื้นที่ป่าชายเลนจำนวน 240 ตารางกิโลเมตร มีทรัพยากรที่หายากในพื้นที่จังหวัดตรัง ได้แก่ พะยูง ซึ่งจังหวัดตรังเป็นจังหวัดแรกที่มีการพัฒนาการบริหารจัดการทางทะเลโดยกระบวนการมีส่วนร่วม ในรูปแบบคณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดตรัง ในปี พ.ศ. 2550 อีกทั้งพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ที่ชุมชนเจ้าของทรัพยากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและนโยบาย โดยจังหวัดตรังเป็นจังหวัดแรกที่มีการจัดทำแผนจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งขึ้นในปี พ.ศ. 2559 ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ คือ (อภิรักษ์ สงรักษ์ และคณะ, 2560: 1-2, 96)

- 1) การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
- 2) การเสริมสร้างศักยภาพของภาคีเครือข่ายให้มีความเข้มแข็ง
- 3) การจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ (Knowledge management system: KMS)
- 4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน
- 5) การส่งเสริมธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green business)

เกาะสุกรอยู่ในอำเภอปะเหลียน มีส่วนปกครองระดับท้องถิ่นคือองค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่บนเกาะ โดยพื้นที่ประกอบด้วย 4 หมู่บ้าน คือ บ้านเสียมไหม บ้านแหลม บ้านทุ่ง และบ้านหาดทรายทอง จุดแข็งของพื้นที่คือการมีทรัพยากรชายฝั่งที่หลากหลาย ทั้งทรัพยากรป่าชายเลน ภูเขาทะเล แนวปะการัง ชายหาด และสัตว์น้ำหลากชนิด รวมถึงมีประชาชนชาวบ้านที่มีความรู้ด้านต่าง ๆ มีแกนนำในพื้นที่ที่มีจิตอาสาทำงานในลักษณะบูรณาการ โดยมีคนในชุมชนให้ความร่วมมือกับกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามทรัพยากรชายฝั่งดังกล่าวข้างต้นเริ่มอยู่ในภาวะเสื่อมโทรมลงจากการใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ มาอย่างยาวนาน (อภิรักษ์ สงรักษ์ และคณะ, 2560: 145-148) การฟื้นฟูทรัพยากรตั้งแต่ระยะเริ่มแรกโดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเร่งดำเนินการก่อนเกิดความเสื่อมโทรมจนแก้ไขได้ยาก ดังนั้น การวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้จึงดำเนินการไปเพื่อหาแนวทางในการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งของเกาะสุกรโดยอาศัยจุดแข็งด้านการมีส่วนร่วมและการให้ความร่วมมือของคนในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในการอนุรักษ์ซึ่งจะนำไปสู่การใช้ประโยชน์ทรัพยากรชายฝั่งอย่างยั่งยืนต่อไป

คำถามการวิจัย ในการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกรมีเครื่องมือ/กลไก/แผน อะไรหรือไม่ ดังนั้น จึงสนใจที่จะศึกษาการจัดทำแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในตำบลเกาะสุกร

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อจัดทำแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในตำบลเกาะสุกร

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตพื้นที่การศึกษา

พื้นที่การศึกษาในตำบลเกาะสุกรศึกษาใน 4 หมู่บ้าน คือ บ้านเสียมไหม บ้านแหลม บ้านทุ่ง บ้านหาดทรายทอง

1.3.2 ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย

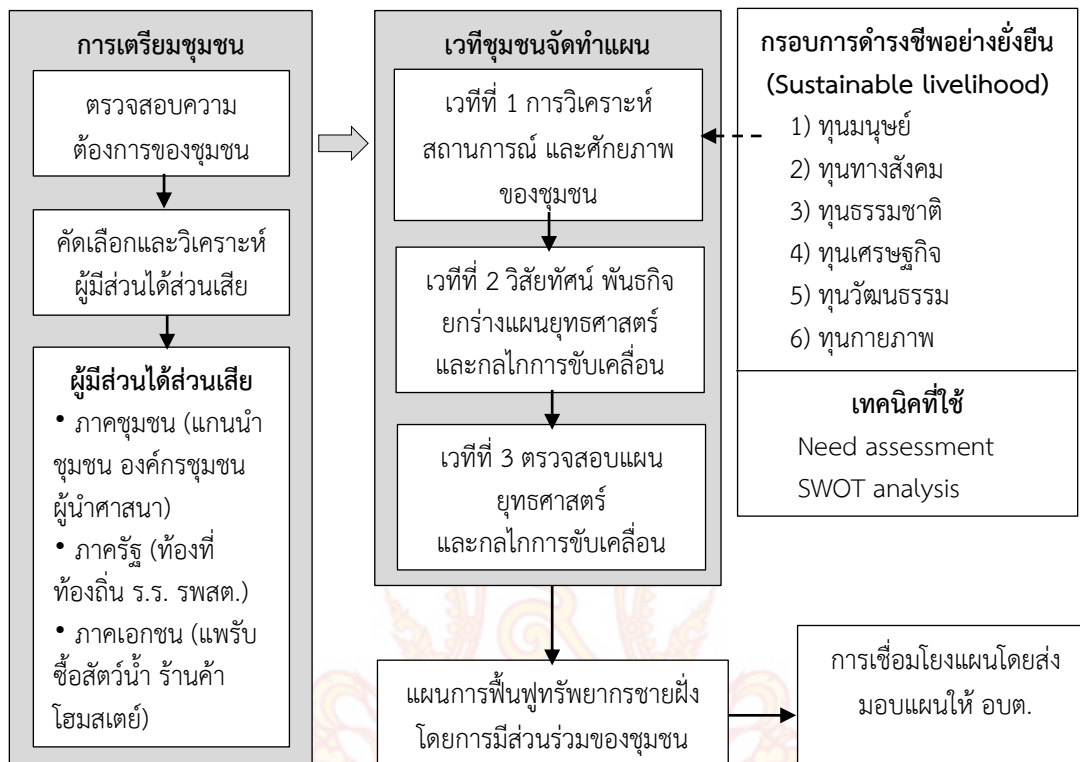
กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในตำบลเกาะสุกรมี 3 ภาคส่วน คือ 1) ภาคชุมชน ได้แก่ แกนนำชุมชน องค์กรชุมชน (กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากร กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มออมทรัพย์) ผู้นำศาสนา 2) ภาครัฐ (ฝ่ายปกครองท้องถิ่น อบต. โรงเรียน รพสต.) 3) ภาคเอกชน (แพรับซื้อสัตว์น้ำ ร้านค้า โฮมสเตย์)

1.3.3 ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาจะครอบคลุมถึงประเด็น การจัดทำแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง รวมถึงกลไกในการขับเคลื่อนแผน

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย ทำการตรวจสอบความต้องการของชุมชน คัดเลือกชาวบ้าน ชาวประมง พื้นที่ที่น่าสนใจจะเข้าร่วมโครงการ โดยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย ภาคชุมชน (แกนนำชุมชน องค์กรชุมชน ผู้นำศาสนา) ภาครัฐ (อบต. โรงเรียน รพสต.) ภาคเอกชน (แพรรักซื้อสัตว์น้ำ ร้านค้า โฮมสเตย์) โดยวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน จัดเวทีชุมชนจัดทำแผน ได้ข้อเสนอการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในตำบลเกาะสุกร ดังรูปที่ 1.1

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งของเกาะสุกร จังหวัดตรัง นำไปสู่ความยั่งยืน ได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี ดังนี้

- 1) สถานการณ์และแนวคิดพื้นฐานด้านการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง
- 2) สรุปการทบทวนสถานการณ์การจัดการทรัพยากรชายฝั่งในภาพรวม
- 3) กรอบการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน (Sustainable livelihoods framework)
- 4) การประเมินความต้องการจำเป็นของชุมชน (Community need assessment)
- 5) กระบวนการจัดทำแผน

2.1. สถานการณ์และแนวคิดพื้นฐานด้านการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง

2.1.1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs)

เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals – MDGs) ซึ่งสิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2558 โดย UN ได้ริเริ่มกระบวนการหรือเพื่อกำหนดวาระการพัฒนาภายหลังปี พ.ศ. 2558 (post-2015 development agenda) ตามกระบวนการที่ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยประเด็นสำคัญของวาระการพัฒนาภายหลังปี พ.ศ. 2558 คือ การจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs) โดยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมีทั้งหมด 17 เป้าหมาย ทั้งนี้จะกล่าวถึงเฉพาะเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมมีจำนวน 5 เป้าหมาย คือ เป้าหมายที่ 6, 7, 13, 14 และ 15 ดังนี้ (United Nation Thailand, 2015)

เป้าหมายที่ 6: การจัดการน้ำและสุขาภิบาล

เป้าหมาย: รับรองการมีน้ำใช้ การจัดการน้ำและสุขาภิบาลที่ยั่งยืน

ปัญหาการขาดแคลนน้ำส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วโลกมากกว่า 40% สิ่งที่น่าตกใจคือคาดว่าจะมีการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลกที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แม้ว่าประชาชน 2,100 ล้านคน ได้รับการเข้าถึงการสุขาภิบาลน้ำที่ดีขึ้นตั้งแต่ปี 2533 แต่การขาดแคลนอุปกรณ์สำหรับน้ำดื่มที่ปลอดภัยยังคงเป็นปัญหาหลักที่ส่งผลกระทบต่อทุกทวีป

ภายในปี 2573 การทำให้มีน้ำดื่มที่ปลอดภัยและราคาเหมาะสม จำเป็นต้องมีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม โดยจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัยและส่งเสริมสุขอนามัยในทุกระดับ ปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศน์ที่เกี่ยวข้องกับน้ำ เช่น ป่าไม้ ภูเขาและแม่น้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องดูแล ถ้าหากเราจะลดการขาดแคลนน้ำ นอกจากนี้ ความร่วมมือระหว่างประเทศยังเป็นสิ่งจำเป็นที่จะส่งเสริมให้มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและสนับสนุนเทคโนโลยีการบำบัดน้ำในประเทศที่กำลังพัฒนา

เป้าหมายที่ 7: พลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้

เป้าหมาย: รับรองการมีพลังงานที่ทุกคนเข้าถึงได้ เชื่อถือได้ ยั่งยืนทันสมัย

ระหว่างปี 2533 ถึงปี 2553 จำนวนประชากรมีการเข้าถึงไฟฟ้าเพิ่มขึ้น 1,700 ล้านคนทั่วโลกและยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงมีการเรียกร้องถึงพลังงานราคาถูก เศรษฐกิจทั่วโลกพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิลและการเพิ่มขึ้นของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกซึ่งนั่นคือการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงต่อระบบภูมิอากาศ การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลถึงทุกทวีปทั่วโลก

ภายในปี 2573 มีเป้าหมายที่จะทำให้เกิดการผลิตไฟฟ้าที่เหมาะสมในทุกที่ ซึ่งหมายถึงการลงทุนในแหล่งพลังงานสะอาด เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลมและพลังงานความร้อน การนำมาตรฐานการประหยัดค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในอาคารและอุตสาหกรรม สำหรับความหลากหลายของเทคโนโลยียังสามารถลดการใช้ไฟฟ้าทั่วโลกได้ 14% ซึ่งหมายถึงการลดการใช้งานโรงไฟฟ้าขนาดกลาง ประมาณ 1,300 แห่ง การขยายโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อให้มีแหล่งที่มาของพลังงานสะอาดในประเทศที่กำลังพัฒนา เป็นเป้าหมายสำคัญที่ทั้งการขยายโครงสร้างและการพัฒนาเทคโนโลยีสามารถส่งเสริมการเจริญเติบโตและช่วยเหลือสิ่งแวดล้อมได้

เป้าหมายที่ 13: การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เป้าหมาย: ดำเนินมาตรการเร่งด่วนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ

ไม่มีประเทศใดในโลกที่ไม่เห็นผลกระทบอันรุนแรงของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การปล่อยก๊าซเรือนกระจกยังคงเพิ่มขึ้น และตอนนี้เพิ่มขึ้นจากปี 2533 มากกว่า 50% นอกจากนี้ภาวะโลกร้อนเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอันยาวนานกับระบบสภาพภูมิอากาศ ซึ่งผลลัพธ์ที่ตามมาอาจไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าหากไม่เริ่มดำเนินการในตอนนี้

การสร้าง ความเข้มแข็ง ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัวของภูมิภาคที่มีความเสี่ยง เช่น ประเทศที่ไม่มีทางออกทะเล และประเทศที่เป็นเกาะ จำเป็นต้องร่วมมือกันเพื่อพยายามสร้างความตระหนักรู้และบูรณาการมาตรการเข้าไปในนโยบายและกลยุทธ์ระดับชาติ ซึ่งยังคงมีความเป็นไปได้ด้วยเจตจำนงทางการเมืองและความหลากหลายของมาตรการทางเทคโนโลยีที่สามารถจำกัดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกได้ถึงสององศาเซลเซียสซึ่งจำกัดได้มากกว่าก่อนยุคอุตสาหกรรม สิ่งนี้จำเป็นต้องดำเนินการร่วมกันอย่างเร่งด่วน

เป้าหมายที่ 14: การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล

เป้าหมาย: อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเลเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ผู้คนกว่าสามพันล้านคนใช้ชีวิตขึ้นอยู่กับความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลและชายฝั่ง แต่ในปัจจุบันนี้เราจะเห็นได้ว่า 30% ของปลาทะเลของโลกได้ถูกใช้ไปเกินขนาด ซึ่งต่ำกว่าระดับที่พวกเขาสามารถผลิตผลทดแทนที่ยั่งยืนให้ได้

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) สร้างกรอบการทำงานเพื่อการจัดการอย่างยั่งยืนและปกป้องระบบนิเวศทางชายฝั่งและทางทะเลจากภาวะมลพิษจากแหล่งบนบก ตลอดจนจัดการปัญหาผลกระทบของการเป็นกรดของมหาสมุทร เสริมสร้างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของทรัพยากรทะเลผ่านกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งจะสามารถช่วยบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นกับมหาสมุทร

เป้าหมายที่ 15: การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก

เป้าหมาย: ปกป้อง ฟื้นฟู และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบกอย่างยั่งยืน

ในปัจจุบันนี้เราจะเห็นความเสื่อมโทรมของที่ดินแบบที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และการสูญเสียที่ดินทำกิน 30 - 35 ครั้ง ภัยแล้งและการแปรสภาพเป็นทะเลทรายก็ยังคงเพิ่มขึ้นในแต่ละปี

รวมจำนวนการสูญเสียถึง 12 ล้านเฮกตาร์ และส่งผลกระทบต่อชุมชนที่ยากจนทั่วโลก จาก 8,300 สายพันธุ์สัตว์ที่เป็นที่รู้จัก มีจำนวน 8% ที่กำลังจะสูญพันธุ์และอีก 22% มีความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) มุ่งมั่นที่จะอนุรักษ์และฟื้นฟูประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก อาทิ ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่กึ่งแห้งแล้ง และภูเขา ภายในปี 2563 การส่งเสริมการจัดการป่าอย่างยั่งยืนและแก้ไขการตัดไม้ทำลายป่าก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยบรรเทาผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ควรต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อที่จะลดการสูญเสียถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพที่ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกันของเรา

2.1.2 นโยบายของรัฐ

นโยบายและยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งของประเทศไทย มีดังนี้

ก. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มีความมุ่งหมายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยระบุไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 4 ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งเน้นการรักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติ การสร้างความมั่นคงด้านน้ำ และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มีประสิทธิภาพ การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษ และลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ การเพิ่มประสิทธิภาพการลดก๊าซเรือนกระจกและขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดจากสาธารณภัย

ข. แผนยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (พ.ศ. 2560- 2579)

แผนยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (พ.ศ. 2560- 2579) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระบุวิสัยทัศน์ในแผนยุทธศาสตร์กระทรวงฯ ระยะ 20 ปี คือ “อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาอย่างสมดุล” ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ 6 ประเด็น ซึ่งแต่ละประเด็นมีเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดังนี้

1) อนุรักษ์ ค้ำครอง ฟื้นฟู ส่งเสริม และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน มีเป้าหมาย (1) ป้องกันดูแลรักษาพื้นที่ป่าให้คงสภาพ ไม่ให้มีการบุกรุกทำลาย รวมทั้งเฝ้าระวังป้องกันการเกิดไฟป่า (2) การเพิ่มพื้นที่ป่าไม้จากพื้นที่เสื่อมโทรม สร้างป่าเศรษฐกิจ (3) เพิ่มความสมบูรณ์ของแนวปะการัง แหล่งหญ้าทะเล และระบบนิเวศทางทะเล โดยฟื้นฟูป่าชายเลนไม่น้อยกว่า 105,000 ไร่ และระบบนิเวศ/ ทรัพยากรทางทะเลได้รับการคุ้มครอง (23 จังหวัด) (4) แก้ไขปัญหาการกัดเซาะในพื้นที่ป่าไม้อย่างเป็นระบบ และเป็นธรรม โดยแก้ไขปัญหาราษฎรทำกินในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ จัดที่ดินพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรมให้ชุมชนอยู่อาศัยอย่างยั่งยืน 3,400,000 ไร่ และจัดที่ดินป่าชายเลนที่เสื่อมสภาพให้แก่ชุมชนอยู่อาศัยอย่างยั่งยืนไม่น้อยกว่า 50,000 ไร่ (5) ลดอัตราการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศลงอย่างมีนัยสำคัญ รวมถึงมีผลงานวิจัยที่เป็นที่ยอมรับ และนำไปใช้ประโยชน์ได้ และ (6) ทรัพยากรธรณีได้รับการบริหารจัดการอย่างสมดุล และยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วม

2) บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทั้งน้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน แบบมีส่วนร่วม เป็นธรรม และเพียงพอ มีเป้าหมายในการจัดการและอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรน้ำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างพอเพียง โดยแหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำได้รับการอนุรักษ์จำนวน 3,600 แห่ง มีการจัดการทรัพยากรน้ำ 25 ลุ่มน้ำ 27 แอ่งน้ำบาดาล

3) ป้องกัน รักษา และฟื้นฟู คุณภาพสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายคือสิ่งแวดล้อมได้รับการจัดการให้มีคุณภาพดีตามเกณฑ์มาตรฐานระดับสากล

4) ขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในการพัฒนาและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้แนวทางการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน (SDGs) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน

5) ลดก๊าซเรือนกระจกและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ มีเป้าหมายคือ (1) เพิ่มประสิทธิภาพ พัฒนากลไก ชีตความสามารถ ในการลดก๊าซเรือนกระจก และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ และ (2) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดจากสาธารณภัยลดลง

6) พัฒนากลไก ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดการองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาลและทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีเป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการองค์กร และพัฒนาการบริหารจัดการของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ค. แผนยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคใต้ (พ.ศ. 2560-2564)

แผนยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคใต้ (พ.ศ. 2560-2564) รับผิดชอบจัดทำโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 (สุราษฎร์ธานี) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 15 (ภูเก็ต) และสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 (สงขลา) ครอบคลุมพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ คือ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง สตูล พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จัดทำขึ้นโดยมีความเชื่อมโยงกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560-2564 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) รวมถึงสอดคล้องกับสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ สภาพเศรษฐกิจสังคม และกำหนดกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ตลอดจนมีเป้าหมายและตัวชี้วัด เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้การจัดทำแผนปฏิบัติการทั้งในระดับกลุ่มจังหวัด/จังหวัด และท้องถิ่นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อมุ่งให้ประชาชนได้มีการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขภายใต้คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี (สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ม.ป.ป.)

วัตถุประสงค์ของแผนฯ

1) เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาค

2) เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน สู่สังคมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3) เพิ่มขีดความสามารถการรองรับการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาในระดับภูมิภาค และการปรับตัวเพื่อรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติในพื้นที่

4) เพื่อเพิ่มศักยภาพของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์

1) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างบูรณาการ มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรม ตอบสนองต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า ทรัพยากรธรณี ทรัพยากรดิน ความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนต่อระบบนิเวศและการใช้ประโยชน์ที่สมดุล

2) การสร้างความมั่นคงและการบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์น้ำแล้ง อุทกภัย ตลอดจนปัญหาความขัดแย้งจากการใช้ประโยชน์จากน้ำ ทั้งในภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม และภาคประชาชน

3) การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม ทั้งด้านน้ำ อากาศ ขยะมูลฝอย และของเสียอันตราย โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกัน แก้ไข ลด และ จัดมลพิษที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

4) การป้องกัน ลดผลกระทบ และปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภัยธรรมชาติ โดยเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งการป้องกันโดยการผลักดันให้มีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างเป็นรูปธรรม และรับมือกับภัยธรรมชาติที่เป็นผลกระทบอย่างมีประสิทธิภาพ

5) การเพิ่มประสิทธิภาพกลไกและองค์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการ มุ่งเน้นการพัฒนาองค์กร บุคลากร และระบบการบริหารงาน รวมทั้งการประยุกต์ใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์

ง. แผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นองค์กรหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้มีความอุดมสมบูรณ์ และยั่งยืน โดยมีพันธกิจในการกำหนดนโยบาย วางแผน และบริหารทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ และการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืน และมีภารกิจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู บริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งป่าชายเลน เพื่อความสมบูรณ์ มั่นคง สมดุล และยั่งยืน สามารถเสริมสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ โดยกรมฯ มีนโยบายและประเด็นยุทธศาสตร์หลักคือ

1) อนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อย่างยั่งยืน โดยการอนุรักษ์ ฟื้นฟู กำหนดเขตคุ้มครอง และป้องกันทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อรักษาสมดุลและเป็นรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

2) สร้างความตระหนัก จิตสำนึก และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีวิธีการ คือ (1) พัฒนากลไก เครื่องมือ และกระบวนการเพื่อเพิ่มศักยภาพและ

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (2) ส่งเสริม สนับสนุน การสร้างเครือข่ายภาคประชาชนและเอกชนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ (3) เพิ่มประสิทธิภาพการบูรณาการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ระหว่างหน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

3) มุ่งองค์ความรู้ที่ตอบสนองต่อการบริหารทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยมีวิธีการ คือ (1) สำรวจ ปรับปรุง พัฒนาฐานข้อมูล และวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินชายฝั่งอย่างบูรณาการ (2) ศึกษา วิจัย สำรวจ ประเมิน และติดตามการเปลี่ยนแปลงสถานภาพระบบนิเวศและทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (3) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงสถานภาพและศักยภาพทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ (4) ปรับปรุง พัฒนาฐานข้อมูล และสารสนเทศทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้ครอบคลุมทันสมัย พร้อมทั้งพัฒนาและเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อการบริหารจัดการ (MIS) และการตัดสินใจ (DSS) อย่างเป็นระบบ

จ. แผนยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรทะเลและชายฝั่งระดับจังหวัด

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรทะเลและชายฝั่งระดับจังหวัด มีการดำเนินการในจังหวัดตรัง โดยจัดทำขึ้นผ่านกระบวนการวิจัยเรื่องการสร้างตัวแบบเชิงกระบวนการและเครื่องมือในการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดตรังสู่ความยั่งยืน โดยในกระบวนการวิจัยมีการพัฒนาแผนจากการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหลายภาคส่วนครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในระดับหมู่บ้านชายฝั่งทะเล พื้นที่ระดับตำบล ระดับอำเภอ และจังหวัด ได้แก่ กลุ่มผู้แทนจากแต่ละหมู่บ้าน แกนนำกลุ่มอนุรักษ์หรือกลุ่มอาชีพประมงทางทะเลและชายฝั่ง กำนันในท้องที่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลด้านแผนและยุทธศาสตร์หรือด้านสิ่งแวดล้อมและเจ้าหน้าที่ในระดับอำเภอที่รับผิดชอบงานด้านแผนหรือดูแลท้องถิ่น สำนักงานประมงจังหวัดตรัง สำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 7 (ส่วนอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล และส่วนส่งเสริมการมีส่วนร่วม) ชมรมประมงพื้นบ้านจังหวัดตรัง สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดตรัง สมาคมการท่องเที่ยวและโรงแรมจังหวัดตรัง รวมถึงองค์กรพัฒนาเอกชน (อภีรักษ์และคณะ, 2560)

ผลจากการมีส่วนร่วมของหลายฝ่ายหลายหน่วยงานจึงเกิดแผนยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรทะเลและชายฝั่งจังหวัดตรัง พ.ศ. 2560-2564 โดยกระบวนการจัดทำสอดคล้องการสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งระดับจังหวัด ซึ่งแต่งตั้งขึ้นตามมาตรา 12 และมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 13 เป็นกลไกในการขับเคลื่อนแผน กำกับดูแลยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยมีแนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ คือการเสริมสร้างและพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมถึงการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติทั้งระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น อาทิ การจัดประชุมสร้างความเข้าใจ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อที่หลากหลาย การบูรณาการประสานการปฏิบัติแผนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งกับแผนพัฒนาจังหวัด ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกัน การผลักดันให้มีงบประมาณเชิงบูรณาการด้านการจัดการ

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การกำหนดบทบาทหน่วยงานและภาคีเครือข่ายทุกระดับในการขับเคลื่อนแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นต้น

สาระสำคัญของแผนประกอบด้วย วิสัยทัศน์จังหวัดคือ “จังหวัดตรังมีทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่อุดมสมบูรณ์ บนพื้นฐานความเข้มแข็งของชุมชนและการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน” กำหนดเป้าประสงค์ (1) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน (2) ภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (3) ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) มีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักถึงความสำคัญและมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้อย่างยั่งยืน และ (4) ประชาชนในชุมชนชายฝั่งมีความมั่นคงทางด้านอาชีพและคุณภาพชีวิตดีขึ้น ส่วนพันธกิจ มี 4 ด้านคือ (1) อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (2) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (3) สร้างจิตสำนึกและความตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ (4) รักษาคุณภาพระหว่างการใช้ประโยชน์และการคงอยู่ของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน มียุทธศาสตร์ 5 ด้าน คือ (1) การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (2) การเสริมสร้างศักยภาพของภาคีเครือข่ายให้มีความเข้มแข็ง (3) การจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ (Knowledge Management System: KMS) (4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน และ (5) การส่งเสริมธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green business)

ฉ. แผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลเกาะสุกร พ.ศ. 2561-2565

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุกรได้จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลเกาะสุกร พ.ศ. 2561-2565 ขึ้น โดยกำหนดแผนพัฒนาเชิงพื้นที่โดยมียุทธศาสตร์สำคัญ 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุกร, 2561: 18)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและสังคมและส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาด้านการเมืองการบริหารและการพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่น

กล่าวเฉพาะการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งจะสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

- 1) สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ไม่ให้เกิดทำลาย และสูญเสียสภาพทางนิเวศวิทยา
- 3) จัดให้มีระบบการบริการ การกำจัด บำบัด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหมู่บ้าน / ตำบล ให้เป็นระบบและได้มาตรฐาน
- 4) รณรงค์ให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความเข้าใจอย่างแท้จริง

2.1.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง

การจัดการทรัพยากรชายฝั่ง ดำเนินการภายใต้กรอบกฎหมายหลัก ดังนี้

ก. พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ.

2558

พระราชบัญญัติฯ นี้ เป็นกฎหมายเชิงนโยบาย (Policy law) และบริหารจัดการ เพื่อประสานและเสริมประสิทธิภาพให้การบังคับใช้กฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พร้อมทั้งมีมาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งควบคู่ไปด้วย โดยมีขอบเขตการบังคับใช้ครอบคลุมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบนิเวศในอาณาเขต 200 ไมล์ทะเล สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ (ประเทศไทยลงนามเป็นภาคีสมาชิกในปี พ.ศ. 2554) พระราชบัญญัติแบ่งออกเป็น 5 หมวด 30 มาตรา มีสาระสำคัญคือ

1) กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ โดยระบุอำนาจหน้าที่ไว้หลายประการ ที่สำคัญคือการเสนอแนะและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และคำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐเพื่อดำเนินการตามนโยบายและแผนฯ พิจารณาให้ความเห็นชอบเขตพื้นที่ที่จะใช้มาตรการในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ตลอดจนเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบในการออกกฎกระทรวง รวมถึงกำหนดให้มีคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำและเสนอแนะนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดต่อคณะกรรมการ เพื่อกำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และประสานงานกับหน่วยงานของรัฐในระดับจังหวัด เพื่อให้มีการดำเนินการหรือปฏิบัติการที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ รวมถึงดำเนินการจัดการร่วมกับภาคประชาชน ชุมชนชายฝั่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนชุมชนชายฝั่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการ การปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยการสนับสนุนของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

3) สนับสนุนการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

4) กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติฯ

5) บทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติฯ

โดยภาพรวมพระราชบัญญัติฯ กำหนดหลักการการบูรณาการการใช้กฎหมาย โดยหน่วยราชการ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมกันเพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยสอดคล้องกับสภาพระบบนิเวศของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อันมีลักษณะที่เป็นระบบและเป็นองค์รวม ซึ่งประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับคือการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบโดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานทุกภาคส่วนและชุมชนท้องถิ่นในรูปแบบกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และคณะกรรมการระดับจังหวัด ส่งผลดีทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ประชาชนหรือชุมชนชายฝั่งได้รับการ

ช่วยเหลือ สนับสนุนจากหน่วยงานกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ป่าชายเลน ป่าชายหาด ชายฝั่งทะเลลงไปถึงทะเลจรดเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ให้ได้รับการคุ้มครองและบริหารจัดการทั้งระบบ (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2558)

ข. พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558

การปรับปรุงกฎหมายประมงดำเนินการเพื่อให้บทบัญญัติต่าง ๆ สอดคล้องกับสถานการณ์ประมงปัจจุบันของประเทศ รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการประมงที่มีความก้าวหน้าเป็นอย่างมาก จากเดิมที่ใช้พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 มาเป็นระยะเวลาช้านาน และได้รับการยกร่างใหม่ทั้งฉบับเป็นพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2558 และปรับปรุงล่าสุดเป็นพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการควบคุมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำการประมงแบบครบวงจร กล่าวคือ เริ่มตั้งแต่กระบวนการผลิตไปจนถึงกระบวนการแปรรูป สำหรับใช้เพื่อการอุปโภคและบริโภค สาระสำคัญพอสังเขปมีดังนี้ (อภิรักษ์และคณะ, 2560)

1) การกำหนดมาตรการในการบริหารจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำ โดยกำหนดให้รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดโดยอนุมัติรัฐมนตรีภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบ มีอำนาจประกาศควบคุมการทำประมงในเขตประมงน้ำจืดและเขตประมงทะเลชายฝั่ง และกำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจในการออกประกาศเพื่อกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบของคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดในเขตประมงทะเลชายฝั่ง รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ในการจดทะเบียนเพื่อควบคุมผู้ประกอบการประมงหรืออาชีพในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมง

2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนประมงท้องถิ่น โดยกำหนดให้กรมประมง มีหน้าที่ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนชุมชนประมงท้องถิ่นในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรสัตว์น้ำ เพื่อให้การบริหารจัดการด้านการประมงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

3) กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายด้านการประมง และเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบนโยบายดังกล่าว

4) กำหนดให้มีคณะกรรมการประมงประจำจังหวัด มีอำนาจหน้าที่รวบรวมข้อเสนอแนะและแนวทางในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น เพื่อพิจารณาจัดทำนโยบายพัฒนาการประมง พิจารณาและเสนอแนวทางในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาการประมง รวมทั้งออกประกาศเพื่อการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์ในพื้นที่จับสัตว์น้ำในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

5) สถิติการประมง โดยกำหนดให้มีการเก็บสถิติการประมง เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยและการบริหารจัดการด้านการประมง

6) การควบคุมการทำประมง โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประมงหรืออาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรสัตว์น้ำ

7) กำหนดเขตการประมงในน่านน้ำไทย โดยแบ่งออกเป็นสามเขต ได้แก่ เขตประมงทะเลชายฝั่ง เขตประมงทะเลนอกชายฝั่ง และเขตประมงน้ำจืด ซึ่งเป็นการแบ่งเขตตามลักษณะของพื้นที่ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่

8) กำหนดหลักเกณฑ์ในการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อให้ได้สัตว์น้ำที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

9) กำหนดมาตรการในการควบคุมสุขอนามัยของสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เพื่อให้ได้สัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่มีคุณภาพได้มาตรฐานด้านสุขอนามัยและมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

10) กำหนดมาตรการในการควบคุมการนำเข้าและส่งออกสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์สัตว์น้ำ หรือป้องกันอันตรายที่อาจเกิดต่อสิ่งแวดล้อมหรือสัตว์น้ำอื่น หรือการก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายมนุษย์หรือทรัพย์สินของบุคคลหรือสาธารณสุขสมบัติ

11) กำหนดให้มีคณะกรรมการการประมงนอกน่านน้ำไทย ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่นจากหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยมีอธิบดีกรมประมงเป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาและนำเสนอการแก้ไขปัญหาการทำการประมงนอกน่านน้ำไทย และเสนอแนะนโยบายและแนวทางในการพัฒนาการประมงนอกน่านน้ำไทยต่อคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ

12) การทำการประมงนอกน่านน้ำไทย โดยกำหนดให้บุคคลที่ได้สิทธิตาม ข้อตกลงหรือสัญญาในการทำการประมงในน่านน้ำของรัฐต่างประเทศ มีหน้าที่ต้องแจ้งการได้สิทธิ ตามข้อตกลงหรือสัญญานั้นต่ออธิบดีกรมประมงตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

13) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถให้บริการในการตรวจสอบ การขอรับ ใบอนุญาต การออกหนังสืออนุญาต และการขอหนังสือรับรองต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้

14) มาตรการทางปกครอง เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ มีการนำระบบอนุญาต มาใช้ควบคุมการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ จึงได้กำหนดมาตรการทางปกครอง โดยนำมาตรการ ในการพักใช้ใบอนุญาต การระงับการอนุญาต และการเพิกถอนใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตมาใช้ บังคับ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายสามารถทำได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และกำหนดหลักเกณฑ์ ในการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ที่ไม่มีความผิดในการกระทำ ความผิด

15) บทกำหนดโทษ โดยกำหนดโทษทางอาญาให้เหมาะสมและได้สัดส่วนกับการ กระทำความผิด เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ และป้องปรามการฝ่าฝืนบทบัญญัติของ กฎหมาย ไม่ว่าจะเกิดขึ้นที่ใด รวมทั้งการป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิด ได้รับประโยชน์จากการ กระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้

16) อัตราค่าอากรและอัตราค่าธรรมเนียม โดยปรับปรุงบัญชีแสดงอัตราค่าอากร ใบอนุญาตใช้เครื่องมือทำการประมงตามประเภทเครื่องมือทำการประมงและอัตราค่าธรรมเนียมให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

2.1.4 ฐานทิศทางสังคมและแนวโน้มสถานการณ์

ก. แนวคิดและปฏิบัติการเรื่องชุมชนพึ่งตนเอง

การพึ่งตนเองของชุมชนเกิดจากการที่ชุมชนท้องถิ่นสามารถกำหนดอนาคตชุมชนด้วยตนเองได้ อาจเป็นการพึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources Self Reliance) พึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ (Economic Self Reliance) พึ่งตนเองทางเทคโนโลยี (Technological Self Reliance) พึ่งตนเองได้ทางสังคมและวัฒนธรรม (Social-culture Self Reliance) หรือพึ่งตนเองได้ทางจิตใจ (Psychological Self Reliance) โดยอยู่บนพื้นฐานความคิด ความเชื่อ และความสามารถของชุมชนท้องถิ่นเอง ซึ่งชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้วางแผน เรียนรู้ วิจัยแก้ปัญหา ประเมินความต้องการ เลือกแนวทาง/วิธีแก้ปัญหา หรือตอบสนองความต้องการของตนเองได้ รวมถึงยอมรับต่อผลที่จะเกิดขึ้นตามมา

การที่ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองได้จะส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนาประเทศทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม เนื่องจากชุมชนท้องถิ่นเป็นหน่วยพื้นฐานและเป็นรากฐานที่สำคัญของประเทศในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เมื่อชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองได้จะทำให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความเข้มแข็งย่อมส่งผลให้จังหวัดเกิดความเข้มแข็ง รวมถึงช่วยทำให้ลดปัญหาและแบ่งเบาภาระของรัฐบาล สุดท้ายแล้วประเทศย่อมเกิดความเข้มแข็งตามไปด้วย โดยสิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาคือชุมชนท้องถิ่นแต่ละชุมชนจะมีแนวคิดในการพึ่งพาตนเองที่แตกต่างกันไปตามบริบทและสภาพแวดล้อมทางด้านสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และประเพณีของแต่ละพื้นที่ (อัยรวี วีระพันธ์ พงศ์, 2557: 63)

ในการจัดทำแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกรครั้งนี้ได้ยึดแนวทางการพึ่งตนเองของชุมชนบนฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาจัดการตนเองและลดการพึ่งพางบประมาณจากรัฐได้อีกทางหนึ่ง

ข. การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี (Disruptive technologies)

การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีความก้าวหน้าอย่างมากและสามารถเข้ามาเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินชีวิต อาทิ การประกอบธุรกิจ การบริหารประเทศในหลายด้าน เช่น การแสวงหาความรู้ การผลิตสินค้าและบริการ การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และการอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันในมิติต่าง ๆ ดังนั้น ในการจัดทำแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกรครั้งนี้จำเป็นต้องคำนึงถึงมิติการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสินค้าชุมชน การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การพัฒนาการตลาดสมัยใหม่ (ตลาดออนไลน์) การใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรเพื่อการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงระยะยาว ฯลฯ

ค. การเป็นสังคมรู้เท่าทัน

การเป็นสังคมรู้เท่าทัน การพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ที่อาศัยการเรียนรู้และพลังสมองของคนในสังคม โดยอาศัยกระบวนการทางสังคมที่หนุนเสริมให้บุคคลหรือสมาชิกในชุมชน/สังคมเกิดการเรียนรู้โดยผ่านสื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ แหล่งการเรียนรู้ องค์ความรู้ต่างๆ จนสามารถสร้างความรู้ สร้างทักษะ มีระบบการจัดการความรู้และระบบการเรียนรู้ที่ดี มีการถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคม ทำให้เกิดพลัง

สร้างสรรค์ และใช้ความรู้เป็นเครื่องมือในการเลือกและตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาอย่างเหมาะสมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ง. สถานการณ์โรคอุบัติใหม่

สถานการณ์โรคอุบัติใหม่ เช่น โควิด 19 ที่ส่งผลกระทบต่อในวงกว้างระดับโลกและประเทศ จึงมีความจำเป็นที่ต้องเร่งให้เกิดการกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจ ภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ตกต่ำอย่างต่อเนื่อง แต่ขาดการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม มีความพยายามในการส่งเสริมการลงทุนอย่างมากจนดูเหมือนให้ความสำคัญกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่จะมีต่อประชาชนในพื้นที่น้อยลง เป็นผลให้เกิดการทำลายฐานทรัพยากรธรรมชาติ ขณะที่ปัญหาการขาดนวัตกรรมการพัฒนาซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอันเป็นฐานเศรษฐกิจที่แท้จริง

2.1.5 ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาและการจัดการทรัพยากรชายฝั่งที่ผ่านมา

พื้นที่ชายฝั่งทะเลตรงมีความหลากหลายทางระบบนิเวศชายฝั่ง ทั้งแนวปะการัง ป่าชายเลน และแหล่งหญ้าทะเลที่อุดมสมบูรณ์ หญ้าทะเลในจังหวัดตรังมีมากถึง 12 ชนิด จากที่พบในประเทศไทยจำนวน 13 ชนิด ระบบนิเวศทางทะเลมีประโยชน์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำนานาชนิด มีสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ปูม้า ปูทะเล หอยชักตีน หมึก ปลาทราย ปลากะบอก ปลาทุ กุ้ง และปลิงทะเล จึงเอื้อต่อการทำประมงหลายประเภทและเป็นแหล่งสร้างรายได้ของชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นปราการป้องกันภัยตามธรรมชาติ และเป็นแหล่งดูดซับคาร์บอนที่สำคัญ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งประมงที่สำคัญแล้วท้องทะเลตรังยังเป็นแหล่งสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวได้หลายรูปแบบ เช่น การท่องเที่ยวชายหาด การดำน้ำดูปะการัง การตกปลา และการท่องเที่ยวชมธรรมชาติ เป็นต้น (อภิรักษ์ สงรักษ์ และคณะ 2560)

รายงานการสำรวจและประเมินสถานภาพและศักยภาพทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งปะการังและหญ้าทะเล ปีพ.ศ. 2558 (สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่งทะเลและป่าชายเลน 2558 อ้างถึงใน อภิรักษ์ สงรักษ์ และคณะ 2560) จากความสมบูรณ์ของหญ้าทะเลผืนใหญ่ และมีหญ้าทะเลใบเมฆครูดอันเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของพะยูน จังหวัดตรังจึงเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยสำคัญของพะยูน มีการประเมินจำนวนประชากรพะยูน (ก้องเกียรติ, 2557) ที่พบอาศัยอยู่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตรัง ประมาณ 120-135 ตัว ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 70 ของจำนวนประชากรพะยูนที่มีอยู่ในประเทศไทย และจากสถิติการเกยตื้นของพะยูนในจังหวัดตรัง ระหว่างปี พ.ศ. 2536-2555 พบว่า มีพะยูนเกยตื้นสะสมรวม 103 ตัว เฉพาะในจังหวัดตรังพบมีแนวโน้มการเกยตื้นสูงขึ้น โดยมีอัตราการตายเฉลี่ยปีละ 5 ตัว ในปี พ.ศ. 2555 พบเกยตื้นสูงสุด 13 ตัว ส่วนปี พ.ศ. 2556 พบพะยูนเกยตื้น 5 ตัว พื้นที่ที่พบเกยตื้นสูงสุด คือบริเวณเกาะลิบง และเกาะมุกด์ ทำให้พะยูนอยู่ในภาวะเสี่ยงที่จะสูญพันธุ์เนื่องจากอัตราการตายมากกว่าอัตราการทดแทนที่นักวิชาการประมาณไว้ที่ 4-5 ตัวต่อปี

ความสำคัญทางนิเวศวิทยาต่อทรัพยากรพะยูน พบว่าพะยูนเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่กินพืชเป็นอาหาร (Herbivore) มันจึงใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ใกล้แหล่งอาหาร โดยจะเข้ามากินหญ้าทะเลในขณะน้ำขึ้น และหลบอาศัยอยู่ในร่องน้ำในช่วงน้ำลง พะยูนจะกินหญ้าทะเลมากถึงวันละ 30 กิโลกรัม เวลาที่พะยูนหายใจ จะโผล่เฉพาะด้านบนหัวขึ้นเหนือผิวน้ำ พะยูนว่ายน้ำโดยการพัดโบกของครีบหาง ปกติว่ายน้ำช้าประมาณ 1.8-2.2 กิโลเมตรต่อชั่วโมง มีกระดูกที่มีโครงสร้างแน่น

และหนักซึ่งเหมาะกับวิถีชีวิตของพะยูนอาศัยหากินอยู่ที่พื้น (สุวรรณา, กาญจนา และก้องเกียรติ, มปป. อ้างถึงใน อภิรักษ์ สงรักษ์ และคณะ 2560)

ก้องเกียรติ (2557) พบว่าในช่วงต้นปี พ.ศ. 2557 พบพะยูนอาศัยในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตรัง ประมาณ 120-135 ตัว คิดเป็นร้อยละ 70 ของจำนวนประชากรพะยูนที่มีอยู่ในประเทศไทย จากสถิติ การเกยตื้นของพะยูนในจังหวัดตรังในรอบ 20 ปี โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่งทะเลอันดามันระหว่าง ปี พ.ศ. 2536-2555 พบว่ามีพะยูนเกยตื้นสะสมรวม 103 ตัว เฉลี่ยพบ เกยตื้นปีละ 5 ตัว และจากข้อมูลการเกยตื้นราย 5 ปี พบว่าจังหวัดตรังมีแนวโน้มสูงขึ้น จำนวนการ เกยตื้นของพะยูนในจังหวัดตรังคิดเป็นร้อยละ 70 ของทั้งประเทศ โดยมีอัตราการตายเฉลี่ยปีละ 5 ตัว สูงสุด 13 ตัวในปี 2555 สำหรับในปี 2556 พบพะยูนเกยตื้น 5 ตัว พื้นที่ที่พบเกยตื้นสูงสุดคือบริเวณ เกาะลิบง และเกาะมุกด์ ทั้งนี้ ข้อมูลที่รวบรวมได้มาจากการการแจ้งข่าวและเก็บซากได้ ซึ่งอาจมีซาก พะยูนอีกจำนวนหนึ่งที่เกยตื้นแต่ไม่มีการพบเห็นหรือการรายงาน ในส่วนของประชากรเกิดใหม่ของ พะยูนจะเป็นไปได้ช้าเพราะพะยูนใช้เวลาตั้งท้องนาน อย่างไรก็ตามเคยมีรายงานการสำรวจพะยูนในปี พ.ศ. 2552 ว่าพบลูกพะยูนในจังหวัดตรังถึง 17 ตัว (Adulyanukosol and Thonsukdee, 2005 อ้างถึงใน อภิรักษ์ สงรักษ์ และคณะ 2560)

จากสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ทุกภาคส่วนในจังหวัดตรัง โดยเฉพาะชุมชนชายฝั่งและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันกำหนดมาตรการเพื่อคุ้มครองพะยูนและระบบนิเวศหญ้าทะเล โดย การจัดทำข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบงเรื่องการอนุรักษ์พะยูนและหญ้าทะเล พ.ศ. 2554 การจัดทำพื้นที่แนวเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำวัยอ่อนสี่หมูบ้าน (เขตทะเลสาบ) จังหวัดตรัง การ จัดทำข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อหินเรื่องการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่งอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2553

ทรัพยากรหญ้าทะเล พบในแถบจังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามันตอนล่างเป็นแนวหญ้าทะเลผืนใหญ่ ต่อเนื่อง 3 จังหวัด ที่มีความอุดมสมบูรณ์หญ้าทะเลชนิดเด่นในจังหวัดตรังคือ หญ้าคาทะเล และหญ้า ไบมะกรูด ในพื้นที่จังหวัดตรังพบหญ้าทะเล 12 ชนิด จากที่พบ 13 ชนิด ในประเทศไทย สภาพของ หญ้าทะเลมีความสมบูรณ์ปานกลางถึงสมบูรณ์ดีและเสื่อมโทรมบางส่วน สาเหตุของความเสื่อมโทรม ของหญ้าทะเลในบริเวณนี้มาจากผลกระทบจากธรรมชาติ ดินตะกอนจากบนฝั่ง การทำอวนรุนจับลูก ปลาเก๋า อวนทับตลิ่งขนาดใหญ่ (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2557 อ้างถึงใน อภิรักษ์ สงรักษ์ และคณะ 2560) จากการทำการระดมการระดมความคิดเห็นในพื้นที่ พบว่าในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อความ เสื่อมโทรมของหญ้าทะเลในอนาคตจากแผนพัฒนาชายฝั่ง การขนส่งทางน้ำ การเดินเรือท่องเที่ยว มลพิษจากแผ่นดิน และมลพิษทางทะเล เป็นต้น

ฐานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในจังหวัดตรังจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของชุมชน ชายฝั่ง และการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน เพราะการสูญเสียทรัพยากรจะ กระทบถึงกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2.2 สรุปการทบทวนสถานการณ์การจัดการทรัพยากรชายฝั่งในภาพรวม

จากการทบทวนสถานการณ์การจัดการทรัพยากรชายฝั่งในข้อ 2.1 นำมาสู่ข้อสรุป สารสำคัญในภาพรวมดังนี้

ฐานคิดระดับสากล

จากพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศที่มีการเคลื่อนไหวในช่วงเวลานี้ ทั้งในระดับสากล และระดับภูมิภาค อาทิเช่น การจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals--SDGs) มีข้อสรุปสำคัญ คือ

1) กรอบนโยบายระดับโลกได้วางแนวทางการพัฒนาเชิงนวัตกรรมระยะยาวที่ เรียกร้องและสนับสนุนให้ประชาคมโลกต้องบูรณาการการทำงานร่วมกัน ต้องให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม

2) นอกจากจะบูรณาการเชิงแนวคิดแล้วในทางปฏิบัติกรอบการดำเนินงานเหล่านี้ บางส่วนใช้ตัวชี้วัดความสำเร็จร่วมกัน เพื่อเน้นย้ำว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ต้องเกิดจากการ พัฒนาที่สมดุลทั้งมิติสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

3) แนวคิดการจัดการทรัพยากรมีเป้าหมายด้านการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการ บริหารจัดการและระบบสนับสนุนต่าง ๆ เช่น ข้อมูลข่าวสาร การสร้างความรู้และความร่วมมือใน ระดับต่าง ๆ

ฐานนโยบายของรัฐ

กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มีทิศทางที่สอดคล้องกัน โดยมีกรอบหลักในด้านการวางแผน ที่ น้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาที่ยืดหยุ่นสมดุล ยึดเป้าหมาย และแนวทางพัฒนาหลายด้านที่ครอบคลุมมุ่งสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

ฐานด้านกฎหมาย

การจัดการทรัพยากรชายฝั่ง ดำเนินการภายใต้กรอบกฎหมายหลัก คือ พ.ร.บ. ส่งเสริม การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 ซึ่งมีสาระสำคัญที่ครอบคลุมการ ดำเนินงานด้านการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เช่น มาตรการที่ 18 เพื่อประโยชน์ในการ สงวน การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนให้คงสภาพธรรมชาติและมีสภาพแวดล้อมและระบบ นิเวศที่มีความสมบูรณ์ มาตรการที่ 20 เพื่อประโยชน์ในการ สงวน การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่งอื่นที่มีพื้นที่ป่าชายเลน มาตรการที่ 21 เพื่อป้องกันปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

ฐานทิศทางสังคมและแนวโน้มสถานการณ์

- แนวคิดและปฏิบัติการเรื่องชุมชนพึ่งตนเอง ได้กลายเป็นทางเลือกที่มีนัยสำคัญ ด้านนโยบายและสังคมเกิดการเคลื่อนไหวหลายรูปแบบ เช่น เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ข้อเสนอจังหวัด จัดการตนเอง สิทธิชุมชนจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

- การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีความก้าวหน้าอย่างมากและสามารถ เข้ามาเปลี่ยน รูปแบบการดำเนินชีวิต การประกอบธุรกิจและเศรษฐกิจโลก (Disruptive technologies)

- การเป็นสังคมรู้เท่าทัน การพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ที่อาศัยการเรียนรู้และพลังสมองของคนในสังคม โดยอาศัยกระบวนการทางสังคมที่ หนุนเสริมให้บุคคลหรือสมาชิกในชุมชน/สังคมเกิดการเรียนรู้โดยผ่านสื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ แหล่งการเรียนรู้ องค์กรความรู้ต่าง ๆ จนสามารถสร้างความรู้ สร้างทักษะ มีระบบการจัดการความรู้ และระบบการเรียนรู้ที่ดี มีการถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคม ทำ

ให้เกิดพลังสร้างสรรค์ และใช้ความรู้เป็นเครื่องมือในการเลือกและตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาอย่างเหมาะสมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

- สถานการณ์โรคอุบัติใหม่ เช่น โควิด 19 ที่ส่งผลกระทบต่อในวงกว้างระดับโลก และประเทศ จึงมีความจำเป็นที่ต้องเร่งให้เกิดการกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจ ภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ตกต่ำอย่างต่อเนื่อง แต่ขาดการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม มีความพยายามในการส่งเสริมการลงทุนอย่างมากจนดูเหมือนให้ความสำคัญกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่จะมีต่อประชาชนในพื้นที่น้อยลง เป็นผลให้เกิดการทำลายฐานทรัพยากรธรรมชาติ ขณะที่ปัญหาการขาดนวัตกรรมการพัฒนาซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอันเป็นฐานเศรษฐกิจที่แท้จริง

ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาและการจัดการทรัพยากรชายฝั่งที่ผ่านมา

- ผลการขับเคลื่อนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านจัดการทรัพยากรชายฝั่งที่ผ่านมา ไม่มีข้อจำกัดด้านแนวคิด ซึ่งยังคงมีสอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทสากล แต่มีข้อจำกัดด้านการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติในด้านการกำหนดเป้าหมาย การบริหารจัดการ การสื่อสาร ระบบข้อมูล การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้/นวัตกรรม การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและการทำงานเชิงบูรณาการและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ
- การทำงานเชิงบูรณาการในการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง ยังคงมีลักษณะเป็นต่างฝ่ายต่างทำ (agency-based) มากกว่าการดำเนินงานไปตามยุทธศาสตร์และนโยบายที่วางไว้ (strategy-based)

ดังนั้น จากผลการทบทวนแนวคิดระดับสากลคือ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน นโยบายแห่งรัฐ กฎหมาย ทิศทางสังคมและแนวโน้มสถานการณ์ข้างต้นจึงนำไปสู่การออกแบบการจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งพื้นที่เกาะสุกรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังจะกล่าวถึงในบทต่อไป

2.3 กรอบการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน (Sustainable livelihoods framework)

Harper et al. (n.d.) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกรอบการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน โดยกรอบความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนในรูปที่ 2.1 เป็นความพยายามในการกำหนดวิถีชีวิตแบบองค์รวมในการจับภาพความซับซ้อนหลายประการของการดำรงชีวิตและข้อจำกัด และโอกาสที่ต้องเผชิญ ข้อจำกัดและโอกาสเหล่านี้ เกิดขึ้นจากปัจจัยหลายประการ ตั้งแต่แนวโน้มและโครงสร้างระดับโลกหรือระดับประเทศซึ่งบุคคลไม่มีอำนาจควบคุมและอาจไม่ได้รับรู้ถึงบรรทัดฐานและสถาบันในท้องถิ่นมากขึ้น และในที่สุดสินทรัพย์ที่ครัวเรือนหรือบุคคลที่มีการเข้าถึงโดยตรง สำหรับตอนนี้เราจะใช้ครัวเรือนเป็นหน่วยวิเคราะห์ แต่เมื่อเราจะพูดคุยกันในหน่วยถัดไปมันเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องตระหนักว่าไม่ใช่ทุกคนในครัวเรือนที่มีอำนาจการตัดสินใจเท่ากันหรือได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์หรือรายได้ของครัวเรือนอย่างเท่าเทียมกัน

บริบทความเปราะบาง (Vulnerability) หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่ผู้คนอาศัยอยู่ มีดังนี้
 -Trends (แนวโน้ม) เช่น แนวโน้มเศรษฐกิจในประเทศหรือระหว่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่มีอยู่ ระบบการเมือง

-Shocks (แรงกระแทก) เช่น การเจ็บป่วยหรือเสียชีวิต ความขัดแย้ง สภาพอากาศ

-Seasonality (ฤดูกาล) เป็นฤดูกาลของราคา รอบการผลิต และอื่น ๆ

บริบทความเปราะบางเป็นสิ่งสำคัญเพราะปัจจัยทั้ง 3 มีผลกระทบโดยตรงต่อความเป็นไปได้ที่คนจนจะต้องมีชีวิตอยู่ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ภาวะการขยายตัวทางเศรษฐกิจสามารถสร้างโอกาสได้มากขึ้นหรือน้อยลง ความเจ็บป่วยในครอบครัวเป็นอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งรายได้ที่สำคัญและสามารถกดดันให้ขายทรัพย์สินที่มีอยู่ ส่วนฤดูกาลส่งผลต่อราคาของผลผลิต และโอกาสการเข้าถึงการจ้างงาน

ช่อง “โครงสร้างและกระบวนการที่เปลี่ยนแปลง” หมายถึง สถาบันและนโยบายที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของคนจน ตั้งแต่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนไปจนถึงนโยบายระดับชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งบริบทความเสี่ยงและสินทรัพย์ที่คนจนสามารถเข้าถึงได้

แนวคิดเรื่องสินทรัพย์เป็นหัวใจสำคัญของแนวทางการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน แทนที่จะเข้าใจว่าความยากจนเป็นเพียงการขาดรายได้ แนวทางการดำเนินชีวิตที่ยั่งยืนจะพิจารณาสินทรัพย์ที่คนจนต้องการเพื่อรักษารายได้ให้เพียงพอเพื่อดำรงชีวิตขึ้นอยู่กับสินทรัพย์เหล่านั้น โดยสินทรัพย์หรือทุนแบ่งเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1) ทุนมนุษย์ (Human capital): ทักษะความรู้ความสามารถในการทำงานและสุขภาพที่ดี สุขภาพที่ไม่ดีเป็นเพียงวิธีการหาเลี้ยงชีพเท่านั้น แน่ใจว่ามั่นใจเป็นจุดจบในตัวของมันเอง

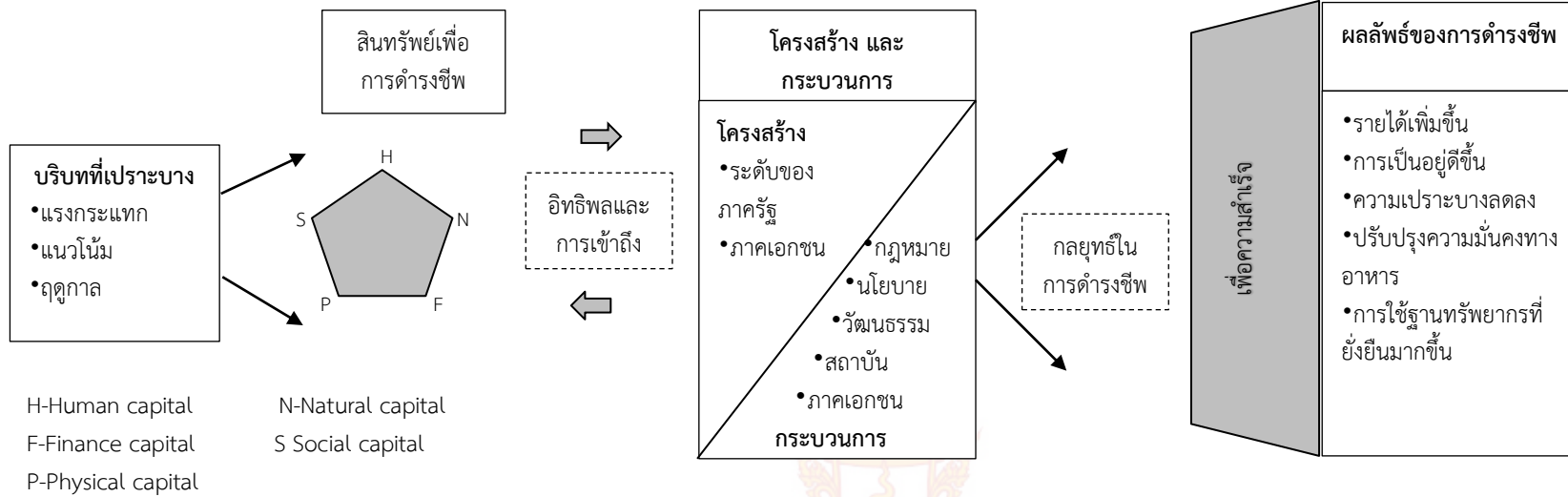
2) ทุนทางสังคม (Social capital) ทรัพยากรทางสังคมที่ผู้คนใช้เพื่อหาเลี้ยงชีพ เช่น ความสัมพันธ์กับคนที่มีอำนาจมากกว่า (การเชื่อมต่อในแนวคิด) หรือกับคนอื่น ๆ เช่นตัวเอง (การเชื่อมต่อในแนวนอน) หรือการเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กร

3) ทุนทางธรรมชาติ (Natural capital) สต็อกทรัพยากรธรรมชาติที่มนุษย์สามารถใช้ในการดำรงชีวิต เช่น ที่ดิน ป่าไม้ น้ำ อากาศ และอื่น ๆ

4) ทุนทางกายภาพ (Physical capital) โครงสร้างพื้นฐานที่มนุษย์จำเป็นต้องใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตัวอย่างเช่น ระบบการขนส่ง การสื่อสาร ที่พักพิง ระบบน้ำ สุขาภิบาล และพลังงาน

5) ทุนด้านการเงิน (Finance capital) การออม การเข้าถึงบริการทางการเงิน และการไหลเข้าของเงินเป็นประจำ

ยิ่งครัวเรือนสามารถเข้าถึงสินทรัพย์ได้มากเท่าไรก็ยิ่งสามารถลดผลกระทบเชิงลบจากแนวโน้มและแรงกระแทกหรือการเปลี่ยนแปลงของฤดูกาลข้างต้น รวมถึงมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต การเพิ่มทุนประเภทหนึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มทุนอีกประเภทหนึ่ง เช่น เมื่อคนมีการศึกษา (เพิ่มทุนมนุษย์) ส่งผลให้มีโอกาสได้งานและรายได้ที่ดีกว่า (เพิ่มทุนด้านการเงิน) ส่งผลต่อเนื้อให้สามารถปรับปรุงบ้านและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ดีขึ้น (เพิ่มทุนทางกายภาพ)

รูปที่ 2.1 กรอบการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน
ที่มา: ดัดแปลงจาก DFID (1999)

2.4 การประเมินความต้องการจำเป็นของชุมชน (Community need assessment)

คำว่า ความต้องการจำเป็น (Needs) ได้มีผู้ให้นิยามไว้อย่างหลากหลาย โดยสุวิมล ว่องวานิช (2550 อ้างใน สุบิน ยุระรัช, 2554: 33) ได้แบ่งนิยามไว้เป็น 2 ด้าน คือ ด้านจิตวิทยา และด้านการประเมิน

สำหรับด้านจิตวิทยา ในปี ค.ศ. 1945 Maslow ได้เสนอทฤษฎีลำดับชั้นของความต้องการจำเป็น (Maslow's hierarchy of needs) แบ่งความต้องการจำเป็นออกเป็นออกเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 ความต้องการจำเป็นด้านกายภาพ (Physiological needs)

ระดับที่ 2 ความต้องการจำเป็นด้านความปลอดภัย (Safety needs)

ระดับที่ 3 ความต้องการจำเป็นด้านความรักและการเป็นเจ้าของ (Love and belonging needs)

ระดับที่ 4 ความต้องการจำเป็นด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง (Esteem needs)

ระดับที่ 5 ความต้องการจำเป็นด้านการบรรลุศักยภาพของตนเอง (Self-actualization needs)

สำหรับการประเมิน แบ่งออกเป็น 2 มิติ คือ

1) มิติด้านความแตกต่าง (Discrepancy) ในมิตินี้ความต้องการจำเป็น หมายถึง ความขัดแย้งระหว่างสิ่งที่อยู่ในปัจจุบันกับสิ่งที่ปรารถนาจะเกิดขึ้นในอนาคต (Kaufman & English, 1981 อ้างใน สุบิน ยุระรัช, 2554: 33-34)

2) มิติด้านประโยชน์ที่ได้รับ (Benefit) โดย Scriven (1991 อ้างใน สุบิน ยุระรัช, 2554: 33-34) กล่าวว่า ความต้องการจำเป็นไม่ควรกำหนดในลักษณะของความแตกต่าง เพราะความต้องการจำเป็นบางอย่างไม่ต้องการกำหนดสภาพที่ควรจะเป็น เช่น อาหาร น้ำ เป็นต้น ดังนั้น จึงเน้นการกำหนดความต้องการจำเป็นที่ก่อให้เกิดประโยชน์หรือทำให้เกิดความพึงพอใจ (Satisfaction)

หลักของการประเมินความต้องการจำเป็น คือ กระบวนการในการระบุและจัดลำดับความแตกต่างระหว่างความสามารถที่คาดหวังและความสามารถที่เกิดขึ้นจริง (Ferdous & Razzak, 2012 อ้างใน อธิเกียรติ ทองเพิ่ม และคณะ, 2555: 6) โดยกระบวนการในภาพรวมมี 3 ส่วน คือ (สุวิมล ว่องวานิช, 2550 อ้างใน อธิเกียรติ ทองเพิ่ม และคณะ, 2555: 6)

1) การระบุความต้องการจำเป็น โดยระบุความต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้นทั้งหมด

2) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

3) การกำหนดแนวทางการแก้ไข

เครื่องมือในการการประเมินความต้องการจำเป็นของชุมชนมีหลายเครื่องมือ ได้แก่ 1) การสำรวจ (Survey) 2) รายการทรัพย์สิน (Asset inventory) 3) แผนที่ชุมชน (Community mapping) 4) ตารางกิจกรรมประจำวัน (Daily activities schedule) 5) ปฏิทินฤดูกาล (Seasonal calendar) 6) สภากาแฟชุมชน (Community café) 7) ประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) 8) การอภิปรายกลุ่ม (Panel discussion) (Rotary International, n.d.)

2.5 กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

2.5.1 ความหมาย

ความหมายของแผนยุทธศาสตร์/แผนกลยุทธ์

-ชุดปฏิบัติการที่ออกแบบมาเพื่อเปลี่ยนแปลงองค์กรจากสภาพปัจจุบันไปสู่สภาพที่ปรารถนาไว้ตามเป้าประสงค์ ภายใต้ข้อจำกัดของความสามารถและศักยภาพขององค์กร

-เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นจากการวิเคราะห์สภาพภายนอก และภายใน การประสานและกำกับติดตามการดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ ขององค์กรให้เป็นไปในทิศทาง และจังหวะเวลาที่สอดคล้องกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้บรรลุ วิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าประสงค์ (Goal) ขององค์กร

ความหมายของยุทธศาสตร์/กลยุทธ์

-หมายถึงแนวคิดหรือวิธีการที่แยกคายอันบ่งบอกถึงลักษณะการเคลื่อนไหวตัวขององค์กรว่าจะก้าวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคตได้อย่างไร

-เป็นการตอบคำถามว่า องค์กรจะไปถึงจุดหมายที่ต้องการได้ด้วยวิธีการอย่างไร

2.5.2 ขั้นตอนในการวางแผนยุทธศาสตร์/แผนกลยุทธ์

ขั้นตอนในการวางแผนยุทธศาสตร์/แผนกลยุทธ์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ (ศิริวิช ดโนทัย, มปป.)

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กร (SWOT analysis)

ขั้นที่ 2 การจัดทำเป้าประสงค์ วิสัยทัศน์ และประเด็นยุทธศาสตร์ (Vision, goals and strategic issues)

ขั้นที่ 3 การกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กร (Strategies)

ขั้นที่ 4 การกำหนดแผนปฏิบัติการ (Action plans)

1) การวิเคราะห์ SWOT ของชุมชน

SWOT analysis เป็นการวิเคราะห์สภาพของชุมชน เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่จะเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต

SWOT เป็นตัวย่อที่มีความหมาย ดังนี้

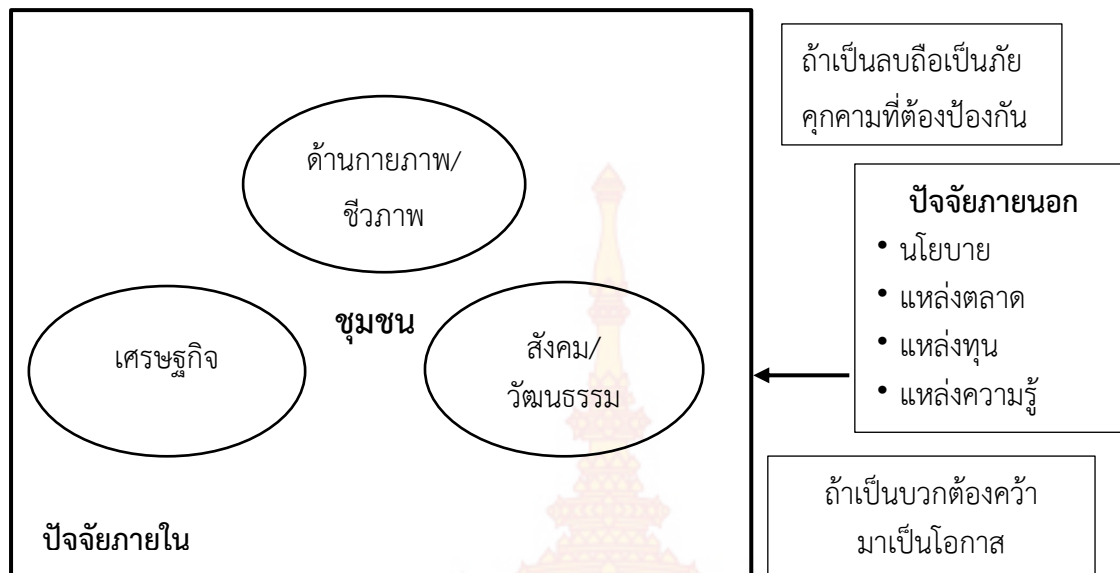
Strengths	จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบของชุมชนมีอะไรบ้าง
Weaknesses	จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบของชุมชนมีอะไรบ้าง
Opportunities	มีโอกาสด้านนอกชุมชนอะไรบ้างที่จะทำให้ธุรกิจสัตว์น้ำสี่เขี้ยวและการฟื้นฟูสัตว์น้ำในแหล่งหญ้าทะเลของชุมชนให้ดำเนินการได้อย่างเข้มแข็ง
Threats	มีภัยคุกคามอะไรบ้างที่จะทำให้ธุรกิจสัตว์น้ำสี่เขี้ยวและการฟื้นฟูสัตว์น้ำในแหล่งหญ้าทะเลของชุมชนเกิดความอ่อนแอ

หลักการของ SWOT

SWOT จะวิเคราะห์เป็น 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายใน และสภาพการณ์ภายนอก ซึ่งการวิเคราะห์จุดแข็ง และจุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเอง (รู้เรา) รู้จักสภาพแวดล้อม (รู้เขา) ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาสอุปสรรค การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในชุมชนจะช่วยให้ผู้นำทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกชุมชน

องค์ประกอบของชุมชน (ปัจจัยภายใน/ภายนอก)

องค์ประกอบของชุมชน ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ ด้านกายภาพ/ชีวภาพของชุมชน ด้านเศรษฐกิจ และสังคม/วัฒนธรรมของชุมชน และปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบาย แหล่งตลาด แหล่งทุน และแหล่งความรู้ ดังรูปที่ 2.2

รูปที่ 2.2 องค์ประกอบของชุมชน

2) องค์ประกอบของแผนกลยุทธ์

องค์ประกอบของแผนกลยุทธ์ มีรายละเอียดดังนี้ (ศิริวิช ดโนทัย, มปป.)

ตารางที่ 2.1 องค์ประกอบของแผนกลยุทธ์

วิสัยทัศน์ (Vision)	จุดหมายปลายทางที่ต้องการจะไปให้ถึง (end)
พันธกิจ (Mission)	ขอบเขตของภารกิจที่จะต้องกระทำหรือดำเนินการมีอะไรบ้าง เช่น กลุ่มเป้าหมายคือใคร ปรัชญาหรือหลักการในการดำเนินงานคืออะไร
ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic issues)	จุดเน้นหรือเรื่องสำคัญ ๆ ที่ต้องพัฒนาคืออะไร (Agenda หรือ focusing area หรือ key result area)
เป้าประสงค์ (Goal)	สิ่งที่ต้องการบรรลุคืออะไร
ตัวชี้วัด (Key performance indicators)	อะไรคือสิ่งที่จะช่วยแสดงให้เห็นว่าเราได้บรรลุแล้ว ระดับมากน้อยที่ต้องการบรรลุ (Benchmark หรือ milestone)
ค่าเป้าหมาย (Targets)	เป็นค่าของตัวชี้วัดที่ต้องการที่จะบรรลุ
กลยุทธ์ (Strategies)	แนวทาง วิธีการ มาตรการ ที่จะนำไปสู่การบรรลุผลตามที่ต้องการ (ตามเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้) (means)

ที่มา : ศิริวิช ดโนทัย, (มปป.)

2.1) ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic issues)

ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ 1) ประเด็นที่ต้องคำนึงถึง 2) ประเด็นสำคัญจำเป็นต้องได้รับการมุ่งเน้นและพัฒนา เพื่อนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์

2.2) เป้าประสงค์/จุดมุ่งหมายในการพัฒนา (Corporate objectives/Goals)

คือ เป้าหมายต่าง ๆ ที่ต้องการบรรลุในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ โดยมีตัวชี้วัดเป็นเครื่องมือที่บ่งชี้ว่าเป้าประสงค์นั้นจะสำเร็จหรือไม่ และมีการกำหนดเป้าหมาย เพื่อบอกระดับของความสำเร็จตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้

คือ สภาพความสำเร็จของการดำเนินงานในขั้นสุดท้ายของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์

คือ ข้อความที่บ่งบอกให้ทราบถึงสิ่งที่ยังคงจะทำให้ได้ หรือต้องการจะให้เป็นในอนาคต และสามารถวัดผลได้ในทางปฏิบัติ

การเขียนเป้าประสงค์จะเขียนในลักษณะ “ผลลัพธ์ปลายทาง” ที่จะดำเนินการให้บรรลุผล โดยทุกเป้าประสงค์ต้องมีตัวชี้วัดความสำเร็จ

การกำหนดเป้าประสงค์

-การกำหนดเป้าประสงค์เป็นการตอบคำถามว่า จะให้บรรลุวิสัยทัศน์ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ต้องทำถึงระดับใด

-ควรเริ่มต้นด้วยคำถามในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ตามมิติทั้ง 4 ด้าน ของกรอบการประเมินผลการพัฒนา คือ

-มิติด้านประสิทธิผล

-มิติด้านคุณภาพการให้บริการ

-มิติด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน

-มิติด้านการพัฒนาองค์กร

-หลังจากตอบคำถาม องค์กรจะสามารถนำคำตอบที่ได้มากำหนดเป็นเป้าประสงค์ในแต่ละมิติได้

2.3) ตัวชี้วัด (Key performance indicators)

ตัวชี้วัดเป็นเครื่องมือที่บ่งชี้ถึงผลสำเร็จของโครงการ โดยประเภทของตัวชี้วัด แบ่งเป็น 4 มิติดังนี้

1) ปริมาณ (Quantity)

2) คุณภาพ (Quality)

3) ระยะเวลา (Time)

4) ค่าใช้จ่าย/ต้นทุน (cost)

การกำหนดตัวชี้วัด 2 ระดับ ดังนี้

1) ตัวชี้วัดผลผลิต (Output) เป็นการวัดผลสินค้า/บริการที่ผลิตขึ้น วัดผลเมื่อสิ้นสุดกระบวนการ

2) ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome) เป็นการวัดผลสำเร็จ/ประโยชน์ที่ได้รับสินค้า/บริการ วัดผลเมื่อสิ้นสุดกระบวนการไปช่วงหนึ่ง

ระดับของตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดร่วม (Common indicators) เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในภาพรวมของแผนงาน ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมส่วนใหญ่ของโครงการภายใต้แผนงานนั้น โดยสร้างจากวัตถุประสงค์ของแผนงาน

ตัวชี้วัดเฉพาะ (Specific indicators) เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ โดยอาจนำตัวชี้วัดร่วมมาปรับให้เหมาะสมกับโครงการหรือตัวชี้วัดที่สร้างขึ้นใหม่

2.4) ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) และเป้าหมาย (Target)

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) แสดงให้เห็นถึงค่าของตัวชี้วัดที่เกิดขึ้นในอดีตหรือในปัจจุบันเป็นเครื่องมือในการตั้งเป้าหมาย (เป้าหมาย เป็นค่าของตัวชี้วัดที่ต้องการที่จะบรรลุ)

2.5) กลยุทธ์ (Strategies)

กลยุทธ์เป็นเครื่องมือ/วิธีการที่นำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ มีดังนี้

-เป็นการนำสภาพการณ์ที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมากำหนดทางเลือกเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

-เป้าประสงค์แต่ละประการจะต้องมีกลยุทธ์มาสอดคล้อง
-กลยุทธ์เป็นภาพใหญ่ที่มองถึงสิ่งที่จะทำให้บรรลุเป้าประสงค์แต่ยังไม่ลงไปในรายละเอียดถึงขั้นของโครงการ

-กลยุทธ์แต่ละข้อจะต้องมีการกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพ

แนวทางในการกำหนดกลยุทธ์

Top-down

-แปลงนโยบายของรัฐบาล หรือของหน่วยงานในระดับที่อยู่เหนือขึ้นไป
-จากสิ่งที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรคาด
หวัดจากองค์กร

-จากผลการวิเคราะห์ SWOT

-จากสิ่งที่ผู้บริหารคิด หรืออยากจะทำ

Bottom-up

-เปิดโอกาสให้บุคคลได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็น

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research, PAR) มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในตำบลเกาะสุกร จะกล่าวถึงใน 3 ประเด็น คือ พื้นที่การศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

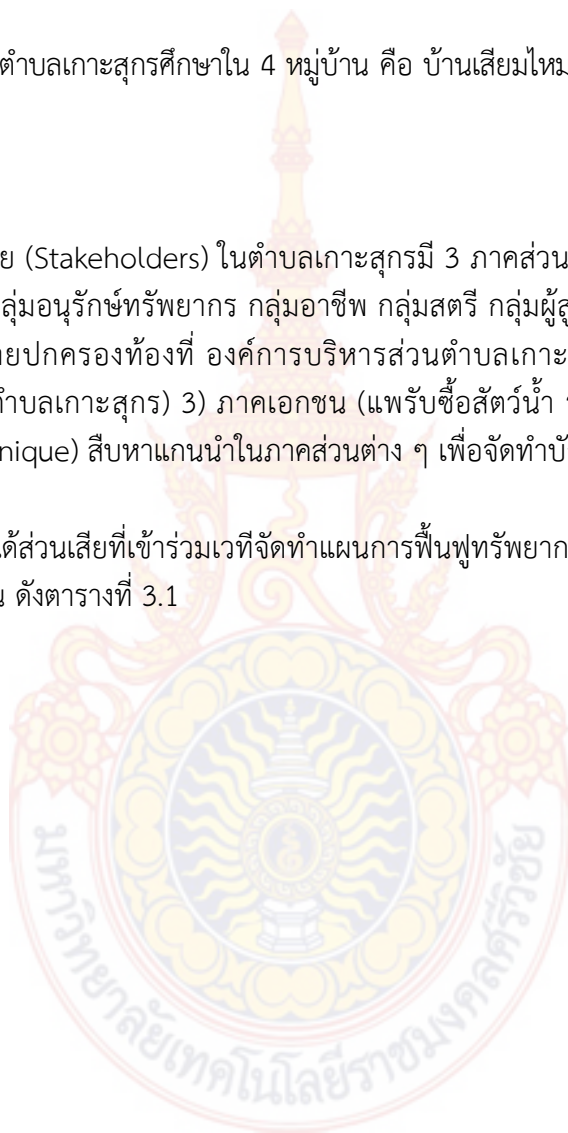
3.1 พื้นที่การศึกษา

พื้นที่การศึกษาในตำบลเกาะสุกรศึกษาใน 4 หมู่บ้าน คือ บ้านเลียมไหม บ้านแหลม บ้านทุ่ง บ้านหาดทรายทอง

3.2 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในตำบลเกาะสุกรมี 3 ภาคส่วน คือ 1) ชุมชน ได้แก่ แกนนำชุมชน องค์กรชุมชน (กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากร กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มออมทรัพย์) ผู้นำศาสนา 2) ภาครัฐ (ฝ่ายปกครองท้องถิ่น องค์กรบริหารส่วนตำบลเกาะสุกร โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลเกาะสุกร) 3) ภาคเอกชน (แพร็บซื้อสัตว์น้ำ ร้านค้า โฮมสเตย์) ใช้วิธีแบบลูกโซ่ (Snowball technique) สืบหาแกนนำในภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อจัดทำบัญชีรายชื่อ (List) ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

จำนวนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วมเวทีจัดทำแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังตารางที่ 3.1

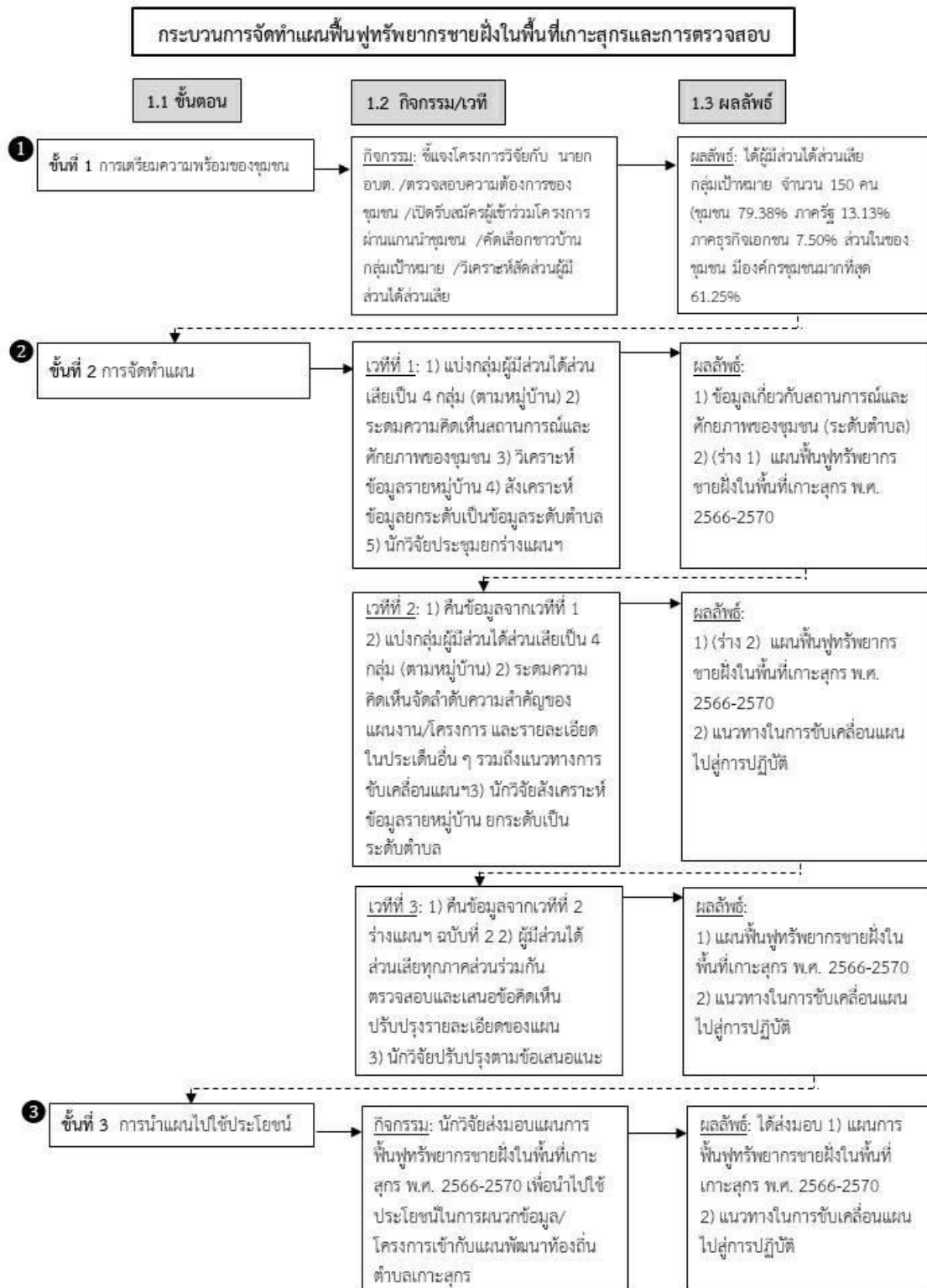

ตารางที่ 3.1 จำนวนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วมเวทีจัดทำแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร

รายการ	จำนวนคนที่เข้าร่วมเวที					
	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ครั้งที่ 3	
	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
ชุมชน	69	62.16	45	61.64	30	65.22
สมาชิกชุมชน	67		42		27	
ผู้นำศาสนา	0		1		0	
สภาองค์กรชุมชน	2		2		3	
ภาครัฐ	16	14.41	11	15.07	6	13.04
อบต.	5		4		3	
ฝ่ายปกครองท้องถิ่น	8		5		2	
รพสต.	1		1		1	
โรงเรียน	2		1		0	
ภาคเอกชน	4	3.60	6	8.22	0	0
แพรับซื้อสัตว์น้ำ	2		2		0	
ร้านค้า	0		2		0	
โฮมสเตย์	2		2		0	
วิทยาการ	8	7.21	6	8.22	6	13.04
นักวิชาการอิสระ	0		1		1	
เจ้าหน้าที่มูลนิธิอานันทามัน	3		0		0	
ผู้ช่วยนักวิจัย	5		5		5	
ผู้เข้าร่วมเวที (มทร.ศรีวิชัย)	10	9.01	1	1.37	1	2.17
นักวิชาการ	5		0		0	
นักประชาสัมพันธ์	1		1		1	
นักศึกษา	4		0		0	
คณะผู้วิจัย (มทร.ศรีวิชัย)	4	3.60	4	5.48	3	6.52
รวม	111	100.00	73	100.00	46	100.00

3.3 ขั้นตอนในการศึกษา

การวิจัยนี้ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research, PAR) มีการศึกษาแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน สรุปขั้นตอนดำเนินงาน ดังรูปที่ 3.1

รูปที่ 3.1 กระบวนการจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร

ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อมของชุมชน

1.1 การชี้แจงโครงการวิจัยกับ อบต.

หัวหน้าแผนงานวิจัยและนักวิจัยลงพื้นที่เกาะสุกร ประชุมชี้แจงโครงการวิจัยในภาพรวมกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุกร และแกนนำชุมชน

1.2 ตรวจสอบความต้องการของชุมชน

หลังจากชี้แจงโครงการวิจัยในภาพรวมแล้ว ผู้วิจัยได้ประชุมกลุ่มย่อยกับแกนนำชุมชนที่คัดเลือกตัวแทนมาจาก 4 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 2-3 คน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย วิธิดำเนินการวิจัยที่เน้นจัดเวทีให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม และสอบถามแกนนำชุมชนถึงความสนใจที่จะฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร ซึ่งแกนนำชุมชนให้การตอบรับเข้าร่วมโครงการ

1.3 เปิดรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการผ่านแกนนำชุมชน

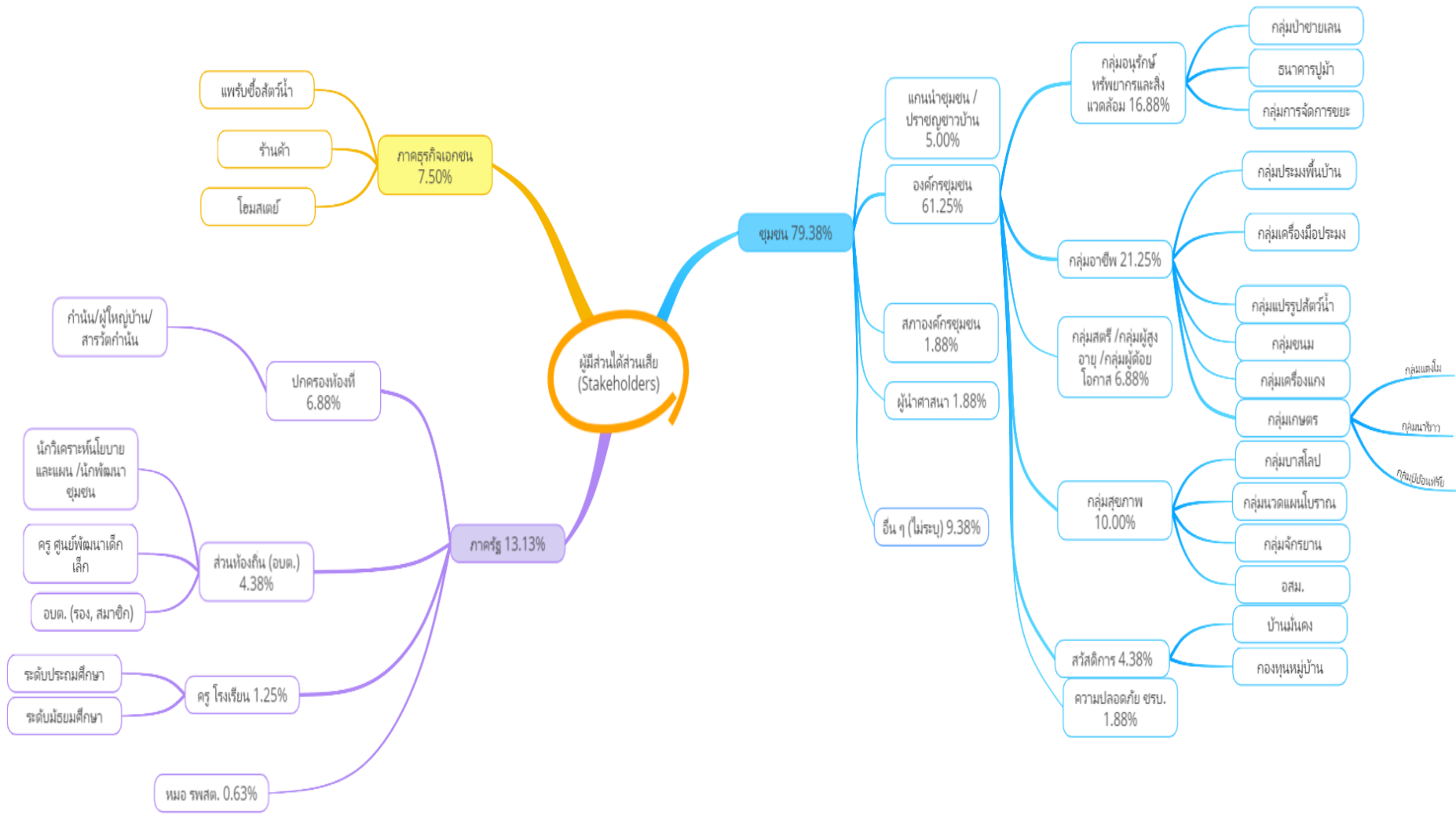
การเปิดรับสมัครผู้ที่สนใจจะเข้าร่วมโครงการผ่านแกนนำ โดยแกนนำประสานสมาชิกในชุมชนเข้าร่วมโครงการวิจัยหมู่บ้านละ 30 คน

1.4 การคัดเลือกชาวบ้านกลุ่มเป้าหมาย

จากบัญชีรายชื่อผู้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านละ 30 คน รวม 120 คน ได้พิจารณาความเหมาะสมของผู้เข้าร่วมโครงการโดยทำการวิเคราะห์สัดส่วนของผู้เข้าร่วมในแต่ละภาคส่วน เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียครบถ้วนทุกภาคส่วน ผู้วิจัยได้ติดต่อเพิ่มเติมเฉพาะรายชื่อให้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 10 คน รวมทั้งหมด 130 คน

1.5 การวิเคราะห์สัดส่วนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เกาะสุกร ประกอบด้วย 3 ภาคส่วน 1) ชุมชน 2) ภาครัฐ 3) ภาคธุรกิจเอกชน โดยชุมชนมีสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ 79.38 รองลงมา ภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชน ร้อยละ 13.13 และ 7.50 ตามลำดับ ทั้งนี้ในส่วนของชุมชนนั้นองค์กรชุมชนมีสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ 61.25 ประกอบด้วย กลุ่มอาชีพ และกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 21.25 และ 16.88 ตามลำดับ ดังรูปที่ 3.2

รูปที่ 3.2 สัดส่วนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ขั้นที่ 2 การจัดทำแผน

2.1 เวทีครั้งที่ 1 วิเคราะห์สถานการณ์และศักยภาพของชุมชน (SWOT)

1) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4 หมู่บ้าน รวม 89 คน ซึ่งจัดให้มีการเรียนรู้ภายในกลุ่มโดยแบ่งกลุ่มปฏิบัติการเป็น 4 กลุ่ม (แยกตามหมู่บ้าน 4 หมู่บ้าน) มีวิทยากรประจำกลุ่มเป็นผู้อำนวยการความสะดวกกลุ่มละ 4-5 คน ทำการระดมความคิดเห็นเรื่องสถานการณ์ปัญหาและความต้องการของชุมชนในประเด็นต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิดการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน (Sustainable livelihood) ประกอบด้วย ทุมนมนุษย์ (Human capital) ทุมนทางสังคม (Social capital) ทุมนธรรมชาติ (Natural capital) ทุมนเศรษฐกิจ (Economic capital) ทุมนวัฒนธรรม (Culture capital) และทุนกายภาพ (Physical capital) โดยใช้เทคนิค Needs assessment นอกจากนี้ใช้เทคนิค SWOT analysis วิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม รวมถึงใช้บัตรคำเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง

2) วิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ปัญหา/ความต้องการของชุมชน และศักยภาพของชุมชน (SWOT) เป็นรายหมู่บ้าน ต่อไปทำการสังเคราะห์ข้อมูล 4 หมู่บ้าน โดยยกระดับเป็นข้อมูลระดับตำบลเกาะสุกร

3) นักวิจัยประชุมยกร่างแผนฯ โดยศึกษาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุกร และแผนยุทธศาสตร์จังหวัดตรัง รวมถึงโครงการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่ง โดยนำข้อมูลมาพิจารณาพร้อมกับข้อมูลที่ได้จากเวทีครั้งที่ 1 นำมายกร่าง (ร่าง 1) แผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร

2.2 เวทีครั้งที่ 2 การตรวจสอบข้อมูลสถานการณ์ของชุมชนและจัดทำรายละเอียดของร่างแผนฯ

1) คัดลอกข้อมูลจากเวทีที่ 1 เกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหา/ความต้องการและศักยภาพของชุมชน (SWOT) รวมถึงชุมชนตรวจสอบวิสัยทัศน์ พันธกิจของแผนฯ

2) ปฏิบัติการจัดทำแผนฯ โดยแบ่งกลุ่มปฏิบัติการเป็น 4 กลุ่ม (แยกตามหมู่บ้าน) ระดมความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่

-การจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน

-การจัดลำดับความสำคัญของโครงการภายใต้แผนงาน

-กำหนดเวลาที่จะดำเนินการ (ระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว) ผู้รับผิดชอบ เป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จ รวมถึงแนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

3) นักวิจัยประชุมสังเคราะห์ข้อมูลของ 4 หมู่บ้าน โดยยกระดับเป็นข้อมูลระดับตำบลเกาะสุกร ผลลัพธ์ได้ (ร่าง 2) แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร พ.ศ. 2566-2570

2.3 เวทีครั้งที่ 3 การคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน และตรวจสอบแผนฯ

1) คัดลอกข้อมูลจากเวทีครั้งที่ 2 ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ พันธกิจ ลำดับความสำคัญของแผนงาน ลำดับความสำคัญของโครงการในแต่ละแผนงาน รวมถึงรายละเอียดต่าง ๆ ของแผนงาน/โครงการ (กิจกรรม ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ เป้าหมาย และตัวชี้วัด) รวมถึงแนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนร่วมกันตรวจสอบและเสนอข้อคิดเห็นในการปรับปรุงรายละเอียดของแผนฯ

3) นักวิจัยปรับปรุงแผนฯ ตามข้อเสนอแนะของชุมชน ผลลัพธ์ได้ แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร พ.ศ. 2566-2570 และแนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

ขั้นที่ 3 การนำแผนฯ ไปใช้ประโยชน์

นักวิจัยส่งมอบแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร พ.ศ. 2566-2570 ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุกร เพื่อนำไปใช้ประโยชน์โดยการนำข้อมูลหรือโครงการในแผนฯ เข้าไปผนวกเข้ากับแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลเกาะสุกร เพื่อนำไปประชาสัมพันธ์กับชุมชนต่อไป

บทที่ 4 ผลการศึกษา

เป้าหมายสำคัญของการจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) คือความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเกาะสุกรทั้งชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน ในการจัดทำแผนฯ และการบูรณาการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมกับชุมชน ในการนำแผนไปปฏิบัติเพื่อความยั่งยืนของทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร

4.1 แนวคิดและกระบวนการจัดทำแผนฯ

ฐานคิดสำคัญในการจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร ใช้หลักการพิจารณาเงื่อนไขต่าง ๆ ในแนวทางองค์รวม (Holistic approach) โดยใช้การวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ วิเคราะห์แผนพัฒนาพื้นที่ รวมถึงระเบียบ กฎหมาย ข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง จากนั้นจึงได้ออกแบบกระบวนการดำเนินงานโดยมุ่งเน้นที่กระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชน กลุ่มองค์กรชุมชน และหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อให้ได้แผนฯ ที่มีความสมบูรณ์ สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์อย่างครอบคลุมยิ่งขึ้น กิจกรรมหลัก ๆ ในกระบวนการจัดทำแผนฯ มีดังนี้

4.1.1 การศึกษาสถานภาพปัจจุบันและข้อเท็จจริงต่าง ๆ

การศึกษาสถานภาพปัจจุบันและข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางกำหนดกรอบการจัดทำแผนฯ ได้แก่ นโยบายและแผนพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรชายฝั่งจังหวัดตรัง เช่น แผนพัฒนาระดับหน่วยงาน แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาท้องถิ่น กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

4.1.2 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

กระบวนการในการจัดทำแผนฯ ได้มีการจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนจำนวน 3 ครั้ง ดังนี้

เวทีครั้งที่ 1 การศึกษาสถานการณ์ปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของชุมชน

เป้าหมายเพื่อศึกษาสถานการณ์ ปัญหา ความต้องการของชุมชน และศักยภาพของชุมชน

เวทีการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของชุมชน ใช้เทคนิค Needs assessment ในกรอบการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน (Sustainable livelihood) ประกอบด้วยทุน 6 ด้าน คือ ด้านทุนมนุษย์ ทุนทางสังคม ทุนทรัพยากร ทุนเศรษฐกิจ ทุนวัฒนธรรม ทุนกายภาพ แบ่งกลุ่มปฏิบัติการระดมความคิดเป็น 4 กลุ่ม (4 หมู่บ้าน)

ต่อไปทำการสังเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ปัญหาและความต้องการของชุมชน และศักยภาพของชุมชน (SWOT analysis) ของ 4 หมู่บ้าน ให้เป็นข้อมูลระดับตำบลเกาะสุกร ผลการศึกษาสถานการณ์ (รายละเอียดในภาคผนวก)

ส่วนการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน (SWOT Analysis) เป็นการพิจารณาภาวะแวดล้อมภายในทั้งจุดแข็งและจุดอ่อน และสถานะแวดล้อมภายนอกที่เป็นทั้งโอกาสและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการทรัพยากรชายฝั่งของพื้นที่ ผลจากการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเวทีเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน สรุปประเด็นสำคัญ ดังแสดงในตารางที่ 4.1 และตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.1 โอกาสและอุปสรรคต่อการจัดการทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร

โอกาส (O)	อุปสรรค (T)
<p><i>ด้านสิ่งแวดล้อม</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) • พ.ร.บ. ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ.2558 • พ.ร.ก. การประมง พ.ศ.2558 • แผนพัฒนาจังหวัด • แผนพัฒนาท้องถิ่น • กฎ IUU¹ ทำให้มีการควบคุมการทำประมง ส่งผลทำให้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น • มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม <p><i>ด้านสังคม</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอบรมให้ความรู้สนับสนุนงบประมาณเพื่อการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิต • มีการลงทุนของบริษัทเอกชนด้านเครือข่ายและสัญญาณอินเทอร์เน็ต <p><i>ด้านเศรษฐกิจ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • มีหน่วยงานภาครัฐ เอกชน เข้าไปส่งเสริมอาชีพและการจ้างงาน รวมทั้งการจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่กิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่เกาะสุกร • นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล เป็นโอกาส และเอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะสุกร ที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น 	<p><i>ด้านสิ่งแวดล้อม</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • กฎหมายการกำหนดเขตการทำประมงพื้นบ้าน 3 ไมล์ทะเล ทำให้พื้นที่การทำประมงลดลง • คนนอกพื้นที่มีการลักลอบทำประมงโดยใช้เครื่องมือผิดกฎหมาย • ภัยพิบัติธรรมชาติ/มรสุม ทำให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง อีกทั้งส่งผลกระทบต่อทรัพย์สินและเศรษฐกิจของครัวเรือน (การประกอบอาชีพ การจ้างงาน และรายได้) เครือข่ายและสัญญาณอินเทอร์เน็ต • ปัญหาขยะทะเล <p><i>ด้านสังคม</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • เทคโนโลยี และสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้เด็กและเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม <p><i>ด้านเศรษฐกิจ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • นายทุนเข้ามาซื้อที่ดินในเกาะสุกรเพิ่มขึ้นทำให้ที่ดินทำกินในพื้นที่เกาะสุกรลดลง • การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา COVID-19 ทำให้เกิดปัญหาการว่างงาน

ที่มา : เวทีประชุมเชิงปฏิบัติการฯ เพื่อจัดทำ (ร่าง) แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งพื้นที่เกาะสุกร พ.ศ. 2566-2570

¹ ตามนิยามขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) กฎ IUU (Illegal Unreported and Unregulated Fishing) หมายถึง การทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไม่มีการควบคุม ส่งผลให้มีการตราพระราชกำหนด พ.ศ. 2558 เพื่อจัดระเบียบการประมงในประเทศและในน่านน้ำทั่วไป รวมทั้งการจัดทำแผนบริหารจัดการประมงระดับชาติ ระบบติดตามเรือประมง และจัดตั้งศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้า-ออก (Port-in Port-out center: PIPPO)

ตารางที่ 4.2 จุดแข็งและจุดอ่อนต่อการจัดการทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
<p><i>ด้านสิ่งแวดล้อม</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • มีทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่อุดมสมบูรณ์ เช่น ป่าชายเลน หาดทราย ปะการัง รวมทั้งสัตว์ทะเลหายาก • มีระบบนิเวศที่หลากหลาย เหมาะสมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ • มีระบบนิเวศเชิงเกษตรที่สร้างอาชีพในชุมชน <p><i>ด้านสังคม</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ชุมชนเกาะสุกรเป็นสังคมระบบเครือญาติที่พึ่งพาและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน • มีกลุ่มอนุรักษ์ที่มีส่วนร่วมในการดูแลและฟื้นฟูทรัพยากร • มีการรวมกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย มีเครือข่ายการท่องเที่ยว • เยาวชนเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนา • มีการสืบทอดวัฒนธรรมทางการเกษตร <p><i>ด้านเศรษฐกิจ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • มีทรัพยากรที่หลากหลายเอื้อต่อการประกอบอาชีพ • มีค่าครองชีพต่ำ เนื่องจากมีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ (อาหารทะเล) • มีการประยุกต์ใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการจำหน่ายสินค้า <p><i>ด้านโครงสร้างพื้นฐาน</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่ให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่ง (ศูนย์ กศน. บัณฑิตวิทยาลัย อบต. รพสต. โรงเรียน การไฟฟ้า เคอรี่) 	<p><i>ด้านสิ่งแวดล้อม</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • มีปัญหาขยะ และการจัดการขยะ • พื้นที่กิจกรรมทางการเกษตรมีจำกัดในบางพื้นที่ <p><i>ด้านสังคม</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ปัญหาเสพติด รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน • เด็กและเยาวชนขาดโอกาสทางการศึกษา และการฝึกอบรมทักษะวิชาชีพ <p><i>ด้านเศรษฐกิจ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ขาด (ศูนย์) ตลาดรับซื้อผลผลิตทางเกษตรของชุมชน ทำให้ขาดอำนาจการต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง • ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน • ต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากค่าขนส่งสูง <p><i>ด้านโครงสร้างพื้นฐาน</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การคมนาคม การศึกษา การแพทย์ น้ำดื่ม น้ำใช้ • ขาดการสื่อสารเรื่องการวางผังเมืองของเกาะสุกร

ที่มา : เวทีประชุมเชิงปฏิบัติการฯ เพื่อจัดทำ (ร่าง) แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งพื้นที่เกาะสุกร พ.ศ. 2566-2570

(ร่าง 1)
แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร
ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)

วิสัยทัศน์

“เกาะสุกรมีเศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ชุมชนพึ่งตนเองได้ ทรัพยากรชายฝั่งยั่งยืน”

เป้าประสงค์

การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชน

พันธกิจ

1. เสริมศักยภาพทุนทางสังคมให้เข้มแข็ง
2. การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจชุมชน

ค่านิยมร่วมของชุมชน

1. การมีส่วนร่วม
2. ยึดกติกาชุมชน
3. จิตสำนึกสาธารณะ

แผนงาน

แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร ประกอบด้วย 5 แผนงาน ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แผนงานของแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร

แผนงาน	ค่าน้ำหนักความสำคัญ					รวม		ลำดับที่
	5	4	3	2	1	จำนวนคน	คะแนนเฉลี่ย	
แผนงานที่ 1 การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งและสิ่งแวดล้อม								
แผนงานที่ 2 การเพิ่มมูลค่าของทรัพยากรชายฝั่งและเศรษฐกิจชุมชน								
แผนงานที่ 3 การเสริมศักยภาพทุนทางสังคม								
แผนงานที่ 4 การจัดการความรู้								
แผนงานที่ 5 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน								

แผนงาน/โครงการ

แผนงาน/โครงการของแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร ประกอบด้วย 5 แผนงาน จำนวน 24 โครงการ โดยแต่ละโครงการมีกิจกรรมย่อยหลายกิจกรรม ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	ค่าน้ำหนักความสำคัญ					เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)		5	4	3	2	1		
โครงการ 2.9: การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงกับแผนตำบลเกาะสุกร/แผนจังหวัด											
- การจัดทำแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลเกาะสุกร - กำหนดกลไกในการเชื่อมโยงแผนกับแผนระดับจังหวัด และกำหนดผู้รับผิดชอบในการดูแลติดตามผลสำเร็จของการเชื่อมโยง											

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	ค่าน้ำหนักความสำคัญ					เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)		5	4	3	2	1		
โครงการ : 5.4 การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสารโทรคมนาคม											
- การปรับปรุง/ขยายสัญญาณ โทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ต											
- การปรับปรุงซ่อมแซมเชื่อมเพื่อ ป้องกันการกั้นคลื่นให้มีความ แข็งแรง											

เวทีครั้งที่ 2 การตรวจสอบข้อมูลสถานการณ์ของชุมชนและจัดทำรายละเอียดของร่าง

แผนฯ

เป้าหมายเพื่อจัดทำรายละเอียดแผนงาน โครงการในประเด็นต่าง ๆ

เวทีการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร โดยแบ่งกลุ่มแบบ Cluster (คณะหมู่บ้าน) จำนวน 3 กลุ่ม ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องและปรับปรุง (ร่าง 1) ระดมความคิดเห็นในประเด็น ลำดับความสำคัญของแผน 5 แผน ลำดับความสำคัญของโครงการภายในแผน กำหนดระยะเวลาของแผน (ระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว) ผู้รับผิดชอบ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และการขับเคลื่อนแผน ต่อไปทำการสังเคราะห์ข้อมูลของ 3 กลุ่ม ยกระดับเป็นข้อมูลระดับตำบลเกาะสุกร

ผลการตรวจสอบ (ร่าง 1) มีการปรับปรุงโดยได้บูรรวมโครงการที่ซ้ำซ้อนกัน รายละเอียดดัง

ตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 สรุปประเด็นการปรับปรุงบูรรวมโครงการ

โครงการเดิม	โครงการใหม่
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มมูลค่าของทรัพยากรชายฝั่งและเศรษฐกิจชุมชน	
โครงการที่ 2.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ขนมพื้นถิ่นเพื่อยกระดับให้เป็นสินค้าของฝากชุมชน	โครงการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อยกระดับให้เป็นสินค้าของฝากชุมชน
โครงการที่ 2.3 การส่งเสริมตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน (ผลผลิตทางการประมง ผลผลิตแปรรูปสัตว์น้ำ แดงโม อาหาร ขนมโบราณ)	(ครอบคลุมเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน การพัฒนากิจกรรมประชาสัมพันธ์ การพัฒนาและจัดหาช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์)
โครงการที่ 2.5 การจัดทำนิเวศเกษตรเพื่อส่งเสริมอาชีพชุมชน	โครงการ การจัดทำระบบนิเวศเกษตรเพื่อสร้างรายได้ของชุมชน
โครงการที่ 2.6 การเชื่อมโยงวิถีพอเพียงของชุมชนกับการท่องเที่ยว	(ครอบคลุมเรื่องการจัดทำระบบนิเวศเกษตรกับการท่องเที่ยวแบบวิถีพอเพียง และการท่องเที่ยวทางทะเล)
โครงการที่ 2.7 การเชื่อมโยงเส้นทางทางการท่องเที่ยวบนเกาะกับแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล	
โครงการที่ 2.9 การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงกับแผนจังหวัด	ตัดโครงการนี้ออก เนื่องจากสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง เมื่อวันที่ 13-14 สิงหาคม 2563 ณ โรงแรมธรรมรินทร์ธนา โดยได้เชิญตัวแทนจากภาคส่วนต่าง ๆ เข้าร่วม ดังนั้น เกาะสุกรสามารถใช้ช่องทางนี้โดยประสานการเข้าร่วมประชุมจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ในการจัดประชุมครั้งต่อไป
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการความรู้	
โครงการที่ 4.1 การถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้ของปราชญ์ชุมชนเพื่อการจัดเก็บ	โครงการ การจัดการความรู้ของชุมชน ด้านทรัพยากร อาชีพพื้นถิ่น และวัฒนธรรมภูมิปัญญา)
โครงการที่ 4.2 การถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งจากภูมิปัญญาในชุมชนและความรู้จากภายนอก	(ครอบคลุมเรื่อง การกำหนดประเด็นที่จะจัดการความรู้ /สังเคราะห์ความรู้ของชุมชน /การจัดเก็บความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ /การเผยแพร่ขยายผลชุดความรู้)

ต่อไปทำการจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน และนำโครงการที่ปรับปรุงแล้วมาจัดลำดับความสำคัญของโครงการ ได้ผลลัพธ์ (ร่าง 2) แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร ประกอบด้วย 5 แผนงาน จำนวน 19 โครงการ ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสังเขปดังนี้

(ร่าง 2)
แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร
ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)

วิสัยทัศน์

“เกาะสุกรมีเศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ชุมชนพึ่งตนเองได้ ทรัพยากรชายฝั่งยั่งยืน”

เป้าประสงค์

การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชน

พันธกิจ

1. เสริมศักยภาพทุนทางสังคมให้เข้มแข็ง
2. การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจชุมชน

ค่านิยมร่วมของชุมชน

1. การมีส่วนร่วม
2. ยึดกติกาชุมชน
3. จิตสำนึกสาธารณะ

แผนงาน

แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร ประกอบด้วย 5 แผนงาน ได้จัดลำดับความสำคัญของแผนงาน รายละเอียดแผนงานโครงการ ดังตารางที่ 4.6 และ 4.7 ตามลำดับ ส่วนแนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.6 แผนงานของแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร และลำดับความสำคัญ

แผนงาน	ค่าเฉลี่ย	ลำดับที่
แผนงานที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	4.90	1
แผนงานที่ 2 การเพิ่มมูลค่าของทรัพยากรชายฝั่งและเศรษฐกิจชุมชน	4.81	2
แผนงานที่ 3 การจัดการความรู้	4.62	3
แผนงานที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งและสิ่งแวดล้อม	4.34	4
แผนงานที่ 5 การเสริมศักยภาพทุนทางสังคม	4.12	5

รายละเอียดแผนงาน/โครงการ

ตารางที่ 4.7 แผนงาน โครงการ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
แผนงานที่ 1: การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (5 โครงการ)						
โครงการ : 1.1 การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำอุปโภคบริโภค	←————→					- คุณภาพและความเพียงพอของน้ำอุปโภคบริโภค
- ปรับปรุงน้ำอุปโภคและบริโภคให้สะอาดและเพียงพอ				- อบต. - การประปาส่วนภูมิภาค	- น้ำอุปโภคบริโภคมีความสะอาดเพียงพอ	
- การจัดหาแหล่งน้ำ				- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ	- จำนวนแหล่งน้ำเพิ่มขึ้น 1 แหล่ง	
โครงการ : 1.2 การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง	←————→					- จำนวนพื้นที่ที่ถูกกัดเซาะลดลง
- การปรับปรุงซ่อมแซมเขื่อนเพื่อป้องกันการกัดเซาะให้มีความแข็งแรง รวมถึงสร้างเพิ่มให้มีความต่อเนื่อง				- ชุมชน - ฝ่ายปกครองท้องถิ่น - อบต. - อำเภอ - อบจ. - สำนักงานโยธาจังหวัด - กรมเจ้าท่า - กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง - สถาบันการศึกษา	- ซ่อมบำรุงเขื่อนกันคลื่นทุกปี - สร้างเขื่อนกันคลื่นเพิ่ม	

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
โครงการ : 1.3 การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งทางน้ำ	←————→					-จำนวนอุบัติเหตุลดลง -ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ
- ปรับปรุงท่าเรือให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย (เช่น สร้างโป๊ะ จัดสรรพื้นที่เก็บเรือที่เหมาะสม และระเบียบการจอดเรือ) มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับประชาชนทุกกลุ่มโดยเฉพาะผู้สูงอายุ จัดให้มีเรือรับส่งผู้ป่วยฉุกเฉิน				- อบต. - อำเภอ - อบจ. - กรมเจ้าท่า	- ซ่อมบำรุงท่าเรือทุกปี - สร้างโป๊ะที่ปลอดภัย 4 โป๊ะ - มีเรือฉุกเฉินประจำท่าทุกท่า	
โครงการ : 1.4 การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสารโทรคมนาคม	←————→					- ความพึงพอใจ
- การปรับปรุง/ขยายสัญญาณโทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ต				- เครือข่ายสัญญาณเอกชน/รัฐวิสาหกิจ เช่น TOT CAT Dtac - อบต. - การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	- สัญญาณโทรศัพท์/อินเทอร์เน็ตมีความเสถียรและครอบคลุมทุกพื้นที่	
โครงการ : 1.5 การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน	←————→					- จำนวนพื้นที่เสี่ยงลดลง - ลดค่าใช้จ่ายค่าไฟฟ้า
- การปรับปรุงไฟฟ้าส่องสว่างรอบเกาะมีกระแสไฟฟ้าให้เพียงพอครัวเรือนกับภาคการเกษตร				- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค - อบต. - สำนักงานพลังงานจังหวัด	- มีพลังงานไฟฟ้าใช้เพียงพอในครัวเรือนและภาคการเกษตร - มีไฟฟ้าส่องสว่างรอบเกาะทุกหมู่บ้าน	
- การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน เช่น โซลาร์เซลล์ พลังงานชีวมวล				- สถานศึกษา	-จำนวนครัวเรือนที่ใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี	

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
แผนงานที่ 2 : การเพิ่มมูลค่าของทรัพยากรชายฝั่งและเศรษฐกิจชุมชน (5 โครงการ)						
โครงการ: 2.1 อบรมให้ความรู้และพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเกาะสุกร	←—————→					- ความรู้/ทักษะเพิ่มขึ้น - รายได้เพิ่มขึ้น
- การอบรมให้ความรู้และฝึกทักษะการประกอบอาชีพที่เน้นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการประมง เช่น การปรับปรุงคุณภาพผลผลิตทางการประมง การแปรรูปสัตว์น้ำ				- อบต. - สำนักงานพัฒนาชุมชน - สำนักพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด	- อบรมกลุ่มละ 1 ครั้ง/ปี	
- การอบรมให้ความรู้ และฝึกทักษะการประกอบอาชีพที่เน้นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตชุมชนท้องถิ่น เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก เครื่องแกง เครื่องจักสาน				- สถาบันการศึกษา - ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)		
- การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าชุมชน				- เกษตรอำเภอ - ปศุสัตว์อำเภอ - กรมประมง - ธกส.		

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
โครงการ: 2.2 การจัดมาตรฐานการให้บริการเรือโดยสาร	←————→					- จำนวนอุบัติเหตุลดลง - ความพึงพอใจของผู้รับบริการ
<p>- จัดทำทะเบียนผู้ให้บริการเรือโดยสาร ประกอบด้วย เจ้าของเรือ คนขับเรือ และคุณลักษณะเฉพาะของเรือโดยสารขนาดต่าง ๆ และประวัติการให้บริการอย่างเป็นระบบเพื่อสะดวกในการติดตามหรือควบคุม</p> <p>- มาตรฐานความปลอดภัย เช่น การตรวจสภาพให้เรือโดยสารอยู่ในสภาพที่สามารถใช้การได้ดีและปลอดภัย และกำหนดเกณฑ์การให้บริการ ได้แก่ จำนวนผู้โดยสารต่อลำต่อเที่ยว จำนวนเสื้อชูชีพต่อลำ การจอดเรือ การจัดเจ้าหน้าที่ดูแลประจำท่าเรือ การตรวจความพร้อมของอุปกรณ์</p> <p>- มาตรฐานการให้บริการ เช่น การจัดลำดับคิวตารางเดินเรือ ราคาโดยสาร เป็นต้น</p> <p>- การพัฒนาทักษะการรักษาความปลอดภัย และการให้บริการเรือโดยสาร</p>				<p>- ผู้ประกอบการให้บริการเรือโดยสาร</p> <p>- อบต.</p> <p>- ฝ่ายปกครองท้องถิ่น</p> <p>- กรมเจ้าท่า</p>	<p>- มีทะเบียนผู้ให้บริการเรือโดยสาร</p> <p>- มีมาตรฐานความปลอดภัย</p> <p>- มีมาตรฐานการให้บริการ</p> <p>- จำนวนผู้ให้บริการเรือโดยสารที่ผ่านการอบรมร้อยละ 50 ของจำนวนผู้ให้บริการเรือโดยสารทั้งหมด</p> <p>- มีเจ้าหน้าที่ประจำท่าเรือที่ได้รับการแต่งตั้งจากกรมเจ้าท่า 1 คน/ท่า</p>	

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
โครงการ: 2.3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อยกระดับให้เป็นสินค้าของฝากชุมชน	←—————→					- รายได้เพิ่ม
- การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน (ผลผลิตทางการ ประมง ผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ แดงโม อาหาร และขนมโบราณ) (ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดหาและ เตรียมวัตถุดิบ การแปรรูป การบรรจุ และการ เก็บรักษา) เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ สร้าง ความเป็นเอกลักษณ์ สามารถดึงดูดความ สนใจและตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อที่ หลากหลาย				- อบต. - สำนักงานพัฒนาชุมชน - สำนักพัฒนาฝีมือ แรงงานจังหวัด - สถาบันการศึกษา - สำนักงานพาณิชย์ จังหวัด - สำนักงานเกษตรจังหวัด - สำนักงานส่งเสริม วิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม (สสว.)	- ยกระดับผลิตภัณฑ์เดิม 1 ชนิด/ปี - สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ 1 ชนิด/ปี	
- การพัฒนากิจกรรมการประชาสัมพันธ์ที่ สามารถกระตุ้นการรับรู้ของผู้บริโภคได้อย่าง ต่อเนื่องและครอบคลุมในวงกว้าง ผ่านการ สร้างเรื่องราว (Story) การจัดกิจกรรม (Event) แสดงอาหารท้องถิ่น การออกร้าน จำหน่ายตามสถานที่ต่าง ๆ และผ่านสื่อ เทคโนโลยีที่เข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคจำนวนมาก					- ศูนย์ประชาสัมพันธ์กลาง 1 ศูนย์ - เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ ให้หลากหลายมากขึ้น (กระแส หลัก สื่อสังคมออนไลน์)	
- การพัฒนาและจัดหาช่องทางการจัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การวางสินค้าตามร้านจำหน่ายสินค้าของที่ ระลึก ช่องทางการขายส่ง ตลาดภายนอก ตลาดออนไลน์ รวมถึงการมีศูนย์จำหน่าย สินค้าชุมชน (ทางเลือก: จัดตั้งบนเกาะหรือ ภายนอกพื้นที่)					- ศูนย์จำหน่ายสินค้าชุมชน 1 ศูนย์ และการจำหน่ายสินค้าผ่าน ช่องทางอื่น ๆ (ฝากขาย ออก ร้าน ออนไลน์)	
- อบรมการเป็นผู้ประกอบการ					- อบรมกลุ่มละ 1 ครั้ง/ปี	

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
โครงการ: 2.4 การจัดทำระบบนิเวศเกษตรเพื่อสร้างรายได้ของชุมชน	←→					- แบบจำลอง (โมเดล) ระบบนิเวศเกษตรชุมชน
- สร้างความเข้าใจเรื่องระบบนิเวศเกษตรแก่ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง				- ชุมชน - อบต.	- จำนวนผู้เข้าร่วม 80 คน/ปี	
- จัดทำระบบนิเวศเกษตรของตำบลเกาะสุกรเพื่อสร้างรายได้ - เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแบบวิถีพอเพียงกับระบบนิเวศเกษตร - การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทางทะเลกับระบบนิเวศเกษตร				- ฝ่ายปกครองท้องถิ่น - สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด - สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ/จังหวัด - สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด - อุทยานแห่งชาติ - กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง - กรมประมง - สถาบันการศึกษา - ทัศน.	- แบบจำลอง (โมเดล) ระบบนิเวศเกษตรชุมชน มี 2 เส้นทาง (เส้นทางท่องเที่ยวแบบเกษตรพอเพียง เส้นทางท่องเที่ยวทางทะเล)	
โครงการ: 2.5 การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งตลาดกลางสัตว์น้ำชุมชน	←→					- รายงานการศึกษาความเป็นไปได้
- การวิจัยเพื่อประเมินศักยภาพ ความเป็นไปได้ และความคุ้มค่าในการจัดตั้งตลาดกลางสัตว์น้ำชุมชน				- สถาบันการศึกษา	- รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ พร้อมข้อเสนอแนะ	

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
แผนงานที่ 3: การจัดการความรู้ของชุมชน (1 โครงการ)						
โครงการ: 3.1 การจัดการความรู้ของชุมชน ด้านทรัพยากร อาชีพพื้นถิ่น และวัฒนธรรม ภูมิปัญญา	←————→					- จำนวนชุดความรู้ - การเผยแพร่ความรู้
- กำหนดประเด็นที่จะจัดการความรู้ในด้าน ต่าง ๆ (เช่น ด้านทรัพยากร อาชีพพื้นถิ่น และวัฒนธรรมภูมิปัญญา)				- ประชาชนชุมชนทุกแขนง - ประธานกลุ่ม - ผู้นำศาสนา	- จำนวนชุดความรู้ในแต่ละด้าน 2 เรื่อง/ปี (รวม 6 เรื่อง/ปี) - มีการเผยแพร่ขยายผลหรือใช้ ประโยชน์จากชุดความรู้	
- สังเคราะห์ความรู้ชุมชนโดยใช้เครื่องมือ ต่าง ๆ เช่น ถอดบทเรียน การวิจัย				- อบต. - ฝ่ายปกครองท้องถิ่น		
- การจัดเก็บความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ชุด ความรู้ หลักสูตร คู่มือการทำงาน การสร้าง เรื่องราว (Story)				- สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัด - สถาบันการศึกษา		
- การเผยแพร่ขยายผลชุดความรู้ เช่น อบรม หลักสูตรในโรงเรียน เอกสารประชาสัมพันธ์ นำเสนอในเวทีที่หน่วยงานจัด เว็บไซต์ วิดีโอ						

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
แผนงานที่ 4 : การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งและสิ่งแวดล้อม (6 โครงการ)						
โครงการ : 4.1 การจัดทำธรรมนูญทรัพยากรชายฝั่งของตำบลเกาะสุกร	↔					- การประกาศใช้ธรรมนูญทรัพยากรชายฝั่งของตำบลเกาะสุกร
- ใช้กระบวนการจัดทำธรรมนูญพื้นที่ในการกำหนดกติกาข้อตกลงชุมชน เช่น การกำหนดแนวเขต การทำแผนที่ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรชายฝั่งของชุมชน การจดทะเบียน (ป่าชายเลน)				- ชุมชน - อสม. - ฝ่ายปกครองท้องถิ่น - อบต. - โรงเรียน - รพสต. - เอกชน (แพปลา) - สถานีพัฒนาป่าชายเลนที่ 33 - กรมเจ้าท่า - อุทยานแห่งชาติ - เครือข่ายสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)	- มีธรรมนูญทรัพยากรชายฝั่งของตำบลเกาะสุกร	

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
โครงการ : 4.2 การกำจัดขยะและน้ำเสียของชุมชน	←	→	→			- ความรู้เพิ่มขึ้น - ปริมาณของเสียลดลง
- อบรมความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ สร้างมูลค่าเพิ่มของขยะ และการกำจัดน้ำเสีย				- ชุมชน - รพสต.	- จำนวนคน 80 คน/ปี	
- การปลูกจิตสำนึก สร้างค่านิยมให้เยาวชนคนในชุมชนในการจัดการขยะ				- สถานองค์กรชุมชน - อบต.	- จำนวน 80 คน/ปี	
- แบ่งเขตพื้นที่ (Zoning) รับผิดชอบในการจัดการขยะโดยชุมชน				- ฝ่ายปกครองท้องถิ่น - กรมควบคุมมลพิษ	- แบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบ	
- จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียของครัวเรือนและชุมชน				- สถานศึกษา /สถาบันการศึกษา - สสส.	- ร้อยละ 50 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด มีระบบกำจัดน้ำเสีย	
โครงการ : 4.3 การฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งเพิ่มความอุดมสมบูรณ์	←	→	→			- ทรัพยากรชายฝั่งเพิ่มขึ้น
- การปลูกเสริม ปลูกทดแทนป่าชายเลน หญ้าทะเล ป่าชายหาด				- ชุมชน - อบต.	- จำนวนต้นโกงกาง 2,000 ต้น/ปี - จำนวนหญ้าทะเล 2,000 ต้น/ปี	
- การฟื้นฟูโดยปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำทุกเดือน เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา หมึก ปลิงทะเล				- ฝ่ายปกครองท้องถิ่น - สถานีพัฒนาป่าชายเลนที่ 33 - กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	- ปล่อยลูกกุ้ง 10 ล้านตัว/ปี - ปล่อยลูกปู 100 ล้านตัว/ปี - ปล่อยพันธุ์ปลา 500,000 ตัว/ปี - ปล่อยลูกหมึก 2 ล้านตัว/ปี	
- เพิ่มแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำโดยการจัดวางปะการังเทียม และประชาสัมพันธ์เขตปะการังเทียม				- กรมประมง	- จำนวนจุดทิ้งปะการังเทียม/ซึ่ง 3 กอง/ปี	

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
โครงการ : 4.4 จัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังทรัพยากร ของชุมชน	↔					- ศูนย์บริหารกลางประจำ ตำบล 1 ศูนย์
- จัดโครงการสร้างการบริหารจัดการศูนย์ฯ เช่น ตั้งคณะทำงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ และกติกาหรือแนวทางในการบริหารศูนย์ฯ เช่น การเฝ้าระวังลาดตระเวนเครื่องมือผิด กฎหมาย อบรมความรู้เรื่องกฎหมายและ การบังคับใช้กฎหมาย				- ฉก.ที่ผ่านการอบรม - ฝ่ายปกครองท้องถิ่น - อบต. - สายตรวจท้องถิ่น - ศูนย์ป้องกันและ ปราบปรามประมงทะเล (ใบไม้เขียว) - ประมงอำเภอ /ประมง จังหวัด	- ศูนย์บริหารกลางประจำตำบล 1 ศูนย์ มีโครงสร้างบริหาร จัดการกลางประจำตำบล และ ศูนย์ย่อยระดับหมู่บ้าน	

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
โครงการ : 4.5 การสร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรในชุมชน	←		→			- ความรู้เพิ่มขึ้น - จำนวนคนเข้าร่วม
- อบรมความรู้เรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากรชายฝั่งในชุมชน				- ชุมชน - ผู้ประกอบการในชุมชน	- จำนวนครั้ง 2 ครั้ง/ปี - จำนวนคน 80 คน/ครั้ง	
- รมรงค์ให้เด็กเยาวชนและคนในชุมชน รวมถึงนักท่องเที่ยวมีการอนุรักษ์ทรัพยากร ชายฝั่งในชุมชน เช่น รมรงค์เดินถือป้าย (เก็บขยะปล่อยสัตว์น้ำ/ปลูกหญ้าทะเล)				- ฝ่ายปกครองท้องถิ่น - อบต. - สถาบันการศึกษา /สถานศึกษา	- 2 ครั้ง/ปี - จำนวนคน 80 คน/ครั้ง	
- จัดค่ายสำรวจทรัพยากรชายฝั่งในชุมชน (เยาวชนระดับประถม มัธยมต้น)				- สถานีพัฒนาป่าชายเลน ที่ 33 - กรมทรัพยากรทาง ทะเลและชายฝั่ง	- จำนวน 2 ครั้ง/ปี - จำนวน 80 คน/ครั้ง (นักเรียน 50 คน/ชุมชน 30 คน)	
- จัดเวทีเสวนาเรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากรชายฝั่งในชุมชน (วัตถุประสงค์เพื่อเกิดความร่วมมือ รับผิดชอบร่วม ระหว่างชุมชนและภาครัฐ)				- กรมประมง	- จำนวน 2 ครั้ง/ปี - จำนวน 50 คน/ครั้ง	

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
โครงการ : 4.6 การสำรวจและจัดทำข้อมูล ฐานด้านทรัพยากรชุมชน	↔					- มีฐานข้อมูล 1 ระบบ มี องค์ประกอบทรัพยากร อย่างน้อย 5 ชนิด
- การสำรวจ บันทึกข้อมูลทรัพยากรในพื้นที่ ชุมชน และจัดทำข้อมูลฐานด้านทรัพยากร				- ชุมชน - ฝ่ายปกครองท้องถิ่น - อบต. - สถานีพัฒนาป่าชายเลน ที่ 33 - กรมทรัพยากรทาง ทะเลและชายฝั่ง - กรมประมง	- จำนวนปีละ 1 ครั้ง - จำนวนชนิดทรัพยากรอย่าง น้อย 5 ชนิด	

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
แผนงานที่ 5 : การเสริมศักยภาพทุนทางสังคม (2 โครงการ)						
โครงการ: 5.1 การรณรงค์ให้เยาวชนแต่งกายให้เหมาะสมตามวัฒนธรรมชุมชน	←————→					- จำนวนเยาวชนที่แต่งกายตามวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น
<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้ผู้ปกครองแต่งกายให้เป็นแบบอย่างที่ดี และกล่อมเกลานมมน้ำบุตรหลานให้มีการแต่งกายตามวัฒนธรรมของชุมชน - การสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนเห็นคุณค่าการแต่งกายตามวัฒนธรรมของชุมชนไม่เลียนแบบตามแฟชั่นจากภายนอก เช่น การจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ 				<ul style="list-style-type: none"> - ครอบครัว - ชุมชน - สถานศึกษา - ผู้นำศาสนา - อบต. - ฝ่ายปกครองท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดกิจกรรมรณรงค์ปีละ 1 ครั้ง/ปี - จำนวนคนเข้าร่วม 100 คน/ครั้ง 	
โครงการ: 5.2 การเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่ม	←————→					<ul style="list-style-type: none"> - ความรู้/ทักษะเพิ่มขึ้น - ความเข้มแข็ง (การจัดตั้งมีโครงสร้าง มีกิจกรรมระบบบัญชีตรวจสอบได้)
<ul style="list-style-type: none"> - อบรมความรู้การจัดตั้งกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่ม เช่น กำหนดโครงสร้างกลุ่ม บทบาทหน้าที่ กิจกรรมกลุ่ม การบริหารการเงินและบัญชี - การศึกษาดูงานของกลุ่มที่เป็นตัวอย่างที่ดี (Best practice) 				<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่ม และชุมชน - อบต. - สภาองค์กรชุมชน - สำนักงานพัฒนาชุมชน - สำนักงานการเกษตร - สถาบันศึกษา - บริษัทเอกชน - ชกส. 	<ul style="list-style-type: none"> - การอบรมกลุ่มละ 1 ครั้ง/ปี - การศึกษาดูงานกลุ่มละ 1 ครั้ง/ปี 	

แนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

ตารางที่ 4.8 แนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

ประเด็น การเคลื่อนแผนฯ	ขั้นตอน (ทำอะไรบ้าง)	วิธีการ (ทำอย่างไร)	หน่วยงานรับผิดชอบ (ใครทำ)		หมายเหตุ
			หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง/สนับสนุน	
การสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแผน	1. การสื่อสารแผนฯ	1. ประชุมชี้แจงผ่านการประชุม อบต. ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำชุมชน 2. สื่อสารประชาสัมพันธ์ 2.1 ส่งหนังสือประชาสัมพันธ์ให้ หน่วยงานต่าง ๆ รพสต. สถานศึกษา ฝ่ายปกครองท้องถิ่น 2.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่ในรูปแบบ แผ่นพับ 2.3 ช่องทางออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ อบต. สถานประกอบการ ฯลฯ	- อบต.	1. หน่วยงานที่มีชื่อปรากฏ ในแผน 2. ผู้ประกอบการ ร้านค้า ร้านอาหาร โฮมสเตย์	
	2. ส่งเสริมให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องปฏิบัติตามแผน	1. เชิญประชุมเพื่อทำความเข้าใจและ สร้างข้อตกลงร่วม 2. มีคณะทำงานที่เป็นกรรมการร่วม ทำหน้าที่ประสานงาน ติดตาม และให้ คำแนะนำ 3. ผลักดันให้หน่วยงานนำโครงการที่ เกี่ยวข้องไปบูรณาการในแผนของ หน่วยงาน	- อบต.	- หน่วยงานที่มีชื่อปรากฏ ในแผน	

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ประเด็น การเคลื่อนไหว	ขั้นตอน	วิธีการ	หน่วยงานรับผิดชอบ		หมายเหตุ
			หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง/สนับสนุน	
การปฏิบัติตามแผนฯ	1. การจัดสรรทรัพยากร (งบประมาณ คน อุปกรณ์ ความร่วมมือ ความรู้ ฯลฯ)	1. อบต. ขอตังและจัดสรรงบ ส่วนกลาง 2. หน่วยงานที่นำโครงการไปบูรณา การในแผนของหน่วยงานจัดสรร งบประมาณสนับสนุน 3. ขอรับการสนับสนุนจากเอกชน แหล่งทุนภายนอก	- อบต.	1. ภาคเอกชน 2. รัฐวิสาหกิจ 3. ผู้ประกอบการในชุมชน (โฮมสเตย์ ร้านค้า แพปลา รีสอร์ท ผู้ประกอบการ ท่องเที่ยว) 4. สถานศึกษา 5. ฝ่ายปกครองท้องถิ่น	
	2. การบูรณาการความ ร่วมมือ (การแบ่งปัน ความคิด วิธีการ ข้อมูล อุปกรณ์)	1. จัดประชุมชี้แจงในการกำหนดแนว ทางการทำงานร่วมกัน 2. แต่งตั้งคณะทำงาน/ผู้ประสานงาน (คณะกรรมการเป็นตัวแทนที่มาจาก ทุกหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง)	- อบต.	1. อบจ. 2. อำเภอ 3. ภาคเอกชน 4. รัฐวิสาหกิจ 5. สถาบันการศึกษา	
	3. การสร้างการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับ แผน	1. คณะทำงานที่แต่งตั้งในข้อ 2 ร่วม จัดทำแผนปฏิบัติการหรือแผนในการ ขับเคลื่อนพร้อมกับการกำหนดบทบาท ความรับผิดชอบร่วมกัน 2. สร้างแรงจูงใจ เช่น ให้ภาคเอกชน เข้าร่วมเพื่อเป็นการ CSR องค์กร	- คณะกรรมการใน ข้อ 2	1. อบต. 2. รัฐวิสาหกิจ 3. ภาคเอกชน	

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ประเด็น การเคลื่อนไหวแผนฯ	ขั้นตอน (ทำอะไรบ้าง)	วิธีการ (ทำอะไร)	หน่วยงานรับผิดชอบ (ใครทำ)		หมายเหตุ
			หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง/สนับสนุน	
การติดตามประเมินผล	1. การติดตามการดำเนินงานตามแผน	1. ติดตามความก้าวหน้าของโครงการ โดยชุมชนทุกเดือน 2. คณะกรรมการในข้อ 2 ติดตามทุก 3 เดือน 3. ผู้รับผิดชอบโครงการประเมินผลรายปี 4. การประเมินครึ่งแผน (สิ้นปีที่ 3) 5. การประเมินเมื่อสิ้นสุดแผน (สิ้นปีที่ 5)	1. ชุมชน 2. คณะกรรมการ 3-5. อบต.	-	
	2. การใช้ประโยชน์จากผลการประเมินผล (เช่น พัฒนาการความรู้ พัฒนาระบบข้อมูล การปรับแผนงานฯ ปชส./สื่อสารผลงานที่เกิดจากแผนฯลฯ	1. นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการทำงาน 2. สังเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินผลมาใช้ในการวางแผนระยะต่อไป 3. สื่อสารผลการประเมินให้กับทุกภาคส่วนรับรู้ร่วมกัน เช่น จัดเวทีเสวนา ทำสื่อประชาสัมพันธ์แนวทางปฏิบัติที่ดี (Best practice)	- ทุกภาคส่วน	-	

เวทีครั้งที่ 3 การคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน และตรวจสอบแผนฯ

เป้าหมายเพื่อคืนข้อมูลให้แก่ชุมชนโดยชุมชนทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแผนพื้นที่ศูนย์สุขภาพชุมชนในพื้นที่เกาะสุกร ฉบับ (ร่าง 2) และกลไกการขับเคลื่อนแผนฯ

เวทีการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องและปรับปรุง (ร่าง 2) แผนพื้นที่ศูนย์สุขภาพชุมชนในพื้นที่เกาะสุกร และกลไกการขับเคลื่อนแผน

ผลการจัดเวทีครั้งที่ 3 ที่ประชุมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับสาระสำคัญของแผนฯ มีการขอเพิ่มกิจกรรมในแผนทำงาน 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โครงการที่ 2.3 การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งทางน้ำ โดยเพิ่มกิจกรรม การสร้างท่าเทียบเรือประมงพื้นบ้าน (หมู่ที่ 1) และการปรับปรุงต่อเติมท่าเทียบเรือโดยสาร (หมู่ที่ 2) แผนงานที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งและสิ่งแวดล้อม โครงการที่ 4.2 การกำจัดขยะและน้ำเสียของชุมชน โดยเพิ่มกิจกรรม การสร้างเตาเผาและระบบอัดขยะ

ผลลัพธ์ได้แผนพื้นที่ศูนย์สุขภาพชุมชนในพื้นที่เกาะสุกร ประกอบด้วย 5 แผนงาน จำนวน 19 โครงการ ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสังเขปดังนี้

แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร พ.ศ. 2566-2570

วิสัยทัศน์

“เกาะสุกรมีเศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ชุมชนพึ่งตนเองได้ ทรัพยากรชายฝั่งยั่งยืน”

เป้าประสงค์

การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชน

พันธกิจ

1. เสริมศักยภาพทุนทางสังคมให้เข้มแข็ง
2. การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจชุมชน

ค่านิยมร่วมของชุมชน

1. การมีส่วนร่วม
2. ยึดกติกาชุมชน
3. จิตสำนึกสาธารณะ

แผนงาน

- แผนงานที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- แผนงานที่ 2 การเพิ่มมูลค่าของทรัพยากรชายฝั่งและเศรษฐกิจชุมชน
- แผนงานที่ 3 การจัดการความรู้
- แผนงานที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งและสิ่งแวดล้อม
- แผนงานที่ 5 การเสริมศักยภาพทุนทางสังคม

ขอบเขตเนื้อหา/แนวทางการดำเนินงานของแผนงาน/โครงการ และตัวชี้วัดความสำเร็จ

ขอบเขตเนื้อหา/แนวทางการดำเนินงานของแผนงาน/โครงการ และตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังตารางที่ 4.9

แผนงานที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ขอบเขตเนื้อหา : ให้ความสำคัญกับ 1) ด้านน้ำอุปโภคและบริโภค เช่น จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคที่สะอาดและเพียงพอ 2) ด้านการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งโดยการซ่อมแซมเขื่อนเพื่อป้องกันการกัดเซาะให้มีความแข็งแรง 3) ด้านการขนส่งทางน้ำ เช่น ปรับปรุงท่าเรือให้ได้มาตรฐานสะดวกและปลอดภัย จัดให้มีเรือรับส่งผู้ป่วยฉุกเฉิน จัดสรรพื้นที่เก็บเรือที่ปลอดภัย เพิ่มความรู้ด้านความปลอดภัยแก่ผู้ให้บริการเรือโดยสาร 4) ด้านการสื่อสารโทรคมนาคม มีการปรับปรุง/ขยายสัญญาณโทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ต 5) การปรับปรุงซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐานด้านไฟฟ้า เช่น การใช้พลังงานทดแทน ไฟฟ้าส่องสว่างรอบเกาะ ไฟฟ้าภาคการเกษตร

โครงการ

1.1 การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำอุปโภคบริโภค

(ให้ความสำคัญกับเรื่องน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคโดยการจัดหาแหล่งน้ำและปรับปรุงน้ำอุปโภคและบริโภคให้สะอาดและเพียงพอ)

1.2 การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง

(ให้ความสำคัญกับการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งโดยการปรับปรุงซ่อมแซมเขื่อนเพื่อป้องกันการกัดคลื่นให้มีความแข็งแรง)

1.3 การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งทางน้ำ

(ให้ความสำคัญกับด้านการขนส่งทางน้ำ โดยการปรับปรุงท่าเรือให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย (เช่น สร้างโป๊ะ จัดสรรพื้นที่เก็บเรือที่เหมาะสมและจัดระเบียบการจอด สิ่งอำนวยความสะดวกผู้สูงอายุ จัดให้มีเรือรับส่งผู้ป่วยฉุกเฉิน สร้างท่าเทียบเรือประมงพื้นบ้านในหมู่ที่ 1 ปรับปรุง/ต่อเติมท่าเทียบเรือโดยสารในหมู่ที่ 2 อบรมความรู้เรื่องความปลอดภัยแก่ผู้ให้บริการเรือโดยสาร)

1.4 การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสารโทรคมนาคม

(ให้ความสำคัญกับด้านการสื่อสารโทรคมนาคม โดยการปรับปรุง/ขยายสัญญาณโทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ต)

1.5 การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน

(ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับความเป็นอยู่ที่ดีของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน โดยปรับปรุงในด้านต่าง ๆ คือ ด้านพลังงานไฟฟ้าให้รองรับความต้องการของชุมชนอย่างเพียงพอครอบคลุมทุกพื้นที่ เช่น การส่งเสริมพลังงานทดแทนจากโซลาร์เซลล์ การปรับปรุงไฟฟ้าส่องสว่างรอบเกาะ และมีกระแสไฟฟ้าให้เพียงพอภาคการเกษตร เป็นต้น)

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- 1) คุณภาพและความเพียงพอของน้ำอุปโภคบริโภค
- 2) จำนวนพื้นที่ที่ถูกกัดเซาะลดลง
- 3) จำนวนอุบัติเหตุลดลง
- 4) ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ
- 5) จำนวนพื้นที่เสี่ยงลดลง
- 6) ค่าใช้จ่ายค่าไฟฟ้าลดลง

แผนงานที่ 2 : การเพิ่มมูลค่าของทรัพยากรชายฝั่งและเศรษฐกิจชุมชน

ขอบเขตเนื้อหา : ให้ความสำคัญกับ 1) การอบรมให้ความรู้และพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยเน้นการปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการประมง การแปรรูปสัตว์น้ำ ผ้าบาติก เครื่องแกง เครื่องจักสาน รวมถึงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ของสินค้าดังกล่าว 2) การจัดมาตรฐานการให้บริการเรือโดยสาร ทั้งด้านความปลอดภัยและการคิดค่าบริการ 3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อยกระดับให้เป็นสินค้าของฝากชุมชน 4) การจัดทำนิเวศเกษตรเพื่อสร้างรายได้ของชุมชน 5) การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งตลาดกลางสัตว์น้ำชุมชน

โครงการ

2.1 อบรมให้ความรู้และพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเกาะสุกร

(ให้ความสำคัญกับ การอบรมเพิ่มพูนความรู้ และฝึกทักษะการประกอบอาชีพที่เน้นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการประมง และผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ การปรับปรุงคุณภาพผลผลิตทางการประมง การแปรรูปสัตว์น้ำ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก เครื่องแกง เครื่องจักสาน และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพและมีรายได้จากการประกอบอาชีพมากขึ้นได้)

2.2 การจัดทำมาตรฐานการให้บริการเรือโดยสาร

(ให้ความสำคัญกับ (1) จัดทำทะเบียนประวัติผู้ให้บริการเรือโดยสาร ประกอบด้วย เจ้าของเรือ คนขับเรือ คุณลักษณะเฉพาะของเรือโดยสารขนาดต่าง ๆ และประวัติการให้บริการ อย่างเป็นระบบ เพื่อความสะดวกในการติดตามหรือควบคุม (2) มาตรฐานความปลอดภัย เช่น การตรวจสภาพให้เรือโดยสารอยู่ในสภาพที่สามารถใช้การได้ดีและปลอดภัย และกำหนดเกณฑ์การให้บริการ ได้แก่ จำนวนผู้โดยสารต่อลำต่อเที่ยว จำนวนเสื้อชูชีพต่อลำ การจอดเรือ การจัดเจ้าหน้าที่ดูแลประจำท่าเรือ การตรวจความพร้อมของอุปกรณ์ (3) มาตรฐานการให้บริการ เช่น การจัดลำดับคิว ตารางเดินเรือ ราคาโดยสาร เป็นต้น) (4) การพัฒนาทักษะการรักษาความปลอดภัยและการให้บริการเรือโดยสาร)

2.3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อยกระดับให้เป็นสินค้าของฝากชุมชน

(ให้ความสำคัญกับ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น ผลผลิตทางการประมง ผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ แดงโม อาหาร และขนมโบราณ) ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดหาและเตรียมวัตถุดิบ การแปรรูป การบรรจุ และการเก็บรักษา เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ สร้างความเป็นเอกลักษณ์ สามารถดึงดูดความสนใจและตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อที่หลากหลาย โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ผ่านการสร้างเรื่องราว (Story) การจัดกิจกรรม (Event) แสดงอาหารท้องถิ่น การออกจำหน่ายตามสถานที่ต่าง ๆ และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อเทคโนโลยีที่เข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคจำนวนมาก เป็นต้น เน้นการพัฒนาและจัดหาช่องทางจัดจำหน่ายที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การวางสินค้าตามร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก ช่องทางการขายส่ง ตลาดภายนอก ตลาดออนไลน์ รวมถึงการมีศูนย์จำหน่ายสินค้าชุมชน (ทางเลือก: จัดตั้งบนเกาะหรือภายนอกพื้นที่ รวมถึงการอบรมการเป็นผู้ประกอบการ))

2.4 การจัดทำนิเวศเกษตรเพื่อส่งเสริมอาชีพชุมชน

(ให้ความสำคัญกับ การสร้างความเข้าใจเรื่องระบบนิเวศเกษตร (Agro-ecosystem) แก่ชุมชนว่าเป็นระบบการผลิตพืช สัตว์ ประมง และป่าไม้ที่ชุมชนได้กระทำให้เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมธรรมชาติ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เพื่อการแลกเปลี่ยน และการค้าขาย โดยมีองค์ประกอบที่เป็นสิ่งมีชีวิต ได้แก่ มนุษย์ สัตว์ พืช และองค์ประกอบที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต ได้แก่ ดิน น้ำ อากาศ แสงแดด รวมถึงปัจจัยที่กระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม ประเพณีและการเมือง ซึ่งทุกองค์ประกอบจะปฏิสัมพันธ์ต่อกันจนเกิดเป็นระบบนิเวศเกษตร ระบบนิเวศเกษตรขนาดเล็ก เช่น สวนแดงโม สวนยาง สวนปาล์ม นาข้าว ของแต่ละครอบครัว ระบบนิเวศเกษตรของตำบลเกาะสุกร เช่น สวนแดงโม สวนยาง สวนปาล์ม นาข้าว ในพื้นที่เกาะสุกร จึงมุ่งที่จะทำระบบนิเวศเกษตรของตำบลเกาะสุกรเพื่อสร้างรายได้ของชุมชน โดยทำการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวแบบวิถีพอเพียงกับระบบนิเวศเกษตร และการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทางทะเลกับระบบนิเวศเกษตร

2.5 การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งตลาดกลางสัตว์น้ำชุมชน

(ให้ความสำคัญกับ การวิจัยเพื่อประเมินศักยภาพ ความเป็นไปได้ และความคุ้มค่าในการจัดตั้งตลาดกลางสัตว์น้ำชุมชน)

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- 1) ความรู้ทักษะเพิ่มขึ้น
- 2) รายได้เพิ่มขึ้น
- 3) จำนวนอุบัติเหตุลดลง
- 4) ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ
- 5) แบบจำลอง (โมเดล) ระบบนิเวศเกษตรชุมชน
- 6) รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งตลาดกลางสัตว์น้ำชุมชน

แผนงานที่ 3 : การจัดการความรู้ของชุมชน

ขอบเขตเนื้อหา : ให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ของชุมชนเกาะสุกรใน 3 ด้าน ด้านทรัพยากรชายฝั่ง ด้านอาชีพพื้นถิ่น ด้านวัฒนธรรมภูมิปัญญา โดย 1) Identification การบ่งชี้ความรู้ที่ต้องการ เพื่อประสิทธิผลในการนำไปปฏิบัติของชุมชนเกาะสุกรใน 3 ด้าน ด้านทรัพยากรชายฝั่ง ด้านอาชีพพื้นถิ่น ด้านวัฒนธรรมภูมิปัญญา 2) Acquisition การแสวงหาความรู้และทักษะของปราชญ์ชุมชนในเกาะสุกรในแขนงต่าง ๆ รวมถึงความรู้ชุดแจ้งสารสนเทศต่าง ๆ 3) Capture การจับประเด็นความรู้ที่มีอยู่ทั้งความรู้ในตัวปราชญ์ชุมชนและสารสนเทศ 4) Creation การสร้างความรู้ใหม่ จากถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้ของปราชญ์ชุมชน 5) Store การจัดเก็บความรู้ที่มีอยู่ ที่จัดหา และความรู้ที่สร้างขึ้น นำมาจัดทำเป็นชุดความรู้ คู่มือการทำงาน รวมถึงการสร้างเรื่องราว (Story) ด้านวัฒนธรรม พิธีกรรม 6) Sharing การแบ่งปันความรู้โดยการนำเอาความรู้ที่สร้างหรือบันทึกไว้ออกมาเผยแพร่ให้เป็นที่รับรู้และแพร่หลายในชุมชนเกาะสุกร 7) Transfer การถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งจากภูมิปัญญาภายในชุมชนและจากภายนอก (อบรม) แก่เยาวชนคนรุ่นใหม่ ชาวบ้านในพื้นที่ นักท่องเที่ยว 8) Apply การใช้ประโยชน์ความรู้เพื่อการตัดสินใจและดำเนินการเกี่ยวกับด้านทรัพยากรชายฝั่ง ด้านอาชีพพื้นถิ่น ด้านวัฒนธรรมภูมิปัญญาของชุมชนเกาะสุกร

โครงการ

3.1 การจัดการความรู้ของชุมชนด้านทรัพยากร อาชีพพื้นถิ่น และวัฒนธรรมภูมิปัญญา

(ให้ความสำคัญกับ (1) กำหนดประเด็นที่จะจัดการความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านทรัพยากรอาชีพพื้นถิ่น และวัฒนธรรมภูมิปัญญา (2) สังเคราะห์ความรู้ชุมชนโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น ถอดบทเรียน การวิจัย (3) การจัดเก็บความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ชุดความรู้ หลักสูตร คู่มือการทำงาน การสร้างเรื่องราว (Story) (4) การเผยแพร่ขยายชุดความรู้ เช่น อบรม หลักสูตรในโรงเรียน เอกสารประชาสัมพันธ์ นำเสนอในเวทีที่หน่วยงานจัด เว็บไซต์ วิดีโอ เป็นต้น)

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- 1) จำนวนชุดความรู้
- 2) การเผยแพร่ความรู้

แผนงานที่ 4 : การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งและสิ่งแวดล้อม

ขอบเขตเนื้อหา : ให้ความสำคัญกับการจัดทำธรรมนูญทรัพยากรชายฝั่งของเกาะสุกร การกำจัดขยะและน้ำเสียของชุมชน การฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ การจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังทรัพยากรของชุมชน การสร้างจิตสำนึกอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรในชุมชน การสำรวจและจัดทำข้อมูลฐานด้านทรัพยากรชุมชน

โครงการ

4.1 การจัดทำธรรมนูญทรัพยากรชายฝั่งของตำบลเกาะสุกร

(ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองป้องกันทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร ได้แก่ ป่าชายเลน ภูเขาทะเล ปะการัง ป่าชายหาดและชายหาด สัตว์น้ำ สัตว์น้ำหายาก (เต่า โลมา วาฬ) โดยการจัดทำธรรมนูญทรัพยากรชายฝั่งตำบลเกาะสุกรในการกำหนดกติกาข้อตกลงของชุมชน เช่น กำหนดแนวเขต การทำแผนที่ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรชายฝั่งของชุมชน การจดทะเบียนป่าชายเลน โดยมีขั้นตอนการจัดทำธรรมนูญดังนี้ (1) สร้างความเข้าใจผู้บริหารและผู้นำชุมชนและกำหนดเป้าหมาย (2) จัดตั้งคณะทำงานธรรมนูญทรัพยากรชายฝั่งตำบลเกาะสุกร (3) ทบทวนข้อมูลและสถานการณ์ในพื้นที่ (4) ออกแบบเครื่องมือเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล (5) ยก (ร่าง) ธรรมนูญทรัพยากรชายฝั่งตำบลเกาะสุกร (6) จัดประชาคมหมู่บ้าน พิจารณา (ร่าง) ธรรมนูญทรัพยากรชายฝั่งตำบลเกาะสุกร (7) ปรับปรุง (ร่าง) ธรรมนูญทรัพยากรชายฝั่งตำบลเกาะสุกร (8) ประกาศใช้ ธรรมนูญทรัพยากรชายฝั่งตำบลเกาะสุกร)

4.2 การกำจัดขยะและน้ำเสียในชุมชน

(ให้ความสำคัญกับการจัดการขยะของชุมชน เช่น อบรมความรู้เรื่องการจัดการขยะ การคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง การสร้างมูลค่าเพิ่มของขยะ การกำจัดน้ำเสีย การปลูกจิตสำนึก สร้างค่านิยมให้เยาวชน คนในชุมชนในการจัดการขยะ แบ่งเขตพื้นที่ (Zoning) รับผิดชอบในการจัดการขยะโดยชุมชน การจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียของครัวเรือนและชุมชน รวมถึงการสร้างเตาเผาและระบบดัดขยะ)

4.3 การฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งเพิ่มความอุดมสมบูรณ์

(ให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งแบบมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น การปลูกเสริมปลูกทดแทนป่าชายเลน ภูเขาทะเล ป่าชายหาด การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ (กุ้ง หอย ปู ปลา ปลิงทะเล) และเพิ่มแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำโดยการจัดวางปะการังเทียมและประชาสัมพันธ์เขตปะการังเทียม)

4.4 การจัดทำศูนย์เฝ้าระวังทรัพยากรของชุมชน

(ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองป้องกันทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร โดยการจัดทำศูนย์เฝ้าระวังทรัพยากรของชุมชน จัดให้มีโครงการจัดตั้งคณะทำงานร่วมกันระหว่างรัฐและชุมชน กำหนดบทบาทหน้าที่ และกติกา หรือแนวทางในการบริหารศูนย์ โดยร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเฝ้าระวังลาดตระเวนเครื่องมือผิดกฎหมาย รวมถึงอบรมความรู้เรื่องกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย)

4.5 การสร้างจิตสำนึกอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรในชุมชน

(ให้ความสำคัญกับกิจกรรมต่าง ๆ ในการสร้างจิตสำนึกอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรในชุมชน โดยในกิจกรรมได้แทรกความรู้ไว้ในกระบวนการ เช่น อบรม การณรงค์ จัดค่าย จัดเวทีเสวนาเกี่ยวกับทรัพยากรในชุมชน)

4.6 การสำรวจและจัดทำข้อมูลฐานด้านทรัพยากรชุมชน

(ให้ความสำคัญกับการศึกษาสำรวจข้อมูลทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชน ได้แก่ ป่าชายเลน ปะการัง หาดทรายเล ป่าชายหาด สัตว์น้ำ สัตว์น้ำหายาก (เต่า โลมา วาฬ) โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ บันทึกข้อมูล และจัดทำเป็นข้อมูลฐานด้านทรัพยากรของชุมชน)

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- 1) การประกาศใช้ธรรมนูญทรัพยากรชายฝั่งของตำบลเกาะสุกร
- 2) ความรู้เพิ่มขึ้น
- 3) จำนวนคนเข้าร่วม
- 4) ปริมาณของเสียลดลง
- 5) ทรัพยากรชายฝั่งเพิ่มขึ้น
- 6) ศูนย์บริหารกลางเฝ้าระวังทรัพยากรของชุมชนประจำตำบล 1 ศูนย์
- 7) มีฐานข้อมูล 1 ระบบ มีองค์ประกอบทรัพยากรอย่างน้อย 5 ชนิด

แผนงานที่ 5 : การเสริมศักยภาพทุนทางสังคม

ขอบเขตเนื้อหา : ให้ความสำคัญกับการยกระดับศักยภาพทุนทางสังคม ประกอบด้วย ปราชญ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม กลุ่มอาชีพ รวมถึงกลุ่มอนุรักษ์ในชุมชน

โครงการ

5.1 การรณรงค์ให้เด็กเยาวชนแต่งกายให้เหมาะสมตามวัฒนธรรมชุมชน

(ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ผู้ปกครองแต่งกายให้เป็นแบบอย่างที่ดี และกล่อมเกลานำวัฒนธรรมให้มีการแต่งกายตามวัฒนธรรมของชุมชน รวมถึงการสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนเห็นคุณค่าการแต่งกายตามวัฒนธรรมของชุมชน ไม่เลียนแบบตามแฟชั่นจากภายนอก เช่น การจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ)

5.2 การเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่ม

(ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มในชุมชนทั้งกลุ่มที่มีอยู่เดิมและการจัดตั้งกลุ่มใหม่ โดยการอบรมให้ความรู้การจัดตั้งกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่ม เช่น กำหนดโครงสร้างกลุ่ม บทบาทหน้าที่ กิจกรรมกลุ่ม การบริหารการเงินและบัญชี รวมถึงการศึกษาดูงานของกลุ่มที่เป็นตัวอย่างที่ดี (Best practice))

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- 1) จำนวนเยาวชนที่แต่งกายตามวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น
- 2) ความรู้/ทักษะเพิ่มขึ้น
- 3) ความเข้มแข็ง (การจัดตั้ง มีโครงสร้าง มีกิจกรรม ระบบบัญชีตรวจสอบได้)

รายละเอียดแผนงาน/โครงการ

ตารางที่ 4.9 แผนงาน/โครงการ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
แผนงานที่ 1: การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (5 โครงการ)						
โครงการ : 1.1 การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำอุปโภคบริโภค	←		→			- คุณภาพและความเพียงพอของน้ำอุปโภคบริโภค
- ปรับปรุงน้ำอุปโภคและบริโภคให้สะอาดและเพียงพอ - การจัดหาแหล่งน้ำ				- อบต. - การประปาส่วนภูมิภาค - กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ	- น้ำอุปโภคบริโภคมีความสะอาดเพียงพอ - จำนวนแหล่งน้ำเพิ่มขึ้น 1 แหล่ง	
โครงการ : 1.2 การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง	←		→			- จำนวนพื้นที่ที่ถูกกัดเซาะลดลง
- การปรับปรุงซ่อมแซมเขื่อนเพื่อป้องกันการกัดคลื่นให้มีความแข็งแรง รวมถึงสร้างเพิ่มให้มีความต่อเนื่อง				- ชุมชน - ฝ่ายปกครองท้องถิ่น - อบต. - อำเภอ - อบจ. - สำนักงานโยธาจังหวัด - กรมเจ้าท่า - กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง - สถาบันการศึกษา	- ซ่อมบำรุงเขื่อนกันคลื่นทุกปี - สร้างเขื่อนกันคลื่นเพิ่ม	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
โครงการ : 1.3 การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งทางน้ำ	←————→					- จำนวนอุบัติเหตุทางน้ำ ลดลง - ความพึงพอใจของ ผู้ใช้บริการ
- ปรับปรุงท่าเรือให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย (เช่น สร้างโป๊ะ จัดสรรพื้นที่เก็บเรือที่เหมาะสม และระเบียบการจอดเรือ) มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับประชาชน ทุกกลุ่มโดยเฉพาะผู้สูงอายุ จัดให้มีเรือรับส่งผู้ป่วยฉุกเฉิน - สร้างท่าเทียบเรือประมงพื้นบ้าน - ปรับปรุง/ต่อเติมท่าเทียบเรือโดยสาร				- อบต. - อำเภอ - อบจ. - กรมเจ้าท่า - กรมประมง - กรมเจ้าท่า	- ซ่อมบำรุงท่าเรือทุกปี - สร้างโป๊ะที่ปลอดภัย 4 โปะะ - มีเรือฉุกเฉินประจำท่าเรือทุกท่า - มีท่าเทียบเรือประมงพื้นบ้าน 1 แห่ง (หมู่ 1) - ปรับปรุงท่าเทียบเรือโดยสาร (หมู่ 2)	
โครงการ : 1.4 การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสารโทรคมนาคม	←————→					- ความพึงพอใจของ ผู้ใช้บริการ
- การปรับปรุง/ขยายสัญญาณโทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ต				- เครือข่ายสัญญาณ เอกชน/รัฐวิสาหกิจ เช่น TOT CAT Dtac - อบต. - การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	- สัญญาณโทรศัพท์/อินเทอร์เน็ต มีความเสถียรและครอบคลุม ทุกพื้นที่	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
โครงการ : 1.5 การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน	←—————→					- จำนวนพื้นที่เสี่ยงต่อความปลอดภัยลดลง - ค่าใช้จ่าย/ค่าไฟฟ้าลดลง
- การปรับปรุงไฟฟ้าส่องสว่างรอบเกาะมีกระแสไฟฟ้าให้เพียงพอในครัวเรือนและภาคการเกษตร - การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน เช่น โซลาร์เซลล์ พลังงานชีวมวล				- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค - อบต. - สำนักงานพลังงานจังหวัด - สถาบันการศึกษา/สถานศึกษา	- มีพลังงานไฟฟ้าใช้เพียงพอในครัวเรือนและภาคการเกษตร - มีไฟฟ้าส่องสว่างรอบเกาะทุกหมู่บ้าน - จำนวนครัวเรือนที่ใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
แผนงานที่ 2 : การเพิ่มมูลค่าของทรัพยากรชายฝั่งและเศรษฐกิจชุมชน (5 โครงการ)						
โครงการ: 2.1 อบรมให้ความรู้และพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเกาะสุกร	←—————→					- ความรู้/ทักษะด้านอาชีพเพิ่มขึ้น - รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น
<ul style="list-style-type: none"> - การอบรมให้ความรู้และฝึกทักษะการประกอบอาชีพที่เน้นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการประมง เช่น การปรับปรุงคุณภาพผลผลิตทางการประมง การแปรรูปสัตว์น้ำ - การอบรมให้ความรู้ และฝึกทักษะการประกอบอาชีพที่เน้นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตชุมชนท้องถิ่น เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก เครื่องแกง เครื่องจักสาน - การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าชุมชน 				<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - สำนักงานพัฒนาชุมชน - สำนักพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด - สถาบันการศึกษา - ศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) - เกษตรอำเภอ - ปศุสัตว์อำเภอ - กรมประมง - ธกส. 	- อบรมกลุ่มละ 1 ครั้ง/ปี	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
โครงการ: 2.2 การจัดมาตรฐานการให้บริการเรือโดยสาร	←————→					<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนอุบัติเหตุทางน้ำลดลง - ความพึงพอใจของผู้รับบริการ
<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำทะเบียนผู้ให้บริการเรือโดยสาร ประกอบด้วย เจ้าของเรือ คนขับเรือ และคุณลักษณะเฉพาะของเรือโดยสารขนาดต่าง ๆ และประวัติการให้บริการ อย่างเป็นระบบเพื่อสะดวกในการติดตามหรือควบคุม - มาตรฐานความปลอดภัย เช่น การตรวจสอบสภาพให้เรือโดยสารอยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้ดีและปลอดภัย และกำหนดเกณฑ์การให้บริการ ได้แก่ จำนวนผู้โดยสารต่อลำต่อเที่ยว จำนวนเสื้อชูชีพต่อลำ การจอดเรือ การจัดเจ้าหน้าที่ดูแลประจำท่าเรือ การตรวจความพร้อมของอุปกรณ์ - มาตรฐานการให้บริการ เช่น การจัดลำดับคิว ตารางเดินเรือ ราคาโดยสาร เป็นต้น - การอบรมพัฒนาทักษะการรักษาความปลอดภัยและการให้บริการเรือโดยสาร 				<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ประกอบการให้บริการเรือโดยสาร - อบต. - ฝ่ายปกครองท้องถิ่น - กรมเจ้าท่า 	<ul style="list-style-type: none"> - มีทะเบียนผู้ให้บริการเรือโดยสาร - มีมาตรฐานความปลอดภัย - มีมาตรฐานการให้บริการ - จำนวนผู้ให้บริการเรือโดยสารที่ผ่านการอบรมร้อยละ 50 ของจำนวนผู้ให้บริการเรือโดยสารทั้งหมด - มีเจ้าหน้าที่ประจำท่าเรือที่ได้รับการแต่งตั้งจากกรมเจ้าท่า 1 คน/ท่า 	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
โครงการ: 2.3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อยกระดับให้เป็นสินค้าของฝากชุมชน	←—————→					- รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น
<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน (ผลผลิตทางการประมง ผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ แดงโม อาหาร และขนมโบราณ) (ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดหาและเตรียมวัตถุดิบ การแปรรูป การบรรจุ และการเก็บรักษา) เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ สร้างความเป็นเอกลักษณ์ สามารถดึงดูดความสนใจและตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อที่หลากหลาย - การพัฒนากิจกรรมการประชาสัมพันธ์ที่สามารถกระตุ้นการรับรู้ของผู้บริโภคได้อย่างต่อเนื่องและครอบคลุมในวงกว้าง ผ่านการสร้างเรื่องราว (Story) การจัดกิจกรรม (Event) แสดงอาหารท้องถิ่น การออกร้านจำหน่ายตามสถานที่ต่าง ๆ และผ่านสื่อเทคโนโลยีที่เข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคจำนวนมาก 				<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - สำนักงานพัฒนาชุมชน - สำนักพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด - สถาบันการศึกษา - สำนักงานพาณิชย์จังหวัด - สำนักงานเกษตรจังหวัด - สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม (สสว.) 	<ul style="list-style-type: none"> - ยกระดับผลิตภัณฑ์เดิม 1 ชนิด/ปี - สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ 1 ชนิด/ปี - ศูนย์ประชาสัมพันธ์กลาง 1 ศูนย์ - เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้หลากหลายมากขึ้น (กระแสหลัก สื่อสังคมออนไลน์) 	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
โครงการ: 2.3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อยกระดับให้เป็นสินค้าของฝากชุมชน (ต่อ)						
<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาและจัดหาช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การวางสินค้าตามร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก ช่องทางการขายส่ง ตลาดภายนอก ตลาดออนไลน์ รวมถึงการมีศูนย์จำหน่ายสินค้าชุมชน (ทางเลือก: จัดตั้งบนเกาะหรือภายนอกพื้นที่) - อบรมการเป็นผู้ประกอบการ 					<ul style="list-style-type: none"> - ศูนย์จำหน่ายสินค้าชุมชน 1 ศูนย์ และการจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางอื่น ๆ (ฝากขาย ออกร้าน ออนไลน์) - อบรมกลุ่มละ 1 ครั้ง/ปี 	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
โครงการ: 2.4 การจัดทำระบบนิเวศเกษตรเพื่อสร้างรายได้ของชุมชน	←	→				- แบบจำลอง (โมเดล) ระบบนิเวศเกษตรชุมชน
<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความเข้าใจเรื่องระบบนิเวศเกษตรแก่ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง - จัดทำระบบนิเวศเกษตรของตำบลเกาะสุกรเพื่อสร้างรายได้ - เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแบบวิถีพอเพียงกับระบบนิเวศเกษตร - การเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวทางทะเลกับระบบนิเวศเกษตร 				<ul style="list-style-type: none"> - ชุมชน - อบต. - ฝ่ายปกครองท้องถิ่น - สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด - สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ/จังหวัด - สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด - อุทยานแห่งชาติ - กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง - กรมประมง - สถาบันการศึกษา - ทัศน. 	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนผู้เข้าร่วม 80 คน/ปี - แบบจำลอง (โมเดล) ระบบนิเวศเกษตรชุมชน มี 2 เส้นทาง (เส้นทางการท่องเที่ยวแบบเกษตรพอเพียงเส้นทางการท่องเที่ยวทางทะเล) 	
โครงการ: 2.5 การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งตลาดกลางสัตว์น้ำชุมชน	←	→				- รายงานการศึกษาความเป็นไปได้
<ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยเพื่อประเมินศักยภาพ ความเป็นไปได้ และความคุ้มค่าในการจัดตั้งตลาดกลางสัตว์น้ำชุมชน 				<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> - รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ พร้อมข้อเสนอแนะ 	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
แผนงานที่ 3: การจัดการความรู้ของชุมชน (1 โครงการ)						
โครงการ: 3.1 การจัดการความรู้ของชุมชน ด้านทรัพยากร อาชีพพื้นถิ่น และวัฒนธรรม ภูมิปัญญา	←—————→					- จำนวนชุดความรู้ - การเผยแพร่ความรู้
<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดประเด็นที่จะจัดการความรู้ในด้านต่าง ๆ (เช่น ด้านทรัพยากร อาชีพพื้นถิ่น และวัฒนธรรมภูมิปัญญา) - สังเคราะห์ความรู้ชุมชนโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์ การวิจัย การถอดบทเรียน - การจัดเก็บความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ชุดความรู้ หลักสูตร คู่มือการทำงาน การสร้างเรื่องราว (Story) - การเผยแพร่ขยายผลชุดความรู้ เช่น อบรม หลักสูตรในโรงเรียน เอกสารประชาสัมพันธ์ นำเสนอในเวทีที่หน่วยงานจัด เว็บไซต์ วิดีโอ 				<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนชุมชนทุกแขนง - ประธานกลุ่ม - ผู้นำศาสนา - อบต. - ฝ่ายปกครองท้องถิ่น - สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด - สถาบันการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนชุดความรู้ในแต่ละด้าน 2 เรื่อง/ปี (รวม 6 เรื่อง/ปี) - มีการเผยแพร่ขยายผลหรือใช้ประโยชน์จากชุดความรู้ 	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
แผนงานที่ 4 : การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งและสิ่งแวดล้อม (6 โครงการ)						
โครงการ : 4.1 การจัดทำธรรมนูญทรัพยากรชายฝั่งของตำบลเกาะสุกร	↔					- การประกาศใช้ธรรมนูญทรัพยากรชายฝั่งของตำบลเกาะสุกร
- ใช้กระบวนการจัดทำธรรมนูญพื้นที่ในการกำหนดกติกาข้อตกลงชุมชน เช่น การกำหนดแนวเขต การทำแผนที่ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรชายฝั่งของชุมชน การจดทะเบียน (ป่าชายเลน)				- ชุมชน - อสม. - ฝ่ายปกครองท้องถิ่น - อบต. - โรงเรียน - รพสต. - เอกชน (แพปลา) - สถานีพัฒนาป่าชายเลนที่ 33 - กรมเจ้าท่า - อุทยานแห่งชาติ - เครือข่ายสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)	- มีธรรมนูญทรัพยากรชายฝั่งของตำบลเกาะสุกร	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
โครงการ : 4.2 การกำจัดขยะและน้ำเสียของชุมชน	←————→					- ความรู้ด้านการจัดการขยะและน้ำเสียเพิ่มขึ้น - ปริมาณขยะและน้ำเสียลดลง
<ul style="list-style-type: none"> - อบรมความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ สร้างมูลค่าเพิ่มของขยะ และการกำจัดน้ำเสีย - การปลูกจิตสำนึก สร้างค่านิยมให้เยาวชนคนในชุมชนในการจัดการขยะ - แบ่งเขตพื้นที่ (Zoning) รับผิดชอบในการจัดการขยะโดยชุมชน - สร้างเตาเผาและระบบบำบัดขยะ - จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียของครัวเรือนและชุมชน 			<ul style="list-style-type: none"> - ชุมชน - รพสต. - สถาองค์กรชุมชน - อบต. - ฝ่ายปกครองท้องถิ่น - กรมควบคุมมลพิษ - สถาบันการศึกษา/สถานศึกษา - สสส. 	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนผู้เข้าร่วม 80 คน/ปี - จำนวนผู้เข้าร่วม 80 คน/ปี - แบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบ - มีเตาเผาและระบบบำบัดขยะ 1 ระบบ - ร้อยละ 50 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด มีระบบกำจัดน้ำเสีย 		

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
โครงการ : 4.3 การฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่ง เพิ่มความอุดมสมบูรณ์	← →					- ทรัพยากรชายฝั่งเพิ่มขึ้น
<ul style="list-style-type: none"> - การปลูกเสริม ปลูกทดแทนป่าชายเลน หญ้าทะเล ป่าชายหาด - การฟื้นฟูโดยปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำทุกเดือน เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา หมึก ปลิงทะเล - เพิ่มแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำโดยการ จัดวางปะการังเทียม และประชาสัมพันธ์ เขตปะการังเทียม 				<ul style="list-style-type: none"> - ชุมชน - อบต. - ฝ่ายปกครองท้องถิ่น - สถานีพัฒนาป่าชายเลน ที่ 33 - กรมทรัพยากรทาง ทะเลและชายฝั่ง - กรมประมง 	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนต้นโกงกาง 2,000 ต้น/ ปี - จำนวนหญ้าทะเล 5,000 ต้น/ปี - ปล่อยลูกกุ้ง 10 ล้านตัว/ปี - ปล่อยลูกปู 100 ล้านตัว/ปี - ปล่อยพันธุ์ปลา 500,000 ตัว/ ปี - ปล่อยลูกหมึก 2 ล้านตัว/ปี - ปล่อยพันธุ์หอย (หอยแครง หอยชักตีน) 1 ล้านตัว/ปี - ปล่อยปลิงทะเล 100 ตัว/ปี - จำนวนจุดทิ้งปะการังเทียม/ซึ่ง 3 กอง/ปี 	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
โครงการ : 4.4 จัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังทรัพยากร ของชุมชน	↔					- ศูนย์บริหารกลางประจำ ตำบล 1 ศูนย์
- จัดโครงสร้างการบริหารจัดการศูนย์ฯ เช่น ตั้งคณะทำงาน กำหนดบทบาทหน้าที่และ กติกากหรือแนวทางในการบริหารศูนย์ฯ เช่น การเฝ้าระวัง (ลาดตระเวน) การทำการ ประมงโดยใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย อบรมความรู้เรื่องกฎหมายและการบังคับใช้ กฎหมาย				- ฉก.ที่ผ่านการอบรม - ฝ่ายปกครองท้องถิ่น - อบต. - สายตรวจท้องถิ่น - ศูนย์ป้องกันและ ปราบปรามประมง ทะเล (ไปไม้เขี้ยว) - ประมงอำเภอ /ประมง จังหวัด	- ศูนย์บริหารกลางประจำตำบล 1 ศูนย์ โดยมีโครงสร้างบริหาร จัดการกลางประจำตำบล และ ศูนย์ย่อยระดับหมู่บ้าน	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
โครงการ : 4.5 การสร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรในชุมชน	←		→			- ความรู้เพิ่มขึ้น - จำนวนคนเข้าร่วม
<ul style="list-style-type: none"> - อบรมความรู้เรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในชุมชน - รมรงค์ให้เด็ก เยาวชน และคนในชุมชน รวมถึงนักท่องเที่ยวมีการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งในชุมชน เช่น รมรงค์เดินถือป้าย (เก็บขยะ/ปล่อยสัตว์น้ำ/ปลูกหญ้าทะเล) - จัดค่ายสำรวจทรัพยากรชายฝั่งในชุมชน (เยาวชนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต้น) - จัดเวทีเสวนาเรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในชุมชน (วัตถุประสงค์เพื่อเกิดความร่วมมือรับผิดชอบร่วม ระหว่างชุมชนและภาครัฐ) 				<ul style="list-style-type: none"> - ชุมชน - ผู้ประกอบการในชุมชน - ฝ่ายปกครองท้องถิ่น - อบต. - สถาบันการศึกษา/สถานศึกษา - สถานีพัฒนาป่าชายเลนที่ 33 - กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง - กรมประมง 	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวน 2 ครั้ง/ปี - จำนวนผู้เข้าร่วม 80 คน/ครั้ง - จำนวน 2 ครั้ง/ปี - จำนวนผู้เข้าร่วม 80 คน/ครั้ง - จำนวน 2 ครั้ง/ปี - จำนวนผู้เข้าร่วม 80 คน/ครั้ง (นักเรียน 50 คน/ชุมชน 30 คน) - จำนวน 2 ครั้ง/ปี - จำนวนผู้เข้าร่วม 50 คน/ครั้ง 	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
โครงการ : 4.6 การสำรวจและจัดทำข้อมูล ฐานด้านทรัพยากรชุมชน	↔					- มีฐานข้อมูล 1 ระบบ มี องค์ประกอบทรัพยากร อย่างน้อย 5 ชนิด
- การสำรวจ บันทึกข้อมูลทรัพยากรในพื้นที่ ชุมชน และจัดทำข้อมูลฐานด้านทรัพยากร				- ชุมชน - ฝ่ายปกครองท้องถิ่น - อบต. - สถานีพัฒนาป่าชายเลน ที่ 33 - กรมทรัพยากรทาง ทะเลและชายฝั่ง - กรมประมง	- จำนวนการสำรวจ 1 ครั้ง/ปี - จำนวนชนิดทรัพยากรอย่าง น้อย 5 ชนิด	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)			
แผนงานที่ 5 : การเสริมศักยภาพทุนทางสังคม (2 โครงการ)						
โครงการ: 5.1 การรณรงค์ให้เยาวชนแต่งกายให้เหมาะสมตามวัฒนธรรมชุมชน	←————→					- จำนวนเยาวชนที่แต่งกายตามวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น
<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้ผู้ปกครองแต่งกายให้เป็นแบบอย่างที่ดี และกล่อมเกลาน้ำนมบัวบุตรหลานให้มีการแต่งกายตามวัฒนธรรมของชุมชน - การสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนเห็นคุณค่าการแต่งกายตามวัฒนธรรมของชุมชน ไม่เลียนแบบตามแฟชั่นจากภายนอก เช่น การจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ 				<ul style="list-style-type: none"> - ครอบครัว - ชุมชน - สถานศึกษา - ผู้นำศาสนา - อบต. - ฝ่ายปกครองท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดกิจกรรมรณรงค์ 1 ครั้ง/ปี - จำนวนผู้เข้าร่วม 100 คน/ครั้ง 	
โครงการ: 5.2 การเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่ม	←————→					<ul style="list-style-type: none"> - ความรู้/ทักษะเพิ่มขึ้น - ความเข้มแข็ง (การจัดตั้งมีโครงสร้าง มีกิจกรรมระบบบัญชีตรวจสอบได้)
<ul style="list-style-type: none"> - อบรมความรู้การจัดตั้งกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่ม เช่น กำหนดโครงสร้างกลุ่ม บทบาทหน้าที่ กิจกรรมกลุ่ม การบริหารการเงินและบัญชี - การศึกษาดูงานของกลุ่มที่เป็นตัวอย่างที่ดี (Best practice) 				<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่ม และชุมชน - อบต. - สภาองค์กรชุมชน - สำนักงานพัฒนาชุมชน - สำนักงานการเกษตร - สถาบันศึกษา - บริษัทเอกชน - ชกส. 	<ul style="list-style-type: none"> - การอบรมกลุ่มละ 1 ครั้ง/ปี - การศึกษาดูงานกลุ่มละ 1 ครั้ง/ปี 	

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งของเกาะสุกร จังหวัดตรัง นำไปสู่ความยั่งยืน จะนำเสนอใน 3 ประเด็น คือ 1) สรุปผล 2) อภิปรายผล 3) ข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษานี้ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research, PAR) มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในตำบลเกาะสุกร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ประกอบด้วย 1) ชุมชน ได้แก่ แกนนำชุมชน องค์กรชุมชน (กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากร กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มออมทรัพย์) ผู้นำศาสนา 2) ภาครัฐ (ฝ่ายปกครองท้องที่ อบต. โรงเรียน รพสต.) 3) ภาคเอกชน (แพรับซื้อสัตว์น้ำ ร้านค้า โฮมสเตย์) ซึ่งการจัดทำแผนได้ใช้กระบวนการเวทีเป็นหลัก มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อมของชุมชน ได้แก่ (1) การชี้แจงโครงการวิจัยกับ อบต. (2) ตรวจสอบความต้องการของชุมชน (3) เปิดรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการผ่านแกนนำชุมชน (4) การคัดเลือกชาวบ้านกลุ่มเป้าหมาย (5) การวิเคราะห์สัดส่วนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ขั้นที่ 2 การจัดทำแผน มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมเวทีจัดทำแผนครั้งที่ 1-3 จำนวน 111, 73 และ 46 คน ตามลำดับ รายละเอียดมีดังนี้

(1) เวทีครั้งที่ 1 วิเคราะห์สถานการณ์และศักยภาพของชุมชน (SWOT) แบ่งกลุ่มปฏิบัติการเป็น 4 กลุ่ม โดยใช้เครื่องมือ Need assessment ร่วมกับกรอบแนวคิดการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน (Sustainable livelihood) และ SWOT ตามลำดับ การระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใช้บัตรคำวิเคราะห์ข้อมูล ต่อไปได้จัดประชุมนักวิจัยโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากเวทีที่ 1 นี้ ทำการร่างแผน ผลลัพธ์ได้ร่างแผนฉบับที่ 1 ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ พันธกิจ ค่านิยมร่วมของชุมชน แผนงาน และโครงการ

(2) เวทีครั้งที่ 2 การตรวจสอบข้อมูลสถานการณ์ของชุมชนและจัดทำรายละเอียดของร่างแผนฯ แบ่งกลุ่มปฏิบัติการเป็น 3 กลุ่ม โดยการจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน ลำดับความสำคัญของโครงการภายใต้แผนงาน กำหนดเวลาที่จะดำเนินการ (ระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว) ผู้รับผิดชอบเป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จ รวมถึงแนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ (การสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนฯ การปฏิบัติตามแผนฯ และการติดตามประเมินผลของแผนฯ (ดำเนินการอยู่ในรูปของคณะกรรมการ) วิเคราะห์ข้อมูลและได้ผลลัพธ์ร่างแผนฉบับที่ 2

(3) เวทีครั้งที่ 3 การคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน และตรวจสอบแผนฯ โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนร่วมกันตรวจสอบและเสนอข้อคิดเห็นในปรับปรุงรายละเอียดของแผนฯ และนักวิจัยปรับปรุงแผนฯ ตามข้อเสนอแนะของชุมชน ผลลัพธ์ได้แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร พ.ศ. 2566-2570 และแนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

ขั้นที่ 3 การส่งมอบแผนฯ ให้แก่องค์กรบริหารส่วนตำบลเกาะสุกรนำไปใช้ประโยชน์ในการเชื่อมโยงและบูรณาการแผนพัฒนาเชิงพื้นที่เข้ากับแผนพัฒนาท้องถิ่น และประชาสัมพันธ์กับชุมชนต่อไป

ขั้นที่ 4 การติดตามการเชื่อมโยงและบูรณาการแผนพัฒนาเชิงพื้นที่เข้ากับแผนพัฒนาท้องถิ่น

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 แผนพัฒนาเชิงพื้นที่เกาะสุกร (Koh Sukorn site planning)

“แผนชุมชน” หรือ “แผนพัฒนาชุมชน” เป็นเครื่องมือในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อคนในชุมชนท้องถิ่นรู้จักตัวตนและเข้าใจชุมชนท้องถิ่นของตนเอง รู้ปัญหา/ความต้องการนำไปสู่การร่วมคิดร่วมกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา ลงมือปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนาในด้านต่าง ๆ ภายใต้ศักยภาพและทุนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้น (เปรมปรีดิ์ นาราช และคณะ, 2559: 9)

ทั้งนี้กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้แทนจากสำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมพัฒนาชุมชน และกรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้วางแผนการเชื่อมโยงและบูรณาการแผนในพื้นที่ กล่าวคือ 1) กลไกระดับชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้านต้องเสนอแผนพัฒนาหมู่บ้านต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่และจัดประชาคมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 2) กลไกระดับอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอแผนพัฒนาท้องถิ่นต่ออำเภอ และอำเภอทบทวนกรอบยุทธศาสตร์พัฒนาอำเภอ 3) กลไกระดับจังหวัด อำเภอเสนอแผนพัฒนาอำเภอต่อจังหวัด และจังหวัดทบทวนกรอบยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด 4) กลไกระดับชาติ จังหวัด/กลุ่มจังหวัดเสนอแผนยุทธศาสตร์พัฒนากลุ่มจังหวัด/จังหวัด สู่กลไกระดับชาติ เป็นนโยบาย/ทิศทางพัฒนา ระดับชาติ/แผนพัฒนาภาค (เปรมปรีดิ์ นาราช และคณะ, 2559: 36)

แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร พ.ศ. 2566-2570 จัดทำขึ้นภายใต้โครงการวิจัยเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งของเกาะสุกร จังหวัดตรัง นำไปสู่ความยั่งยืน โดยแผนนี้จัดเป็นแผนพัฒนาเชิงพื้นที่เกาะสุกร (Site planning) ที่มีความหลากหลายของทรัพยากรชายฝั่ง เช่น ป่าชายเลน ภูเขาทะเล ป่าชายหาดและชายหาด ปะการัง สัตว์น้ำ และสัตว์ทะเลหายาก เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แผนพัฒนาเชิงพื้นที่เกาะสุกร ยังรวมถึงทรัพยากรบนแผ่นดินของเกาะสุกรด้วย เช่น ระบบนิเวศเชิงเกษตร (ควายทะเล นาข้าว สวนแตงโม) สอดคล้องกับ Center for Coastal Resources Management (2011: 1) กล่าวว่า การพัฒนาชายฝั่งอาจเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งและพื้นที่ตอน (Upland) ที่อยู่ติดกัน ขณะที่ Gilman (2002: 391) กล่าวถึงแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ในความหมายที่เฉพาะเจาะจงชนิดของทรัพยากรมากกว่า คือ แผนการจัดการสามารถพัฒนาขึ้นสำหรับพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่เฉพาะเจาะจง เช่น พื้นที่คุ้มครองหรือแหล่งที่อยู่อาศัยที่นกอพยพ พื้นที่ชุ่มน้ำ หรือแนวปะการัง เป็นต้น ซึ่งแผนพัฒนาเชิงพื้นที่เกาะสุกรนี้จะนำไปเชื่อมโยงและบูรณาการกับกลไกระดับชุมชน คือ แผนพัฒนาท้องถิ่น ต่อไป ดังที่ เปรมปรีดิ์ นาราช และคณะ (2559: 36) ได้กล่าวถึงการเชื่อมโยงและบูรณาการแผนในพื้นที่ไว้ว่ามีกลไกหลายระดับ คือ ระดับชุมชน ระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และระดับชาติ

5.2.2 การจัดทำแผนเพื่อแก้ไขปัญหาบางประการ

Center for Coastal Resources Management (2011: 1) ได้จัดทำแผนการจัดการทรัพยากรชายฝั่งขึ้นมาจากการเปลี่ยนแปลงและการขับเคลื่อนโดยสภาพภูมิอากาศและการพัฒนา ส่วน Environmental Law Institute (2014: 4) ได้จัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรในอ่าวขึ้นเพื่อชดเชยประชาชนได้รับความเสียหายของทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นโดยการรั่วไหลของน้ำมัน ขณะที่แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร พ.ศ. 2566-2570 หรือแผนพัฒนาเชิงพื้นที่เกาะสุกร ได้จัดทำขึ้นด้วยเหตุผล

หลักด้านทรัพยากรชายฝั่ง กล่าวคือ มีความขัดแย้งจากการใช้ประโยชน์และทรัพยากรเสื่อมโทรม เช่น การใช้เครื่องมือประมงผิดกฎหมายในพื้นที่ อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศมีรุมรุม บ่อยครั้งทำให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่งส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรสิน และพื้นที่ทำกินของชาวบ้าน อย่างไรก็ตาม สมาชิกชุมชนจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรได้นั้นจะต้องมีความเป็นอยู่ที่ดีทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรมด้วย ซึ่งการพัฒนาใน 3 มิติ คือ ทรัพยากรชายฝั่ง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม จะนำไปสู่ความยั่งยืนของชุมชนเกาะสุกร

5.2.3 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เน้นคนในชุมชนท้องถิ่นที่มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย 3 ภาคส่วน คือ 1) ชุมชน ได้แก่ แกนนำชุมชน องค์กรชุมชน (กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากร กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มออมทรัพย์) ผู้นำศาสนา 2) ภาครัฐ (ฝ่ายปกครองท้องที่ อบต. โรงเรียน รพสต.) 3) ภาคเอกชน (แพริบซื้อสัตว์น้ำ ร้านค้า โฮมสเตย์) ซึ่งการสังเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในช่วงการรับสมัครเข้าร่วมโครงการวิจัย พบว่า ชุมชนมีสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ 79.38 รองลงมา ภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชน ร้อยละ 13.13 และ 7.50 ตามลำดับ ทั้งนี้ในส่วนของชุมชนนั้นองค์กรชุมชนมีสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ 61.25 ประกอบด้วย กลุ่มอาชีพ และกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 21.25 และ 16.88 ตามลำดับ ดังที่ Gilman (2002: 379-382) ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมโดยตรงของกลุ่มผลประโยชน์ทั้งหมดในขั้นตอนแรกสุดของโครงการจะช่วยระบุกิจกรรมและผลลัพธ์ของโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น การจัดแบ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะทำให้มีความรู้สึกการเป็นเจ้าของในผลลัพธ์ของการจัดการ จึงให้ความน่าเชื่อถือต่อคำแนะนำที่เป็นผลลัพธ์ และตัดสินใจ ระบุปัญหาและความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นก่อนทำให้สามารถแก้ไขได้ และให้ผู้จัดการใช้ประโยชน์จากความรู้และระบบการจัดการแบบภูมิปัญญา

อีกทั้ง Gilman (2002: 382) มีความเห็นว่าควรใช้แนวทางการจัดการแบบบูรณาการ (Integrated management approach) ได้จัดการองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกันทั้งหมด (ทรัพยากรธรรมชาติ กระบวนการสิ่งแวดล้อม กิจกรรมของมนุษย์ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยทางการเมือง) ที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคหรือทรัพยากรธรรมชาติที่โดยเฉพาะภายในกลุ่มเดียว แนวทางการรวมตัวกันโดยความร่วมมือของหน่วยงานจัดการทั้งหมดและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และปกป้องความสมบูรณ์เพื่อรักษาไว้ของระบบนิเวศและนิเวศการบริการ โดยหลักการของการจัดการแบบบูรณาการ (Integrated management approach) คือการทำงานของระบบนิเวศ มนุษย์ และความยั่งยืนของสังคมมนุษย์ถูกเชื่อมโยงกันและควรจะเป็นการจัดการแบบองค์รวม (Holistically management) ผ่านการทำงานร่วมกันของทุกกลุ่ม

ถึงแม้ว่านักวิจัยและทีมงานจะเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitators) ในเวทีจัดทำแผนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อย่างไรก็ตาม นักวิจัยมีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาที่จะช่วยให้การจัดทำแผน และการขับเคลื่อนแผนบรรลุเป้าหมายได้ ดังที่ Wates (n.d.: 20) กล่าวถึง หลักการทั่วไปที่ใช้กับสถานการณ์ส่วนใหญ่ที่เหมาะสมกับแนวทางการวางแผนชุมชนมีหลายวิธี ได้แก่ การใช้ผู้เชี่ยวชาญอย่างเหมาะสม (Use experts appropriately) กล่าวคือ ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดจะเกิดขึ้นเมื่อคนในท้องถิ่นทำงานอย่างใกล้ชิดและเข้มข้นกับผู้เชี่ยวชาญทุกคนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ให้ใช้ความสามารถในท้องถิ่น (Use local talent) คือใช้ทักษะท้องถิ่นและความเป็นมืออาชีพภายในชุมชนก่อนเสริมด้วยความช่วยเหลือจากภายนอก ซึ่งจะช่วยพัฒนาขีดความสามารถภายในชุมชนและช่วยให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว

5.2.4 การจัดทำแผน

ก. ขั้นตอนการจัดทำแผน

องค์ประกอบของแผนฟื้นฟูชายฝั่ง มี 5 ด้าน ดังนี้ 1) การจัดทำแผน 2) การนำแผนไปปฏิบัติ 3) การประเมินผล 4) การปรับปรุงการจัดการ 5) การเผยแพร่ผล (Diefenderfer et al., 2003: 5) โดยงานวิจัยนี้ได้เน้นใน 3 ขั้นตอน คือ 1) การจัดทำแผน โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3 เวที 2) การนำแผนไปปฏิบัติเน้นเรื่องการขับเคลื่อนแผนฯ โดยนำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่เกาะสุกรไปเชื่อมโยงและบูรณาการเข้ากับแผนพัฒนาท้องถิ่นเกาะสุกร เพื่อทำประชาพิจารณ์แผนกับชุมชนต่อไป

ขั้นตอนการจัดทำแผน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน (Diefenderfer et al., 2003: 8) คือ 1) วิสัยทัศน์ (ระบบนิเวศ ภูมิทัศน์) 2) เป้าหมาย 3) วัตถุประสงค์ของแผน (การเลือกพื้นที่) 4) ตัวแบบแนวคิด (ตัวแบบระดับชาติ) 5) การออกแบบขั้นต้น 6) โปรแกรมการติดตาม (เกณฑ์การปฏิบัติ การเลือกพื้นที่) 7) การวิเคราะห์ต้นทุน (งบประมาณ การเงิน ระยะเวลา) 8) เอกสารประกอบ 9) การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 10) การสร้างแผนและต้นทุน ถึงแม้งานวิจัยนี้จะมีขั้นตอนการจัดทำแผนที่แตกต่างกัน แต่ได้เนื้อหาของแผนในประเด็นต่าง ๆ สอดคล้องกับ Diefenderfer et al. (2003: 8) ได้แก่ วิสัยทัศน์ (เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรชายฝั่ง) เป้าประสงค์ พันธกิจ ค่านิยมร่วมของชุมชน แผนงาน และโครงการ การจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน ลำดับความสำคัญของโครงการภายใต้แผนงาน กำหนดเวลาที่จะดำเนินการ (ระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว) ผู้รับผิดชอบ เป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จ รวมถึงแนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ส่วนที่แตกต่างกันก็คือแผนพัฒนาเชิงพื้นที่เกาะสุกรนี้ได้ตรวจสอบแผนกับเวทีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder forum) ไม่ได้ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ (Peer review)

แนวทางการวางแผนแบบ Transactive (หรือที่เรียกว่า Post-rational Planning) พัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองต่อการรับรู้ข้อบกพร่องที่สนับสนุนกระบวนการวางแผน (Lew, 2007 อ้างถึงใน Cazorla and Midgley: 2012: 15) ทั้งนี้แนวทางการวางแผนต้องอยู่บนฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) และปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interaction) (Friedmann, 1973; Healey, 2003 อ้างถึงใน Cazorla and Midgley: 2012: 15) โดยผู้วางแผนนำความรู้กระบวนการ (ทฤษฎี วิธีการ ทักษะ และมุมมองทางสังคม) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างชุมชนที่มีความรู้ตามประสบการณ์ (Experiential knowledge) และความต้องการของท้องถิ่นมาใช้ในกระบวนการวางแผน

ข. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกรได้ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research, PAR) โดยการจัดเวทีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder forum) สอดคล้องกับ Wates (n.d.: 40) ที่ใช้วิธีการหนึ่งในหลายๆ วิธีก็คือเวทีจัดทำแผนของชุมชน (Community planning forum) งานวิจัยนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ ความต้องการของชุมชน และศักยภาพของชุมชน (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภัยคุกคาม) โดยใช้เครื่องมือ Need assessment ร่วมกับกรอบการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน (Livelihood sustainable) และ SWOT analysis ตามลำดับ ขณะที่การศึกษาของ Gilman (2002: 384) ได้เก็บรวบรวมและตรวจสอบข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) ด้านสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับสถานะและแนวโน้มเชิงปริมาณ (พื้นที่) และเชิงคุณภาพ (การทำหน้าที่และการหามูลค่าของบริการและผลิตภัณฑ์) ของระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งในพื้นที่ อีกทั้งต้องทบทวนสถานการณ์ในด้านสังคม วัฒนธรรม และการเมืองด้วยเนื่องจากเกี่ยวข้องกับการริเริ่มด้านการจัดการ เช่น แนวโน้มการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ข้อมูลประชากร การพึ่งพาของชุมชนท้องถิ่นและชุมชนที่

อยู่ติดกันในพื้นที่ธรรมชาติ ประวัติการพัฒนา แผนต้นแบบ ความเชื่อและแนวปฏิบัติทางวัฒนธรรม บริบททางประวัติศาสตร์และบริบททางการเมือง เป็นต้น

อีกทั้งงานวิจัยนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้านสถานการณ์และความต้องการของชุมชนใน 6 ด้าน คือ 1) ทุนมนุษย์ 2) ทุนทางสังคม 3) ทุนทรัพยากรชายฝั่ง 4) ทุนเศรษฐกิจ 5) ทุนวัฒนธรรม 6) ทุนกายภาพ รวมถึงศักยภาพของชุมชน (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภัยคุกคาม) ได้ระดมความคิดเห็นของชุมชนด้วยการใช้บัตรคำ สอดคล้องกับ Wates (n.d.: 23, 72-73) กล่าวถึง การเลือกวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดใน การช่วยเหลือผู้คนที่มีส่วนร่วมในการวางแผนและออกแบบทางกายภาพ มีหลายวิธีการซึ่งวิธีการที่ สอดคล้องกับงานวิจัยนี้ก็คือ การแสดงแบบโต้ตอบ (Interactive display) จะช่วยให้ผู้คนที่มีส่วนร่วมใน ประเด็นและการอภิปรายของพวกเขาเองและด้วยวิธีที่สนุกสนานโดยการเพิ่มหรือเปลี่ยนแปลงการจัดแสดง ที่เตรียมไว้ล่วงหน้า รูปแบบหนึ่งของวิธีการแสดงแบบโต้ตอบก็คือการติดกระดาษโพสต์อิทบนกระดาน (Post-it board) ซึ่งจะใช้ในกรณีที่เป็นคำถามแบบง่าย

ค. ค่านิยมร่วมของชุมชน

การจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกรจำเป็นต้องกำหนดค่านิยมร่วมของ ชุมชน มีดังนี้ 1) การมีส่วนร่วม 2) ยึดกติกาชุมชน 3) จิตสำนึกสาธารณะ ส่วน Office of Planning & Community Development (2018: 4) กล่าวถึง โครงการทำงานวางแผนชุมชนของ OPCD (Office of Planning and Community Development) ได้ยึดถือค่านิยมหลัก 4 ประการ คือ 1) การแข่งขันและความเท่าเทียมทางสังคม 2) การดูแลสิ่งแวดล้อม 3) ชุมชน 4) โอกาสทางเศรษฐกิจและความมั่นคง

ง. ลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการ

การจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร ได้ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการจัดลำดับ ความสำคัญของแผนงาน และจัดลำดับความสำคัญของโครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนงาน ดังที่ Gilman (2002: 388) กล่าวว่า การจัดทำแผนจะต้องพิจารณา ลำดับความสำคัญของเป้าหมายในระยะสั้นและ ระยะยาวซึ่งจะกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ พิจารณาส่งที่สามารถบรรลุได้ในระยะเวลาของโครงการ เช่น เงินทุน ความสามารถในการดำเนินงาน และกิจกรรมที่นำไปสู่ความยั่งยืนหลังจากสิ้นสุดการสนับสนุนจาก แหล่งภายนอก พิจารณาเกณฑ์ และประเมินผลโดยวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของแต่ละทางเลือกใน การจัดการ ซึ่งทางเลือกของแผนและกิจกรรมต่าง ๆ จะต้องสนับสนุนการอนุรักษ์และความยั่งยืนของ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดังนั้น แผนเชิงพื้นที่ (Site planning) จะต้องระบุถึงลำดับความสำคัญของ ความต้องการในการจัดการ

จ. ระดับของโครงการ

แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร พ.ศ. 2566-2570 ประกอบด้วย แผนงานและ โครงการที่ดำเนินงานใน 3 ระยะ คือ ระยะสั้น (1-2 ปี) ระยะปานกลาง (3-4 ปี) และระยะยาว (5 ปี) สอดคล้องกับ Office of Planning & Community Development (2018: 13) กล่าวถึง ระดับของ โครงการ (Scale of project) แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระยะสั้น (9-12 เดือน) ระยะกลาง (12-24 เดือน) และระยะยาว (2-5 ปี) ดังนั้น แผนพัฒนาเชิงพื้นที่เกาะสุกรสอดคล้องในเรื่องแบ่งระยะของโครงการเป็น 3 ระยะ แต่ไม่สอดคล้องเรื่องระยะเวลาในแต่ละระยะ

ฉ. ตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key success factors)

แผนพัฒนาเชิงพื้นที่เกาะสุกรนี้ ได้จัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จไว้เพื่อใช้ในการติดตาม ประเมินผลในแต่ละโครงการหรือแผนงานว่าเป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ สอดคล้องกับ Diefenderfer et al. (2003: 8) ที่ระบุไว้ในขั้นตอนการจัดทำแผนมีขั้นตอนหนึ่งคือขั้นตอนของโปรแกรม การติดตาม ในขั้นตอนนี้จะต้องมีเกณฑ์การปฏิบัติ (Criteria performance)

ช. ความยั่งยืน (Sustainability)

แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร พ.ศ. 2566-2570 หรือแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ เกาะสุกรประกอบด้วย 5 แผนงาน คือ

แผนงานที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

แผนงานที่ 2 การเพิ่มมูลค่าของทรัพยากรชายฝั่งและเศรษฐกิจชุมชน

แผนงานที่ 3 การจัดการความรู้

แผนงานที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งและสิ่งแวดล้อม

แผนงานที่ 5 การเสริมศักยภาพทุนทางสังคม

ทั้ง 5 แผนงาน จะประกอบด้วย 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรชายฝั่ง/สิ่งแวดล้อม ดังนั้น แผนนี้จะนำไปสู่ความยั่งยืน (Sustainability) ดังที่ Cazorla and Midgley: 2012: 15) กล่าวว่า

1) การวางแผนต้องเป็นบรรทัดฐานโดยพิจารณาจากคุณค่าเฉพาะ เช่น ประชาธิปไตย การแบ่งแยก ความหลากหลาย คุณภาพชีวิต ความยั่งยืน และความเสมอภาคและอื่น ๆ

2) การวางแผนต้องเป็นนวัตกรรมใหม่โดยมองหาวิธีแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์ ปัญหาทางสังคม กายภาพ และสิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นต่อจิตสำนึกทางการเมืองและต่อสาธารณสมบัติ Cazorla et al. (2004 อ้างถึงใน Cazorla and Midgley: 2012: 15)

ซ. การตรวจสอบแผน

การจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกรได้จัดเวทีให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตรวจสอบแผนในประเด็นต่าง ๆ โดยที่ประชุมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับสาระสำคัญของแผนฯ โดยได้เสนอขอ เพิ่มกิจกรรมในแผนทำงาน 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โครงการที่ 2.3 การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการคมนาคมขนส่งทางน้ำ โดยเพิ่มกิจกรรม การสร้างท่าเทียบเรือประมงพื้นบ้าน (หมู่ที่ 1) และการ ปรับปรุงต่อเติมท่าเทียบเรือโดยสาร (หมู่ที่ 2) แผนงานที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งและ สิ่งแวดล้อม โครงการที่ 4.2 การกำจัดขยะและน้ำเสียของชุมชน โดยเพิ่มกิจกรรม การสร้างเตาเผาและ ระบบบำบัดขยะ สอดคล้องกับ Environmental Law Institute (2014: 7) กล่าวว่า เมื่อแผนมาถึงตอน สุดท้ายจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของสาธารณะ (Public comment)

5.2.5 การขับเคลื่อนแผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกรอยู่ในรูปของคณะกรรมการ

แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร พ.ศ. 2566-2570 หรือแผนพัฒนาเชิงพื้นที่เกาะสุกร ดำเนินการโดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมของภาคีทุกภาคส่วนในตำบลเกาะสุกร ทั้งนี้การขับเคลื่อนแผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร พ.ศ. 2566-2570 จะมีองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุกร เป็นองค์กรหลักในการประสานการขับเคลื่อนแผนฯ ทั้งนี้ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานที่มีตัวแทนของทุกภาคส่วนทำหน้าที่ในการประสานติดตามการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยมีแนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ดังต่อไปนี้ 1) การสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนฯ 2) การปฏิบัติตามแผนฯ 3) การติดตามประเมินผลของแผนฯ ทั้งนี้ Gilman (2002: 383) ได้เน้นย้ำว่าต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการในการจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ (Site planning) ซึ่งเป็นตัวแทนของทุกกลุ่มที่มีส่วนได้เสียในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของพื้นที่ โดยคณะกรรมการอำนวยการจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการประสานงาน การวางแผน และกิจกรรมการจัดการทั้งหมด ที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือต้องมีกลุ่มผลประโยชน์ทั้งหมดเป็นตัวแทนในคณะกรรมการ (รวมถึงตัวแทนของหน่วยงานภาครัฐ และผู้นำแบบดั้งเดิมที่เกี่ยวข้อง) อีกทั้ง Cazorta and Midgley (2012: 17) กล่าวว่า การวางแผนเป็นเรื่องการเมือง ดังนั้น การนำแผนไปปฏิบัติจึงถูกกำหนดไว้ในกระบวนการวางแผน มีมิติที่สำคัญเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ และกลยุทธ์ที่ออกแบบมาเพื่อให้บรรลุการเปลี่ยนแปลงภายในข้อจำกัดด้านกฎหมาย และการปฏิบัติอย่างราบรื่น ซึ่งการดำเนินการทางการเมืองเป็นการใช้อำนาจอย่างจริงจังในฐานะองค์ประกอบสำคัญในการวางแผน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะต่อการวิจัย

1) การจัดทำแผนพัฒนาควรมุ่งคำนึงถึงบริบทของพื้นที่ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จึงควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของแต่ละพื้นที่เพื่อนำไปใช้ในการหาแนวทางส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) จุดมุ่งหมายเริ่มต้นได้เน้นการจัดทำแผนในมิติการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร อย่างไรก็ตาม ชุมชนไม่สามารถจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพถ้าหากมีเศรษฐกิจไม่พอกินไม่พอใช้ และในชุมชนมีปัญหาสังคมด้านต่าง ๆ ดังนั้น การจัดทำแผนจึงควรมองทั้ง 3 มิติ คือ ทรัพยากร เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งในมิติที่กว้างขึ้นจะทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนได้กว้างขวางมากกว่า รวมถึงทั้ง 3 มิตินี้เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของสมาชิกชุมชนที่จะนำไปสู่ความยั่งยืน

3) การจัดทำแผนจำเป็นต้องใช้ความรู้ทั้ง 2 ส่วน คือ ความรู้ตามประสบการณ์ (Experiential knowledge) ซึ่งเป็นความรู้ฝังลึกในตัวคน (Tacit knowledge) ร่วมกับความรู้ทางวิชาการ เฉพาะสาขาของนักวิจัย ดังนั้น ควรมีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สามารถเข้าถึงความรู้ตามประสบการณ์ของชุมชนอย่างแท้จริง เช่น การจัดเวทีระดมความคิดเห็น (Community planning forum) การประเมินความต้องการจำเป็น (Need assessment) การวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน (SWOT analysis) การใช้บัตรคำหรือการติดกระดาษโพสต์อิทบนกระดาน (Post-it board) การยกมือหรือการติดจุด (Sticky dot display) ในการโหวตเสียง เป็นต้น

4) ควรกำหนดระยะเวลาในการจัดเวทีชุมชนจัดทำแผน ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต และวิถีอาชีพของสมาชิกชุมชนจึงจะได้รับความร่วมมือจากชุมชนอย่างทั่วถึงทุกหมู่บ้าน

5) ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกัน ผู้นำท้องถิ่น รวมถึงแกนนำชุมชน ดังนั้น การพัฒนาทักษะการเป็นผู้อำนวยการกระบวนการให้แก่แกนนำชุมชนก่อนเข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วม และการเปิดโอกาสให้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของทีมวิทยากรประจำกลุ่ม จึงอาจช่วยให้การดำเนินกิจกรรมในเวทีที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงกลุ่มบุคคลที่ได้รับการพัฒนาทักษะดังกล่าวยังสามารถช่วยสนับสนุนการจัดเวทีประชาคมหากมีการทบทวนแผนชุมชนในอนาคตอีกด้วย

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนและการนำไปใช้

1) การเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกหมู่บ้าน เป็นปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จของการพัฒนาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน การมีวิสัยทัศน์ของผู้นำท้องถิ่นและความพยายามขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนให้มีการจัดทำหรือทบทวนแผนชุมชนให้เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ การเปิดโอกาสในการเข้าร่วมจัดทำที่ครอบคลุมกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ การสนับสนุนข้อมูล รวมถึงสนับสนุนการจัดเวทีประชาคมอย่างสร้างสรรค์ จึงเป็นปัจจัยที่ช่วยให้การจัดทำแผนระดับท้องถิ่นมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดผลสำเร็จในระยะยาว

2) ควรจัดประชุมร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัยและองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุกร ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนแผน เพื่อมอบแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร และสื่อสารแผนฯ ให้กับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุกรและทีมงานทุกฝ่ายได้มีความรู้ความเข้าใจถึงขั้นตอนการจัดทำแผน และรายละเอียดต่าง ๆ ของแผนฯ จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุกรขับเคลื่อนแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุกรควรจัดประชุมสื่อสารแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกรกับฝ่ายปกครองท้องถิ่น (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) รวมถึงแกนนำชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดของแผนฯ เพื่อสร้างความร่วมมือในการขับเคลื่อนแผน

4) องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุกรสามารถนำข้อมูลของแผนการฟื้นฟูทรัพยากรในพื้นที่เกาะสุกรไปใช้ประโยชน์จริง โดยการจัดเวทีประชาคมเพื่อทบทวนแผนโดยผนวกข้อมูลของแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งเข้ากับแผนการพัฒนาท้องถิ่นตำบลเกาะสุกร

5) องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุกรควรขอรับการสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านบริการวิชาการ และการวิจัยจากสถาบันการศึกษา รวมถึงบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.3 ข้อเสนอแนะต่อชุมชน

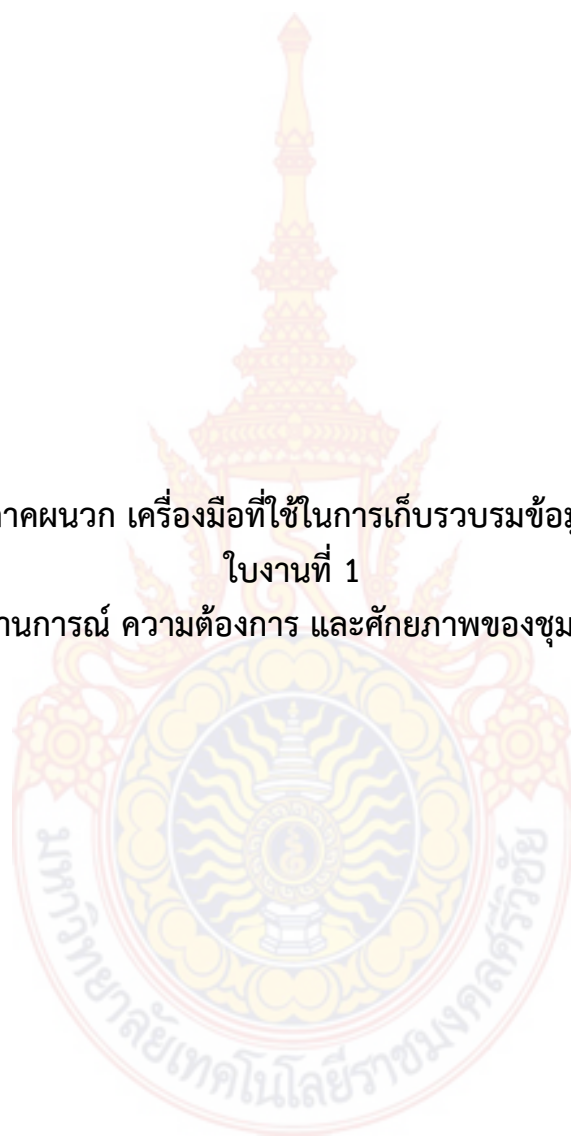
1) แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกรดำเนินการโดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมของภาคีทุกภาคส่วนในตำบลเกาะสุกร ในการระดมความคิดเห็นได้ใช้เวทีเป็นหลักนั้นเป็นการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ให้กับชุมชน และชุมชนเกิดการเรียนรู้ (Community learning) โดยความต้องการจำเป็นที่ได้จากเวทีในบางประเด็นชุมชนสามารถปฏิบัติเองได้ ดังนั้น ชุมชนควรประชุมตัวแทนของทั้ง 4 หมู่บ้าน ทำการปรึกษาหารือเพื่อขับเคลื่อนในประเด็นที่ชุมชนสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง

บรรณานุกรม

- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (2558). *พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558*. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ. 12 หน้า.
- เปรมปรีดิ์ นาราช, นพรัตน์ พาทีทิน, จุไรพร จิตต์พิทักษ์, & จินตนาภรณ์ คล่องดี. (2559). *การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนระดับตำบล/จังหวัด และบูรณาการแผนพัฒนาชุมชนกับหน่วยงาน/ภาคี: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์กรมหาชน) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์*.
- ศิริวิช ดโนทัย. (ม.ป.ป).. *กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์*. Retrieved 11 เมษายน 2560, from [www.qa.msu.ac.th/qa_th/upload/file/doc_9613\(01-%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%9A%E0%B8%A7%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%97%E0%B8%B3%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B8%99\).pdf](http://www.qa.msu.ac.th/qa_th/upload/file/doc_9613(01-%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%9A%E0%B8%A7%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%97%E0%B8%B3%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B8%99).pdf).
- สุบิน ยุระรัช. (2554). แนวคิดเกี่ยวกับการสังเคราะห์งานประเมินความต้องการจำเป็น. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 13(2) พฤษภาคม-สิงหาคม 2554, 31-35.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. Retrieved 13 พฤษภาคม 2561, from www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (ม.ป.ป). *แผนยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคใต้ พ.ศ. 2560-2564*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก www.reo15.mnre.go.th/attachment/iu/download.php?WP=nKl4nKN3oGM3ZHkCoMOa hKGtnJg4WaNjoGM3Zxj4oH9axUF5nrO4MNo7o3Qo7o3Q. (11 กรกฎาคม 2562).
- อติเกียรติ ทองเพิ่ม, พินดา วราสุนันท์, ทองวาท ราชชาลี และอรวรรณ ทองเพิ่ม. (2555). *การประเมินความต้องการจำเป็นการประกันคุณภาพภายในคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- อภิรักษ์ สงรักษ์, ประเสริฐ ทองหนู่น้อย, ณัฐชิตา โรจนประศาสน์, รัตนาพร อนันตสุข, คณิง ณ ระนอง, เตือนรุ่ง ช่วยเรือง, ดิเรก หมางมานะ, ประจวบ โมฆรัตน์, ภาคภูมิ วิธานดิวัฒน์, ดาวรรณ สันหลี่, สมศรี ศิริขวัญชัย และเนติมา ไกรทอง. (2560). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการการสร้างตัวแบบเชิงกระบวนการและเครื่องมือในการจัดการทรัพยากรทะเลและชายฝั่งจังหวัดตรังสู่ความยั่งยืน: สนับสนุนทุนวิจัยประจำปี 2559 จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)*
- องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุกร. (2561). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565): องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุกร อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง*.
- อัยรวี วีระพันธ์พงศ์, (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพึ่งตนเองของชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. *วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*. 3(1): 59-82).
- Cazorla, A., & Midgley, J. (2012). *Planning and Community Development: Case Studies* Retrieved January 1, 2012, from <http://oa.upm.es/33823/7/Planning%20and%20Comunity%20Development.pdf>

- Center for Coastal Resources Management, Virginia Institute of Marine Science. (2011). Coastal Resource Management Planning. *Rivers & Coast, Spring 2011, 6(1)*. Virginia Institute of Marine Science, College of William and Mary.
<http://dx.doi.org/doi:10.21220/m2-5nhs-r522>
- Diefenderfer, H. L., & Adkins, J. (2003). *Systematic Approach to Coastal Ecosystem Restoration* Retrieved January 1, 2021, from <https://climatechange.lta.org/wp-content/uploads/cct/2016/05/CHR.pdf>.
- DFID. (1999). *quoted in Sustainable livelihoods guidance sheets*. London: DFID.
- Environmental Law Institute. (2014). *Understanding Restoration Planning and Procedures* Retrieved January 1, 2021, from <http://eli-ocean.org/wp-content/blogs.dir/2/files/Understanding-Restoration.pdf>.
- Gilman, E. L. (2002). Guidelines for coastal and marine site-planning and examples of planning and management intervention tools. *Ocean & Coastal Management, 45(2002)*, 377-404.
- Harper, A., Harper, M., and Poulton, C. (n.d.) *Rural Finance*. Retrieved June 1 2019 from www.soas.ac.uk/cedep-demos/000_P528_RF_K3736-Demo. (June 1 2019).
- Office of Planning & Community Development. (2018). *Community Planning: Practice & Prioritization* Retrieved January 1, 2021, from www.seattle.gov/Documents/Departments/SeattlePlanningCommission/MinutesAndAgendas/Community_Planning_Prioritization_Final.pdf
- Rotary International. (n.d.). *Community Assessment Tools: A Companion Piece to Communitews in Action: A Guide to Effective Projects (605A)*. Retrieved March 21, 2014, from www.google.co.th/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=5&cad=rja&uact=8&ved=0CEIQFjAE&url=https%3A%2F%2Fwww.rotary.org%2Fmyrotary%2Fen%2Fdocument%2Fcommunity-assessment-tools&ei=ZGMLVeXPCsrguQSXu4LIBA&usg=AFQjCNGxneoAjAsRwwiFSjvGJkuQd1HlEw.
- Wates, N. (n.d.). *The Community Planning Handbook* Retrieved January 1, 2021, from http://library.uniteddiversity.coop/REconomy_Resource_Pack/Community_Assets_and_Development/The_Community_Planning_Handbook-How_People_Can_Shape_Their_C.pdf
- United Nations Thailand. (2015). *วาระการพัฒนาภายหลังปี พ.ศ. 2558 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ข้อ*. Retrieved 25 ตุลาคม 2563, from www.un.or.th/globalgoals/th/the-goals/

ภาคผนวก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ใบงานที่ 1
การวิเคราะห์สถานการณ์ ความต้องการ และศักยภาพของชุมชนพื้นที่เกาะสุกร

ใบงานที่ 1

ชื่อ-สกุล.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบลเกาะสุกร อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

โจทย์ที่ 1 การวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่เกาะสุกร มีทุน 6 ด้าน (ทุนมนุษย์ ทุนทางสังคม ทุนธรรมชาติ ทุนเศรษฐกิจ ทุนวัฒนธรรม และ ทุนกายภาพ)

ข้อ 1 ท่านมีความคาดหวังต่อทุนมนุษย์ในชุมชนของท่านอย่างไร และสภาพที่เป็นจริงเป็นอย่างไร

ทุนมนุษย์ หมายถึง ชาวบ้านในชุมชน หรือปราชญ์ชาวบ้าน หรือแกนนำชุมชน ที่มีความรู้ ประสบการณ์ ความสามารถความชำนาญเฉพาะด้านที่สั่งสมอยู่ในตัวเอง และสามารถนำสิ่งเหล่านี้มารวมเข้าด้วยกันเป็นศักยภาพของชุมชน

ทุนทางสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์กับคนอื่นทั้งในแนวตั้งและในแนวนอน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มประมงพื้นบ้าน กลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลน กลุ่มธนาคารสัตว์น้ำ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูปสัตว์น้ำ กลุ่มแตงโม กลุ่มนาข้าว กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น

ประเด็น	1 ความคาดหวัง	2 สภาพที่เป็นจริง	3 บอกรเหตุผลหากไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้	4 ทำอย่างไรจึงจะเป็นไปตามที่คาดหวังไว้
ปราชญ์ชาวบ้าน ที่เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการเกษตร ด้านสมุนไพร การต่อกระดูก การปลูกป่าชายเลนป้องกันตนเองจากการกัดเซาะและภัยพิบัติ				
กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนที่เข้มแข็ง มีกลุ่มอะไรบ้าง..... (กติกา การมีส่วนร่วมของสมาชิก ความโปร่งใส แบ่งปันผลประโยชน์)				

ข้อ 2 ท่านมีความคาดหวังต่อทุนทรัพยากรชายฝั่งอย่างไร และสภาพที่เป็นจริงเป็นอย่างไร

ทรัพยากรชายฝั่ง ประกอบด้วย ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย ได้แก่ ป่าชายเลน ป่าชายหาด หญ้าทะเล แนวปะการัง ถึงสัตว์ทะเลหายาก (พะยูน โลมา เต่า) และทรัพยากรประมง/สัตว์น้ำ (กุ้ง หอย ปู ปลา)

ประเด็น	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	บอกเหตุผลหากไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้	ทำอย่างไรจึงจะเป็นไปตามที่คาดหวังไว้
ทรัพยากรชายฝั่ง -ป่าชายเลน				
- หญ้าทะเล				
-แนวปะการัง				
-ป่าชายหาด และชายหาด				
-ทรัพยากรสัตว์น้ำ				
-สัตว์ทะเลหายาก (พะยูน โลมา เต่า)				

ข้อ 3 ท่านมีความคาดหวังต่อทุนเศรษฐกิจอย่างไร และสภาพที่เป็นจริงเป็นอย่างไร

ทุนเศรษฐกิจ หมายถึง งาน/รายได้ที่เกิดจากการผลิต การจำหน่าย และการบริโภค ของบุคคล ครุว์เรือน และชุมชน

เศรษฐกิจในชุมชน หมายถึง การผลิต การบริโภค การแลกเปลี่ยนสินค้า การทำมาหากินของผู้คนในชุมชนต่าง ๆ ซึ่งแต่ละชุมชนจะมีลักษณะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น เศรษฐกิจในชุมชน ประกอบด้วย 1) เกษตรกรรม (เพาะปลูก เลี้ยงสัตว์) 2) ค้าขาย (เช่น ขายของชำ ขายผัก ขายอาหาร) 3) หัตถกรรม (การใช้แรงงานฝีมือในครัวเรือนที่ใช้วัตถุดิบท้องถิ่น ใช้เทคโนโลยีที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ เช่น เครื่องจักสาน) 4) การบริการ

ประเด็น	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	บอกเหตุผลหากไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้	ทำอย่างไรจึงจะเป็นไปตามที่คาดหวังไว้
เศรษฐกิจของครอบครัว (อาชีพ รายได้ รายจ่าย เงินออม หนี้สิน)				
เศรษฐกิจชุมชน (การผลิต การบริโภค การ แลกเปลี่ยนสินค้า ได้แก่ 1) เกษตรกรรม 2) ค้าขาย 3) หัตถกรรม 4) การบริการ) ช่องทางการขาย ราคา				

ข้อ 4 ท่านมีความคาดหวังต่อ**ทุนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น** อย่างไร และสภาพที่เป็นจริงเป็นอย่างไร

ทุนวัฒนธรรม หมายถึง รูปแบบของกิจกรรมมนุษย์และโครงสร้างเชิงสัญลักษณ์ที่ทำให้กิจกรรมนั้นเด่นชัดและมีความสำคัญ **วิถีการดำเนินชีวิต** **วิถีอาชีพ** ซึ่งเป็นพฤติกรรม และสิ่งที่คนในชุมชนผลิตสร้างขึ้น ด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และร่วมใช้อยู่ในหมู่พวกของตน ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัย และความเหมาะสม แบ่งเป็น

1) วัฒนธรรมทางวัตถุ คือ เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่ชาวบ้านใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อความสุทสุขทางกายและอาชีพ ได้แก่ **เรือประมง เครื่องมือประมง ที่อยู่อาศัย** **จักสานเตยปาหนัน การปลูกป่าชายเลนป้องกันตนเองจากการกัดเซาะและภัยพิบัติสึนามิ เป็นต้น**

2) วัฒนธรรมทางจิตใจ เป็นเรื่องเกี่ยวกับเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ เพื่อให้เกิดปัญญาและมีจิตใจที่งดงาม ได้แก่ ศาสนา ศิลธรรมจริยธรรม คติธรรม ตลอดจนศิลปะ วรรณคดี และขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น การแต่งกาย การกิน พิธีเข้าสูหนัด การทำบุญนูลิ รongเง็ง ลิเกฮูลู ลิเกป่า เป็นต้น

ประเด็น	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	บอกเหตุผลหากไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้	ทำอย่างไรจึงจะเป็นไปตามที่คาดหวังไว้
วัฒนธรรม ได้แก่ -วิถีชีวิต วิถีอาชีพ -เครื่องมือเครื่องใช้ที่ประดิษฐ์ขึ้น -การแต่งกาย -การกิน -ศาสนา พิธีกรรม -ศิลปะ -ประเพณี -การแสดงพื้นบ้าน (rongเง็ง ลิเกฮูลู ลิเกป่า)				

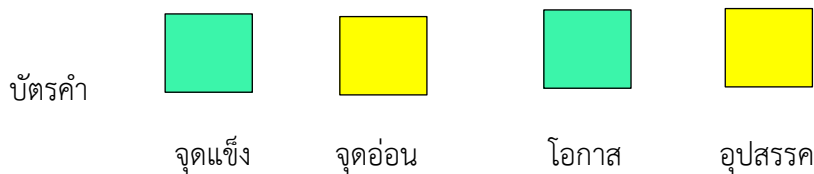
ข้อ 5 ท่านมีความคาดหวังต่อคุณภาพอย่างไร และสภาพที่เป็นจริงเป็นอย่างไร

คุณภาพ หมายถึง โครงสร้างพื้นฐานที่มนุษย์จำเป็นต้องใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น พลังงาน ระบบน้ำ ระบบขนส่ง การสื่อสาร สุขภาพ เป็นต้น

ประเด็น	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	บอกเหตุผลหากไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้	ทำอะไรจึงจะเป็นไปตามที่คาดหวังไว้
พลังงานไฟฟ้า				
น้ำดื่ม น้ำใช้				
การคมนาคมขนส่ง (ทางบก ทางเรือ)				
การสื่อสารโทรคมนาคม (ไปรษณีย์ โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต)				
การกำจัดของเสีย (ขยะ น้ำเสีย)				

โจทย์ที่ 2 การวิเคราะห์ศักยภาพ (SWOT Analysis) ของพื้นที่เกาะสุกร

ศึกษาเอกสารประกอบการประชุมฯ และสร้างข้อสรุปด้านศักยภาพของพื้นที่เกาะสุกร พร้อมระบุสถานการณ์เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผน

จุดแข็ง (S) -ภายใน	จุดอ่อน (W) -ภายใน
ทรัพยากรชายฝั่ง สังคม/ชุมชน/เครือข่าย เศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐาน	ทรัพยากรชายฝั่ง สังคม/ชุมชน/เครือข่าย เศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐาน
โอกาส (O) -ภายนอก	อุปสรรค (T) -ภายนอก
-นโยบาย กฎหมาย มาตรการ เช่น ด้านการท่องเที่ยว (ชิม ช้อป ใช้) ด้านอาชีพ ด้านเทคโนโลยี -ผู้สนับสนุนจากภายนอก (เอกชน ภาครัฐ สถาบันการศึกษา) -การเชื่อมโยงกับเครือข่ายภายนอก เช่น เครือข่าย อนุรักษ์ ท่องเที่ยวชุมชน -กระแสโลก เช่น การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน การท่องเที่ยวยั่งยืน -กระแสเศรษฐกิจ เช่น เศรษฐกิจสีเขียว/น้ำเงิน -กระแส CSR ความรับผิดชอบต่อสังคม -ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	-นโยบายที่ไม่เอื้อ -ภัยพิบัติ และโรคติดต่อ (โควิด 19) -กระแสโลกาภิวัตน์เป็นระบบเศรษฐกิจพึ่งทุน เทคโนโลยี การแข่งขันเชิงพาณิชย์

ระบุสถานการณ์

สถานการณ์ 1 : การเพิ่มศักยภาพ (S + O)

.....

.....

สถานการณ์ 2 : การสร้างภูมิคุ้มกัน (S + T)

.....

.....

สถานการณ์ 3 : การเร่งพัฒนา (W + O)

.....

.....

สถานการณ์ 4 : การแก้วิกฤติ (W + T)

.....

.....

ใบงานที่ 2

ระดมความคิดเห็นการให้น้ำหนักความสำคัญของแผน/โครงการ กำหนดระยะเวลา
ผู้รับผิดชอบ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

ใบงานที่ 2
ระดมความคิดเห็นการให้น้ำหนักความสำคัญของแผน/โครงการ
กำหนดระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

(ร่าง) แผนฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งพื้นที่เกาะสุกร 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)

วิสัยทัศน์

“เกาะสุกรมีเศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ชุมชนพึ่งตนเองได้ ทรัพยากรชายฝั่งยั่งยืน”

เป้าประสงค์

การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชน

พันธกิจ

1. เสริมศักยภาพทุนทางสังคมให้เข้มแข็ง
2. การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจชุมชน

ค่านิยมร่วมของชุมชน

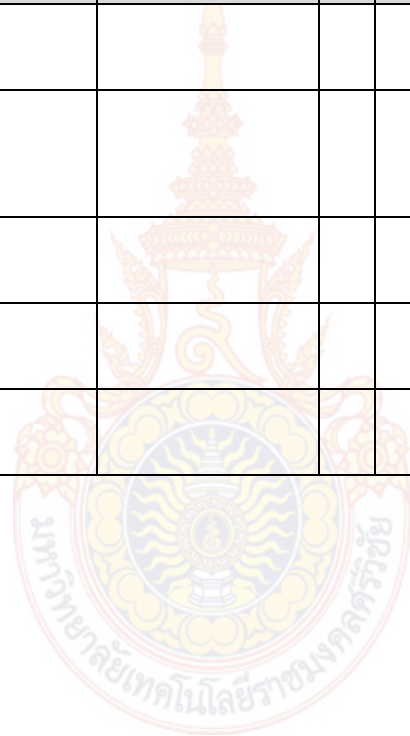
1. การมีส่วนร่วม
2. ยึดกติกาชุมชน
3. จิตสำนึกสาธารณะ

โจทย์ที่ 1 ให้น้ำหนักความสำคัญของแผนงาน

แผนงาน	ค่าน้ำหนักความสำคัญ					รวม		ลำดับ
	5	4	3	2	1	จำนวนคน	คะแนน	
แผนงานที่ 1 การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งและสิ่งแวดล้อม								
แผนงานที่ 2 การเพิ่มมูลค่าของทรัพยากรชายฝั่งและเศรษฐกิจชุมชน								
แผนงานที่ 3 การเสริมศักยภาพทุนทางสังคม								
แผนงานที่ 4 การจัดการความรู้								
แผนงานที่ 5 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน								

ตัวชี้วัดความสำเร็จ.....

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	ค่าน้ำหนักความสำคัญ					เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)		5	4	3	2	1		
โครงการ : 1.6 การกำจัดขยะและ น้ำเสียของชุมชน											
-อบรมความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ และสร้างมูลค่าเพิ่มมูลของขยะ											
-การปลูกจิตสำนึก สร้างค่านิยมให้ เยาวชน คนในชุมชนในการจัดการ ขยะ											
-แบ่งเขตพื้นที่ (Zoning) รับผิดชอบในการจัดขยะโดยชุมชน											
-การจัดหาอุปกรณ์เครื่องกำจัดขยะ ประเภทขวด แก้ว											
-จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียของ ครัวเรือนและชุมชน											

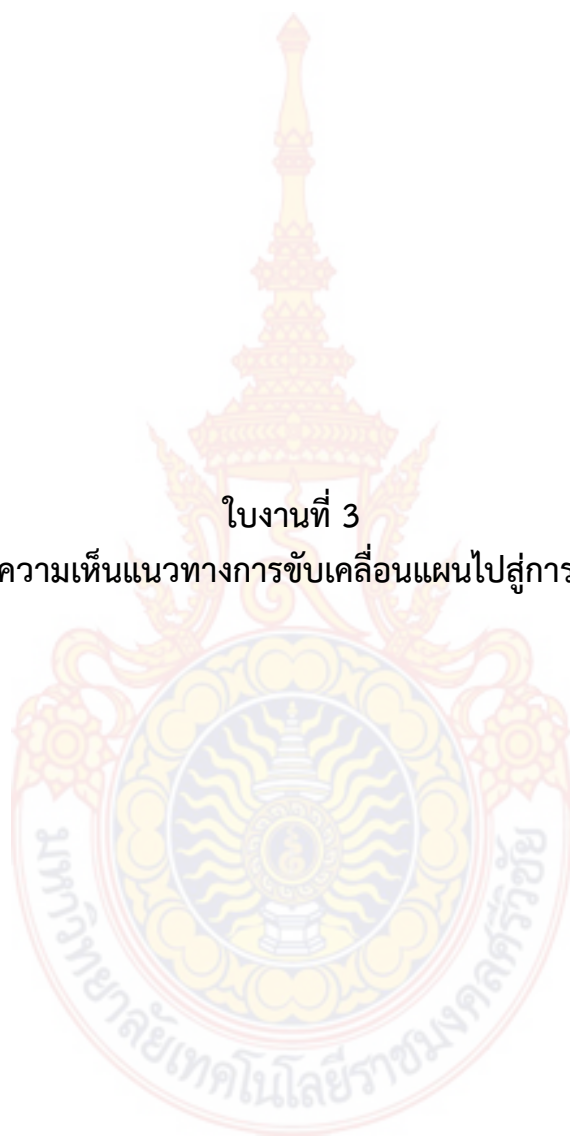
แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	ค่าน้ำหนักความสำคัญ					เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)		5	4	3	2	1		
-กำหนดกลไกในการเชื่อมโยงแผนกับ แผนระดับจังหวัด และกำหนด ผู้รับผิดชอบในการดูแลติดตาม ผลสำเร็จของการเชื่อมโยง											

แผนงาน/โครงการ	กรอบระยะเวลา			ผู้รับผิดชอบ	ค่าน้ำหนักความสำคัญ					เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะสั้น (66-67)	ระยะกลาง (68-69)	ระยะยาว (2570)		5	4	3	2	1		
-จัดเวทีเสวนากับปราชญ์ชุมชน ความรู้ด้านทรัพยากรชายฝั่ง ด้าน อาชีพพื้นถิ่น ด้านวัฒนธรรมภูมิ ปัญญา											

ใบงานที่ 3
ระดมความเห็นแนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

ใบงาน 3
ระดมความเห็นแนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

ประเด็น การเคลื่อนแผนฯ	ขั้นตอน (ทำอะไรบ้าง)	วิธีการ (ทำอย่างไร)	หน่วยงานรับผิดชอบ (ใครทำ)		หมายเหตุ
			หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง/สนับสนุน	
การสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแผน	1. การสื่อสารแผนฯ				
	2. ส่งเสริมให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องปฏิบัติตามแผน				

ประเด็น การเคลื่อนแผนฯ	ขั้นตอน (ทำอะไรบ้าง)	วิธีการ (ทำอย่างไร)	หน่วยงานรับผิดชอบ (ใครทำ)		หมายเหตุ
			หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง/สนับสนุน	
การปฏิบัติตามแผนฯ	1. การจัดสรรงบประมาณ				
	2. การบูรณาการความร่วมมือ				
	3. การสร้างการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับ แผน				

ประเด็น การเคลื่อนแผนฯ	ขั้นตอน (ทำอะไรบ้าง)	วิธีการ (ทำอย่างไร)	หน่วยงานรับผิดชอบ (ใครทำ)		หมายเหตุ
			หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง/สนับสนุน	
การติดตามประเมินผล	1. การติดตามการ ดำเนินงานตามแผน				
	2. การใช้ประโยชน์จากการ ผลการประเมินผล (เช่น พัฒนาการความรู้ พัฒนาระบบข้อมูล การปรับแผนงานฯ ปชส./สื่อสารผลงานที่ เกิดจากแผน ฯลฯ				

สรุปผลการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของชุมชนเกาะสุกร 6 ด้าน คือ ทุนมนุษย์ ทุนทางสังคม ทุนทรัพยากรชายฝั่ง ทุนเศรษฐกิจ ทุนวัฒนธรรม และทุนกายภาพ ดังตารางที่ 1-6

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของชุมชนเกาะสุกร ด้านทุนมนุษย์

รายการ	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	สาเหตุ	ข้อเสนอวิธีการแก้ไข ปัญหา
1. ทุน มนุษย์				
ประชาชน ชาวบ้าน เช่น สาน เตย หมอนวด ทำป้าง น้ำ เตาะ ตัด ต้อ รักษาเริ่ม ต่อกระดูก ต่อเรือ ยาสมุนไพร	-มีการถ่ายทอด ความรู้ให้ลูกหลาน หรือเยาวชนคนรุ่น หลัง และคนที่สนใจ ให้มีความรู้ยิ่งขึ้น และเพื่อความคงอยู่ อย่างยั่งยืน -การนำความรู้ภูมิ ปัญญาไปใช้กับการ ท่องเที่ยวบนเกาะ -ขึ้นทะเบียนรับรอง ประชาชนชาวบ้านอย่าง เป็นทางการ	-ไม่มีการถ่ายทอดให้ เยาวชนคนรุ่นหลัง -มีการถ่ายทอดน้อย ไม่ต่อเนื่อง -ไม่มีผู้สืบทอด	-คนสอนมีน้อย อายุ มาก ไม้ว่าง -ทรัพยากรวัตถุดิบบน เกาะมีไม่มากพอ เช่น เตย -ลูกหลาน เยาวชน เด็กรุ่นใหม่ไม่สนใจ เรียนรู้/ไม่สืบทอดวิชา ของคนโบราณที่กำลัง สูญหาย -ขาดพื้นที่หรือเวที การถ่ายทอดความรู้ -ขาดการประสานงาน กับ อบต.ให้เชิญ วิทยากรอบรม เช่น สานเตย -ไม่มีข้อมูลที่เป็น ระบบเรื่องประชาชน ชาวบ้าน	-การถอดบทเรียนเก็บ รวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญาของประชาชน แขนงต่าง ๆ -การสร้างองค์ความรู้ จากพื้นที่ เช่น ชุด ความรู้เชิงประเด็น คู่มือการถ่ายทอด -หลักสูตรการอบรม ถ่ายทอดความรู้ภูมิ ปัญญาของประชาชน ชาวบ้านแก่เยาวชน คนรุ่นใหม่ ชาวบ้านที่ สนใจ -อบรมความรู้จาก องค์กรที่เชี่ยวชาญ จากภายนอก เช่น สานเตยลายใหม่ สุตร ยาสมุนไพร -ส่งเสริมการปลูกเตย ปาหนัน พืชสมุนไพร -หาลาดการขาย ผลิตภัณฑ์จากภูมิ ปัญญาชาวบ้าน -อบต.รับรองประชาชน ชาวบ้าน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของชุมชนเกาะสุกร ด้านทุนทางสังคม

รายการ	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	สาเหตุ	ข้อเสนอวิธีการแก้ไข ปัญหา
2. ทุนทางสังคม				
2.1 กลุ่มอาชีพ (โฮมสเตย์ แปรรูปอาหาร แปรรูปสัตว์น้ำ เครื่องแกง ขนมหันบ้าน ผ้าบาติก ชาเล้ง	<ul style="list-style-type: none"> -กลุ่มที่เข้มแข็งมีข้อตกลงของกลุ่มที่ชัดเจน -มีสมาชิกเพิ่มขึ้น -อบรมความรู้และเทคนิคด้านวิชาชีพ (ด้านอาหาร แปรรูปสัตว์น้ำ ผ้าบาติก) -อุปกรณ์การผลิต -มีรายได้จากกลุ่มอาชีพ -การจัดคิวรถชาเล้งที่เป็นระเบียบ 	<ul style="list-style-type: none"> -ไม่มีกลุ่มทำอยู่คนเดียว ขาดอุปกรณ์ความรู้ไม่ทันสมัย (แปรรูปอาหาร) -กำลังจัดตั้งกลุ่มแต่ไม่เข้มแข็ง -มีกลุ่มแต่ข้อตกลงไม่ชัดเจน (ราคากระจายลูกค้า) จึงต่างคนต่างทำ (โฮมสเตย์) -มีกลุ่มมีสมาชิกแต่ไม่เข้มแข็ง ขาดความรู้ (กลุ่มแปรรูปสัตว์น้ำ ขนมหันบ้าน) -กิจการรถชาเล้งเป็นไปด้วยดี แต่ขาดการจัดการคิวรถชาเล้ง 	<ul style="list-style-type: none"> -ขาดความรู้ ไม่มีแหล่งเรียนรู้ -ขาดเงินทุนทำกิจกรรมของกลุ่ม -ขาดอุปกรณ์ -ไม่มีสถานที่การผลิตที่มั่นคง -สมาชิกต้องการมีรายได้แต่ไม่ขยัน -แบ่งกำไรให้สมาชิก ทำให้มีทุนไม่เพียงพอที่จะซื้ออุปกรณ์ -ไม่มีหน่วยงานใดให้การสนับสนุนช่วยเหลือ 	<ul style="list-style-type: none"> -อบรมความรู้เรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม -อบรมให้ความรู้ด้านเทคนิคการผลิต เช่น แปรรูป ผลิตภัณฑ์ สัตว์น้ำ เครื่องแกง บรรจุภัณฑ์ ผ้าบาติก -สนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต เช่น ทุน อุปกรณ์ ของกลุ่มอาชีพ -จัดหาช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม -จัดตั้งกลุ่มรถชาเล้งและจัดระเบียบ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของชุมชนเกาะสุกร ด้านทุนทางสังคม (ต่อ)

รายการ	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	สาเหตุ	ข้อเสนอวิธีการแก้ไข ปัญหา
2.2 กลุ่ม อนุรักษ์ ทรัพยากร	-มีการสนับสนุน กิจกรรมของกลุ่ม อนุรักษ์อย่างต่อเนื่อง -การจับเรือประมงที่ ใช้เครื่องมือประมง ทำลายพันธุ์สัตว์น้ำ	-ขาดการเคลื่อน กิจกรรมของกลุ่ม -มีการใช้เครื่องมือ ประมงผิดกฎหมาย เช่น อวนรุน	-การจัดกิจกรรม อนุรักษ์ไม่มีความ ต่อเนื่อง -คนนอกชุมชนเข้ามา ทำประมงผิด กฎหมาย	จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ เช่น ป่าชายเลน กลุ่ม ป่าชายหาด กำหนด กติกา/ข้อบัญญัติ บทลงโทษ
2.3 กลุ่ม สุขภาพ	-มีการรวมกลุ่ม จำนวนมากขึ้นมาเดิน ออกกำลังกาย เพื่อให้ มีสุขภาพร่างกาย แข็งแรง	-คนให้ความสนใจรัก สุขภาพและออกมา รวมกลุ่มเดินออก กำลังกายอย่าง ต่อเนื่อง เป็นจำนวน มาก -บาสโลปใช้ในการ แสดงต้อนรับใน กิจกรรมต่าง ๆ ของ ชุมชน -ไม่มีสถานที่เดินของ กลุ่มบาสโลป	-ชุมชนรักษาสุขภาพ ของตนเอง -ร่วมเข้ากลุ่มจัดเพื่อ กิจกรรมดี ๆ ให้แก่ ชุมชน	-จัดให้มีสถานที่ออก กำลังกายอย่าง เหมาะสมรองรับคน จำนวนมาก
2.4 กลุ่ม สวัสดิการ	-มีสมาชิกของกลุ่ม สวัสดิการ ตาม นโยบายของ พอช. หรือ อบต. เพิ่มขึ้นไม่ น้อยกว่า 100 คน -กลุ่มออมทรัพย์ที่ เข้มแข็ง	-สมาชิกในกลุ่มมี จำนวนลดลงเรื่อย ๆ -เพิ่งเริ่มทำกลุ่มออม ทรัพย์ สมาชิกกลุ่มไม่ ค่อยมีความสามัคคี	-สมาชิกกลุ่มเสียชีวิต และลูกหลานของ ผู้เสียชีวิตไม่สมัคร เป็นสมาชิกต่อ -ชาวบ้านไม่ค่อยมี ความรู้ยังไม่รู้จักออม	-ให้ความรู้เรื่อง ประโยชน์ของ สวัสดิการ เช่น การ ออมทรัพย์ สวัสดิการ พอช.
ภาพรวม	-ขึ้นทะเบียนกลุ่ม อย่างเป็นทางการ -สร้างความเชื่อมโยง กับทุกหน่วยงาน	-บางกลุ่มยังไม่ได้ขึ้น ทะเบียน -ความเชื่อมโยง ระหว่างกลุ่มมีน้อย	-ขาดความรู้เรื่องการ จัดการกลุ่ม -ขาดการสื่อสารกับ หน่วยงาน	-ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารให้ทั่วถึง -อบรมความรู้เรื่อง การบริหารจัดการ กลุ่ม

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของชุมชนเกาะสุกร ด้านทุนทรัพยากรชายฝั่ง

รายการ	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	สาเหตุ	ข้อเสนอวิธีการแก้ไข ปัญหา
3. ทุน ทรัพยากร ชายฝั่ง				
-ป่าชาย เลน -หญ้า ทะเล- ปะการัง -ป่า ชายหาด และ ชายหาด -ทรัพยากร สัตว์น้ำ -สัตว์ทะเล หายาก	-ป่าชายเลน หญ้า ทะเลเพิ่มขึ้น มีความ อุดมสมบูรณ์เป็น แหล่งที่อยู่อาศัยสัตว์ น้ำ แหล่งอาหาร และ ป้องกันการกัดเซาะ -มีแนวเขตที่ชัดเจน ของป่าชายเลน หญ้า ทะเล ปะการัง -เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อ การท่องเที่ยว -เป็นป่าชายเลน ชุมชน -มีการสำรวจ ทรัพยากรหญ้าทะเล ปะการัง -ชายหาดสวยงามไม่มี ขยะพลาสติก -ป่าชายหาดและ ผักบุงทะเลให้คงอยู่ ตลอดแนวชายหาด -มีสัตว์น้ำเพิ่มมากขึ้น ปลาหลุมพุกที่หายไป ให้กับคืนมา ปลิงทะเลไม่สูญพันธุ์ -แพไม่รับซื้อปูไข่	-ป่าชายเลนมีสภาพ สมบูรณ์คนภายนอก เข้ามาใช้ประโยชน์ ยังไม่มีป่าชายเลน ชุมชน -หญ้าทะเลเสื่อมโทรม จากเครื่องมือประมง -ไม่มีการสำรวจจึงไม่ ทราบชนิดและ จำนวนของหญ้าทะเล ปะการัง -ชายหาดไม่สะอาด จากขยะพลาสติก -ไม่มีทุนลาดตระเวน การทำประมงผิด กฎหมาย ไม่มีสถานที่ จัดตั้งกลุ่ม ลาดตระเวน -แพยังรับซื้อปูไข่ -ปลิงขาวสูญพันธุ์ -เผ่าระวังทรัพยากร ของชุมชน -ไม่มีพื้นที่อนุบาลสัตว์ น้ำ -สัตว์ทะเลหายากเต่า โลมา มีจำนวนน้อย พะยูนมีน้อยมาก ไม่มี วาฬมีแต่วาฬเกยตื้น ตาย เต่าเคยขึ้นมา วางไข่แต่ตอนนี้ไม่มี	-มีการตัดไม้ทำลายป่า การทำป่าชุมชนมี หลายขั้นตอน -คนภายนอกทำการ ประมงโดยใช้ เครื่องมือที่ผิด กฎหมาย อวนรุน อวนลาก -การกัดเซาะชายฝั่ง -การบุกรุกพื้นที่ -มีดินเลนมาก -ไม่มีฐานข้อมูล ทรัพยากรของชุมชน (หญ้าทะเล ปะการัง) -ชาวบ้าน นักท่องเที่ยวทิ้งขยะ ในทะเลจำนวนมาก -คนภายนอกชุมชน เข้ามาทำประมงด้วย อวนรุน อวนลาก ชาวบ้านตกเดือนไม่ ทั่วถึง เหนียวล้าและ อันตราย -สัตว์หายากติด เครื่องมือประมงผิด กฎหมาย วาฬกินขยะ เข้าไปแล้วตาย คนตี เต่าเอาไข่ไปขาย -สายทุนขาดไม่มีพิกัด ปะการังเทียม	<u>การสร้างจิตสำนึก</u> -สร้างความตระหนัก ในการอนุรักษ์และ ฟื้นฟูทรัพยากร เช่น ป่าชายเลน หญ้า ทะเล ปะการัง ป่า ชายหาดและ ชายหาด สัตว์น้ำ สัตว์ทะเลหายาก (เต่าทะเล) -อบรมให้ความรู้ด้าน การอนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากร เช่น ป่าชาย เลน หญ้าทะเล ปะการัง ป่าชายหาด และชายหาด สัตว์น้ำ สัตว์ทะเลหายาก -รณรงค์ห้ามทิ้งขยะ ลงทะเล (ชุมชน นักท่องเที่ยว) จัด กิจกรรมเยาวชนเก็บ ขยะสร้างรายได้ แบ่ง โซนการเก็บขยะ -โครงการเก็บขยะใน ทะเล -จัดค่ายเยาวชน อนุรักษ์ทรัพยากร เช่น หญ้าทะเล -จัดเวทีเสวนาความรู้ เรื่องทรัพยากร เช่น สัตว์น้ำ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของชุมชนเกาะสุกร ด้านทุนทรัพยากรชายฝั่ง (ต่อ)

รายการ	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	สาเหตุ	ข้อเสนอวิธีการแก้ไข ปัญหา
	<p>-มีศูนย์เฝ้าระวัง ทรัพยากรของชุมชน</p> <p>-มีแหล่งอนุบาลสัตว์ น้ำ</p> <p>-มีสัตว์ทะเลหายาก เต่า โลมา วาฬ พะยูน เพิ่มขึ้น</p> <p>-มีปะการังเทียม เพิ่มขึ้น มีหุ่นแนวเขต ของปะการังเทียม</p> <p>-สัตว์ทะเลหายากมี เพิ่มขึ้นมีชนิดที่ หลากหลายขึ้น</p> <p>-กลุ่มอนุรักษ์อำนาจ หน้าที่ถูกต้องตาม ระเบียบ ผู้ว่าฯ ออก บัตรรับรองสมาชิก กลุ่ม</p>			<p><u>การฟื้นฟูทรัพยากร</u></p> <p>-การปลูกเสริมปลูก ทดแทน เช่น ป่าชาย เลน หญ้าทะเล ป่า ชายหาด</p> <p>-การปล่อยพันธุ์สัตว์ น้ำทุกเดือน เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา ปลิงทะเล</p> <p>-จัดวางปะการังเทียม เพิ่มเป็นแหล่งที่อยู่ อาศัยของสัตว์น้ำ และประชาสัมพันธ เขตปะการังเทียม</p> <p><u>การศึกษาลำรวจ</u> <u>ทรัพยากร</u></p> <p>-สำรวจข้อมูล และ จัดทำข้อมูลฐานด้าน ทรัพยากรของชุมชน เช่น ป่าชายเลน หญ้า ทะเล ปะการัง</p> <p>-กำหนดแนวเขต ทรัพยากรของชุมชน เช่น ป่าชายเลน ปะการัง หญ้าทะเล อนุบาลสัตว์น้ำ มี กติกากลุ่ม</p> <p>-จัดโครงสร้างการ ทำงานร่วมกันของรัฐ และชุมชนในการ บริหารจัดการ ทรัพยากร</p> <p>-จัดตั้งศูนย์เฝ้าระวัง ทรัพยากรของชุมชน</p> <p>-ขึ้นทะเบียนป่าชาย เลนชุมชน</p>

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของชุมชนเกาะสุกร ด้านทุนทรัพยากรชายฝั่ง (ต่อ)

รายการ	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	สาเหตุ	ข้อเสนอวิธีการแก้ไข ปัญหา
				<p><u>การใช้ประโยชน์</u> -กติกากการใช้ ประโยชน์ การบริหาร จัดการทรัพยากรของ ชุมชน -จัดทำแหล่งเรียนรู้ เพื่อการท่องเที่ยว เช่น walk way -จัดแคมเปญรณรงค์ ให้นักท่องเที่ยวเก็บ ขยะกลับมาฝั่งโดยลด ค่าที่พัก -ความร่วมมือกับแพปลา โดยใช้มาตรการทาง สังคม</p> <p><u>ความร่วมมือและการ สนับสนุนของ หน่วยงาน</u> -หน่วยงานรัฐเข้มงวด ใฝ่ระวังจับกุมผู้รุกร้า กระทำผิดด้าน ทรัพยากร -หน่วยงานสนับสนุน งบประมาณ การ จัดทำแนวเขต ฟันฟู ทรัพยากร เช่น ปลาที่ หายไป -ภาครัฐ (ไปไม่เขี้ยว) และชุมชนร่วมใฝ่ ระวังลาดตระเวน เครื่องมือประมงที่ผิด กฎหมาย -สมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ ได้รับบัตรรับรองโดย ผู้ว่าฯ เช่น ฉก.</p>

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของชุมชนเกาะสุกร ด้านทุนเศรษฐกิจ

รายการ	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	สาเหตุ	ข้อเสนอวิธีการแก้ไข ปัญหา
4. ทุน เศรษฐกิจ				
4.1 เศรษฐกิจ ครัวเรือน	<ul style="list-style-type: none"> -มีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้เพิ่มขึ้น มีรายได้มากกว่ารายจ่าย -มีรายได้จากอาชีพเสริมเพิ่มขึ้น -มีช่องทางการขายของเพิ่มขึ้น -ราคายางสูงขึ้น -มีอาชีพเสริมในครัวเรือน -ไม่มีหนี้สิน -ครอบครัวมีความสุข -เด็กเยาวชนรักอาชีพในชุมชน -มีสหกรณ์ออมทรัพย์ในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> -อาชีพไม่มั่นคง ไม่มีงานทำ -ค่าครองชีพสูง เศรษฐกิจไม่ดี Covid ราคายางตกต่ำ ราคาสัตว์น้ำลดลง ต้นทุนสูงขึ้น รายได้น้อย/ไม่แน่นอน ขายของไม่ได้ -รายได้ไม่พอกับรายจ่าย ไม่มีเงินออม -สุขภาพจิตแย่ มีหนี้สินมากในระบบ/นอกระบบ/การศึกษา -เด็กเบียดเบียน -เด็กไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> -ไม่มีความรู้ด้านอาชีพ -ไม่มีทักษะในการทำอาชีพเสริม -ทรัพยากรลดลงมาก -สินค้าราคาสูงขึ้น -ต้นทุนการขนส่งในเกาะสูงกว่าบนฝั่ง -ไม่มีการทำบัญชีครัวเรือน 	<ul style="list-style-type: none"> -อบรมให้ความรู้แม่บ้าน/ชาวบ้านด้านการผลิต บริการทักษะอาชีพ -อบรมให้ความรู้เยาวชนมีจิตสำนึกรักอาชีพของท้องถิ่นตนเอง -หน่วยงานรัฐสนับสนุนราคายาง -ส่งเสริมอาชีพทุกอาชีพให้ครัวเรือนมีรายได้สูงขึ้น -สร้างอาชีพเสริมใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว -สร้างผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของชุมชนเกาะสุกร ด้านทุนเศรษฐกิจ (ต่อ)

รายการ	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	สาเหตุ	ข้อเสนอวิธีการแก้ไข ปัญหา
4.2 เศรษฐกิจ ชุมชน	<u>ภาพรวม</u> -เศรษฐกิจดีขึ้น ยาง ราคาดี รายได้เพิ่มขึ้น ไม่มีหนี้สิน ครอบครัว มีความสุข	-รายได้ไม่พอกับ รายจ่าย มีหนี้สินมาก ครอบครัวมีความสุข	-เศรษฐกิจตกต่ำ ยาง ราคาถูก	-จัดตั้งสหกรณ์ออม ทรัพย์ชุมชน -ติดตั้งตู้ฝากเงินเพื่อ ปลูกฝังการออมของ ลูกหลาน
	<u>เกษตรกรรวม</u> -แตงโมราคาสูงขึ้น พ่อค้าคนกลางให้ ราคาดีขึ้น มีระบบ ขนส่งที่ดีขึ้น สร้าง เรื่องราว (Story) เทศกาลกินแตงโม ส่งเสริมการท่องเที่ยว -มีตลาดชุมชน และ ตลาดภายนอกรองรับ สินค้า -คนในชุมชนปลูกผัก สวนครัวปลอด สารพิษไว้กินเอง เลี้ยงสัตว์ไว้ขายและ กินเอง	-แตงโม ราคาตกต่ำ การขนส่งลำบาก ไม่มี ตลาดรองรับ -มีการปลูกผักน้อย ไม่มีพันธุ์ผัก -มีการเลี้ยงสัตว์น้ำ ไม่ มีพันธุ์สัตว์	-ชาวบ้านหาแม่ค้าเอง ขนส่งเอง คนกลางกด ราคา -ผลิตตามฤดูกาล แตงโมล้นตลาด -ขาดการรับรอง คุณภาพสินค้า -ขาดความรู้ด้าน ตลาดออนไลน์ -ขาดการรวมกลุ่ม และขาดระบบการ บริหารจัดการเรื่อง ตลาดแตงโม -ขาดความรู้ด้านการ ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์	-ส่งเสริมการตลาด สินค้าเกษตรในชุมชน -ความรู้ตลาด ออนไลน์ สร้าง ตลาดออนไลน์ หา ตลาดรองรับสินค้า ที่แน่นอน -ขายสินค้าโดยไม่ ผ่านพ่อค้าคนกลาง -แปรรูปผลผลิตเป็น สินค้าที่หลากหลาย -ปรับปรุงคุณภาพ ผลผลิต -จัดสรรพื้นที่ที่ เหมาะสมเพื่อสร้าง ตลาดชุมชน (จัดสรร พื้นที่ ประชาสัมพันธ์ สร้างทีมขับเคลื่อน) -อบรมความรู้ด้าน การเลี้ยงสัตว์

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของชุมชนเกาะสุกร ด้านทุนเศรษฐกิจ (ต่อ)

รายการ	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	สาเหตุ	ข้อเสนอวิธีการแก้ไข ปัญหา
	<u>ด้านประมง</u> -สัตว์น้ำราคาดี เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา -มีวิธีการเก็บรักษา สัตว์น้ำที่มีมากในบาง ฤดูกาล -ขึ้นทะเบียน เรือประมงทุกลำ	-สัตว์น้ำราคาไม่ดี -องค์ความรู้ในการ เก็บรักษาสัตว์น้ำยัง ไม่ครอบคลุม -เรือประมงขึ้น ทะเบียนไม่ครบ	-ขายผ่านพ่อค้าคน กลาง -ขาดองค์ความรู้วิธี เก็บรักษา -เจ้าของเรือไม่เห็น ความสำคัญและขาด ความร่วมมือ	-การเก็บรักษาสัตว์น้ำ -ขยายตลาดอาหาร ทะเลสู่นอกพื้นที่เกาะ -ภาครัฐดำเนินการ อย่างจริงจัง (ขึ้น ทะเบียนเรือ)
	<u>หัตถกรรม</u> -รวมกลุ่มด้านจักสาน -เด็กรุ่นใหม่สนใจงาน หัตถกรรม สืบทอดทำ ผลิตภัณฑ์จักสาน ผ้า บาติก	-มีกลุ่มจักสาน แต่ ขาดอุปกรณ์ และ อยากให้เด็กรุ่นใหม่ไป เรียนรู้ -ผลิตภัณฑ์จักสาน บา ติก ผลิตไม่เพียงพอ	-สมาชิกกลุ่มจักสานมี น้อย -เด็กรุ่นใหม่ติด โซเชียลไม่สนใจสืบ ทอด	-อบรมให้ความรู้กับ คนในชุมชนและเด็ก รุ่นใหม่อย่างจริงจัง
	<u>การบริการ</u> -มีโฮมสเตย์เพิ่มขึ้นใน หมู่ที่ 2 -มีมาตรการความ ปลอดภัยที่เข้มแข็ง เรื่องการบริการของ เรือและรถ -เปิดเส้นทาง การ ท่องเที่ยวเพิ่มเติม	-ที่พักไม่เพียงพอ สำหรับนักท่องเที่ยว -เรือบรรทุกผู้โดยสาร มากเกินไป ไม่มีชูชีพ ค่าเรือแพง การ บริการไม่เป็นระบบ -ไม่มีเส้นทาง การ ท่องเที่ยวเชื่อมทาง ทะเล	-โฮมสเตย์มีน้อย -ภาครัฐ ชุมชน เอกชน ขาดการ เชื่อมต่อกัน	<u>เรือโดยสาร</u> -มาตรการความ ปลอดภัยของบริการ เรือโดยสาร เช่น จำนวนคนต่อลำ เสื้อชูชีพ -ค่าโดยสารเรือมี มาตรฐานเดียวกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของชุมชนเกาะสุกร ด้านทุนเศรษฐกิจ (ต่อ)

รายการ	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	สาเหตุ	ข้อเสนอวิธีการแก้ไข ปัญหา
				<p><u>การท่องเที่ยว</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -การเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวบนเกาะกับแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล -จัดสร้างโฮมสเตย์ในหมู่ที่ 2 เพิ่มขึ้น -ผลักดันแผนการท่องเที่ยวเข้าจังหวัด
	<p><u>ค้าขาย</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -คนในชุมชนนำสินค้ามาขายที่สหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> -ขายเฉพาะของที่สหกรณ์ซื้อมาขาย 	<ul style="list-style-type: none"> -สถานที่ที่มีจำกัดแคบ 	<ul style="list-style-type: none"> -ขยายพื้นที่สหกรณ์ให้วางสินค้าของคนในชุมชนได้

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของชุมชนเกาะสุกร ด้านทุนวัฒนธรรม

รายการ	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	สาเหตุ	ข้อเสนอวิธีการแก้ไขปัญหา
5. ทุนวัฒนธรรม				
ศิลปะการแสดง / การต่อสู้	- พื้นฟูและสืบทอด วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ ศิลปะการแสดง (รองเง็ง ลิเกฮูลู) / ศิลปะการต่อสู้ (ปัญจะสีลัต) - มีหนังตะลุง - จัดตั้งกลุ่มจัดการ พื้นฟูถ่ายทอดอย่างเป็นรูปธรรม	- คนขับร้องรองเง็ง อายุมาก - ปัญจะสีลัตกำลังสูญหายมีสืบทอดเพียง 1 คน - ลิเกฮูลูเคยมีแต่หายไปแล้ว - ยังไม่มีหนังตะลุง - มีการรวมกลุ่มเป็นครั้งคราวนาน ๆ ครั้ง (รองเง็ง)	- คนรุ่นหลังไม่ให้ความสำคัญ ไม่มีคนสืบทอด - โรงเรียนไม่ได้เชิญไปให้ความรู้กับเด็ก	อบรมจัดกิจกรรม ส่งเสริมเยาวชนให้รู้จักศิลปะการแสดงของท้องถิ่น เช่น รองเง็ง ปัญจะสีลัต ลิเกฮูลู - เพิ่มหลักสูตร ศิลปะการแสดงในโรงเรียนลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้
นิทาน/ การละเล่นพื้นบ้าน	- มีวรรณคดีไทยในชุมชน - เล่านิทานพื้นบ้านและตำนานเกาะสุกร - เด็กเยาวชนรักษาประเพณีทำว่าวเล่นว่าว	- เด็กไม่รู้วรรณคดี ไม่สนใจเรียนรู้นิทานพื้นบ้าน - การละเล่นว่าวมีอยู่บ้าง แต่เด็กทำว่าวไม่เป็น	- ยังไม่มีการสนับสนุนวรรณคดี - เด็กเยาวชนติดโซเชียล - ขาดคนสอนทำว่าวขาดอุปกรณ์	- ร่วมรับฟังนิทานจากคนเฒ่าคนแก่
การแต่งกาย	- คนในชุมชนและเด็กใส่ฮิญาบแต่งตัวแบบอิสลามอย่างแท้จริง อยู่ในกรอบของศาสนา	- พ่อแม่ตามใจลูก เด็กแต่งกายตามแฟชั่น เช่น นุ่งน้อยห่มน้อย	- สังคมสมัยใหม่ พ่อแม่อยู่กับลูกน้อยลง ครอบครัวขาดความอบอุ่น	- รมรงค์ให้เด็กและเยาวชนมีการแต่งกายตามวัฒนธรรมของชุมชน - จัดกิจกรรมประกวดการแต่งกายของเยาวชน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของชุมชนเกาะสุกร ด้านทุนวัฒนธรรม (ต่อ)

รายการ	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	สาเหตุ	ข้อเสนอวิธีการแก้ไข ปัญหา
ศาสนา/ พิธีกรรม	-เด็กเรียนรู้เรื่อง ศาสนาเพิ่มขึ้น -ครอบครัวอยู่ใน ศาสนาอิสลาม -ทำนุหรือเรือสือบसान ให้คงอยู่ต่อไป -มีพิธีลอยเรือสะเดาะ เคราะห์กลับคืนมา -ฟื้นฟูพิธีเข้าสู่หน้ตให้ มีอยู่ถาวรตลอดไป -ฟื้นฟูการเผาทะเล -ฟื้นฟูสืบทอดการขึ้น เปลเด็ก	-มีคนสอนแต่ไม่มีคน เรียน ไม่ค่อยมีเวลา ละหมาด -ไม่ได้ทำนุหรือเรือ หา กินไม่คล่อง ทำนุ หรือพราเรือลงทะเล เฉพาะเรือใหม่ -พิธีลอยเรือหายไป -กิจกรรมพิธีเข้าสู่หน้ต บางหมู่เปลี่ยนแปลง ไป -มีพิธีเผาทะเลน้อย -พิธีขึ้นเปลเด็กเริ่ม สูญหาย	-ขาดความเอาใจใส่ กับผู้ปกครอง เวลา ทำงานมากกว่าเวลา ละหมาด -ชาวบ้านไม่เห็น ความสำคัญของ พิธีกรรมบนเกาะ -ค่านิยมความ สะดวกสบาย -คนรุ่นเก่าหมดไป คน รุ่นใหม่ไม่ฝารู้ -หลักศาสนา เปลี่ยนแปลง มี หลักการใหม่ ๆ เข้า มามากขึ้น	-การถ่ายทอดโดยสืบทอด จากคนรุ่น ปัจจุบันสู่คนรุ่นหลัง เช่น นุหรือ เข้าสู่หน้ต เผาทะเล ขึ้นเปลเด็ก -จัดกิจกรรมส่งเสริม เยาวชนให้รู้จัก พิธีกรรมของชุมชน -จัดทำรวบรวมองค์ ความรู้ด้านพิธีกรรม
ประเพณี	-สืบสานประเพณี ปล่อยวัวควาย -เจ้าของดูแลสัตว์ เลี้ยง ควายของตัวเอง	-ประเพณีปล่อยวัว ควายมีอยู่แล้วใน เดือนเมษายน- สิงหาคม อยากให้คง อยู่ต่อไป	-มีความขัดแย้ง ระหว่างเจ้าของควาย กับคนปลูกผัก -หากจำกัดบริเวณ ควายทำให้มีการผสม พันธุ์ชิดกัน	-คนในชุมชนมีส่วน ร่วมและเห็น ความสำคัญของ ประเพณีปล่อยวัว ควาย -ประชุมพูดคุยแก้ไข ปัญหาและกำหนด กติการ่วมกัน -สำรวจความเสียหาย จากการปล่อยวัว ควาย

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของชุมชนเกาะสุกร ด้านทุนวัฒนธรรม (ต่อ)

รายการ	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	สาเหตุ	ข้อเสนอวิธีการแก้ไข ปัญหา
อาหาร (ไก่ ตายาย ขนมคล้อง ใจ ขนม ตาหย้าบ แตงโม)	-สร้างเรื่องราว (Story) ด้านอาหาร ขนม ผลไม้ สืบทอด เพื่อต่อยอดเพื่อการ ท่องเที่ยว เช่น แกงไก่ ตายาย ขนมตาหย้าบ คล้องใจ ทองปรน แตงโม -ประชาสัมพันธ์ทำ การตลาด ส่งเสริม การท่องเที่ยว	-แกงไก่ตายายมีมีคน ทำน้อย คนภายนอก ไม่รู้จัก -คนภายนอกไม่รู้จัก ขนมพื้นบ้าน	-แกงไก่ตายายมีคน ทำน้อยจากความเชื่อ ที่เปลี่ยนแปลงไป ขั้นตอนซับซ้อน -ไม่มีการเผยแพร่ใน คนหมู่มาก มีขาย เฉพาะในชุมชนตาม เทศกาล ไม่มีตลาด ภายนอก -	-ประชาสัมพันธ์เพิ่ม มากขึ้นให้เป็นที่รู้จัก เช่น -นำสินค้าไปแสดง ในงานต่าง ๆ มาก ขึ้น -สร้างเรื่องราว (Story) ด้านอาหาร และเผยแพร่ -จัดกิจกรรมแสดง อาหารท้องถิ่นให้ นักท่องเที่ยวรู้จัก -พัฒนาตลาด จำหน่ายอาหาร ท้องถิ่น -จัดทำจุดจำหน่าย/ ศูนย์จำหน่ายสินค้า ชุมชน -พัฒนาให้ขนมของ ฝากของชุมชน -หาตลาดนอกพื้นที่ จำหน่าย -จัดกิจกรรมสร้าง ความตระหนักเห็น ความสำคัญของ อาหารพื้นถิ่น -จัดทำรวบรวมองค์ ความรู้สร้างตำราด้าน อาหารชุมชน เช่น แกงไก่ตายาย ขนม โบราณ ขนมตูมี่ ขนม คล้องใจ

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของชุมชนเกาะสุกร ด้านทุนวัฒนธรรม (ต่อ)

รายการ	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	สาเหตุ	ข้อเสนอวิธีการ แก้ไขปัญหา
ภูมิปัญญา (ประมง/นา ข้าว/จักสาน)	-มีโรงเรียนช่างที่มี มาตรฐานชำนาญใน การซ่อมเครื่องมือ ประมง -สืบทอดภูมิปัญญา การเดินรุนเคย นา ข้าว จักสานเตย	-มีช่างซ่อมเครื่องมือ ประมงไม่เพียงพอ และไม่ชำนาญ -ขาดคนดำนำ ถอน เกล้า -คนเดินรุนเคยมีเพียง 2 ราย -จักสานเตยขายดี กลุ่มแตก	-ขาดความรู้การซ่อม เครื่องมือประมง -คนรุ่นใหม่ไม่สืบ ทอด การเดินรุนกึ่ง ทำนา จักสานเตย -	-อบรมให้ความรู้ภูมิ ปัญญา เช่น ซ่อม เครื่องมือประมง ทำ เครื่องมือประมงที่ไม่ ทำลายพันธุ์สัตว์น้ำ นาข้าว ทำเสื่อ
สถาปัตยกรรม เก่า	-อนุรักษ์บ้านเก่าแก่ ให้ได้กรุ่นหลังได้เห็น	-มีบ้านเก่าแก่ ไม่มี การซ่อมแซม ผู้ฟังไปตามกาลเวลา	*ไม่มีใครดูแล	-

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของชุมชนเกาะสุกร ด้านทุนกายภาพ

รายการ	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	สาเหตุ	ข้อเสนอวิธีการแก้ไข ปัญหา
6. ทุน กายภาพ				
ไฟฟ้า	-มีไฟส่องสว่างถนน รอบเกาะ มีโซล่า เซลล์ทุกหมู่บ้าน -ลดค่าไฟฟ้า มีระบบ ไฟฟ้าภาคเกษตร	-มีไฟฟ้าข้างทาง เฉพาะบางจุด บาง จุดเสีย บางหมู่บ้านไม่ มี -ไม่มีระบบไฟฟ้าภาค เกษตร	-ขาดงบประมาณ ยัง ไม่ได้ขยายเขต -ค่าใช้จ่ายสูง	-ส่งเสริมพลังงาน ทดแทน เช่น โซล่า เซลล์ -หน่วยงานเพิ่ม งบประมาณปรับปรุง ไฟฟ้าส่องสว่างรอบ เกาะ -รวมกลุ่มเกษตรกร ผลักดันให้มีไฟฟ้าใช้ ในภาคการเกษตร
น้ำดื่ม/น้ำใช้	-มีน้ำดื่ม/น้ำใช้ที่ สะอาดและเพียงพอ (กินได้/ปรุงอาหารได้) -มีระบบกรองน้ำทุก ครัวเรือน	-น้ำประปาไม่ผ่านการ กรองเป็นตะกอน น้ำ ขุ่น ไม่สามารถบริโภค ได้ หน้าแล้งน้ำใช้ไม่ เพียงพอ -มีระบบกรองน้ำแต่ ไม่ทุกครัวเรือน	-เครื่องทำน้ำประปา ไม่ได้มาตรฐาน -ไม่มีงบประมาณ ระบบกรองน้ำ	-จัดหา/สร้างแหล่ง จัดเก็บน้ำเพิ่มเติมใน ชุมชน เช่น ขุดบ่อเก็บ มีสถานีน้ำ ขุดสระ -ปรับปรุงคุณภาพน้ำ ให้สะอาด โดยมี ระบบกรองน้ำก่อน ปล่อยน้ำให้ชุมชนใช้
คมนาคม ขนส่ง	<u>ทางน้ำ</u> -เรือข้ามฝากได้ มาตรฐาน ควบคุม จำนวนผู้โดยสารต่อ ลำ มีชูชีพ มีท่าเรือที่ สะดวกปลอดภัย มี โป๊ะ มีพื้นที่เก็บเรือ -มีเรือรับส่งผู้ป่วย ฉุกเฉิน	-เรือบรรทุกน้ำหนัก เกินที่กำหนด ท่าเรือ ยังไม่ปลอดภัยขึ้นลง ลำบาก ไม่มีชูชีพ ไม่ มีพื้นที่เก็บเรือ -ไม่มีเรือรับส่งผู้ป่วย ฉุกเฉินเป็นของ ส่วนกลาง	-ไม่มีหน่วยงานเข้าม ตรวจสอบ เจ้าของ เรือไม่มีความ รับผิดชอบ ท่าเรือ ทรุดโทรมบันไดลาด ชัน -ไม่มีหน่วยงาน รับผิดชอบเรื่องเรือ รับส่งผู้ป่วยฉุกเฉิน ไม่ มีงบประมาณ	-ปรับปรุงท่าเรือให้ เหมาะสมสะดวก ปลอดภัย เช่น จัด ระเบียบการจอดเรือ สร้างโป๊ะที่ทำเรือ ท่าเรือมีสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวกให้ ผู้สูงอายุและขึ้น เรือ -ให้มีเรือรับส่งผู้ป่วย ฉุกเฉิน

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของชุมชนเกาะสุกร ด้านทุนกายภาพ (ต่อ)

รายการ	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	สาเหตุ	ข้อเสนอวิธีการแก้ไข ปัญหา
				-เรือข้ามฟากให้ได้ มาตรฐาน เช่น เรือมี ชูชีพ มีการจัดคิวที่ เป็นระเบียบ หน่วยงานเข้ามา ตรวจสอบกฎระเบียบ เคร่งครัด -มีพื้นที่เก็บเรือที่ เหมาะสมปลอดภัย -อบรมความรู้ความ ปลอดภัยของ ผู้โดยสาร
	<i>ทางบก</i> -ช่วยกันรักษาถนนไว้ ใช้ได้นาน ๆ ใช้ถนน อย่างระมัดระวัง	-บนเกาะมีถนนทุก สายแต่ถนนชำรุดเร็ว	-รถบรรทุกสินค้า บรรทุกเกินขนาด	-รถบรรทุกลดน้ำหนัก การบรรทุก
	<i>อื่น ๆ</i> -มีเขื่อนกันน้ำที่ แข็งแรง	-เขื่อนใกล้พังใกล้ถึง บ้านชาวบ้าน	-เคลื่อนซัดน้ำกัดเซาะ ไม่มีการซ่อมแซม เขื่อน	-หน่วยงานสนับสนุน งบประมาณซ่อมแซม เขื่อนกันน้ำให้ แข็งแรง
สื่อสาร โทรคมนาคม (โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ไปรษณีย์)	-สัญญาณโทรศัพท์ดี -มีอินเทอร์เน็ตประจำ รัฐ สัญญาณ อินเทอร์เน็ตแรง มี Wifi ฟรีทั่วทั้งเกาะ -มีไปรษณีย์ที่รวดเร็ว	-สัญญาณโทรศัพท์ไม่ ดี -สัญญาณ อินเทอร์เน็ตไม่แรง สะดุดบ่อย ไม่มี อินเทอร์เน็ตประจำ รัฐ ไม่มี wifi ฟรี	-สัญญาณเครือข่ายไม่ เพียงพอ สภาพ อากาศ ไม่มี หน่วยงานเข้ามา ติดตั้งอินเทอร์เน็ต	-ขยายสัญญาณ อินเทอร์เน็ตประจำ รัฐให้ครอบคลุมพื้นที่ มากขึ้น เช่น ติดตั้ง เสาสัญญาณเพิ่ม -หน่วยงานดูแลระบบ สัญญาณอินเทอร์เน็ต อย่างต่อเนื่อง -ปรับปรุงสัญญาณ โทรศัพท์เพื่อเพิ่ม คุณภาพสัญญาณ โทรศัพท์

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของชุมชนเกาะสุกร ด้านทุนกายภาพ (ต่อ)

รายการ	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	สาเหตุ	ข้อเสนอวิธีการแก้ไข ปัญหา
การกำจัด ของเสีย	<u>ขยะ</u> -เกาะสะอาด ปลอด ขยะ แยกขยะจากต้น ทาง นำขยะมารี ไซเคิล -ประกวดบ้านสะอาด ทุกเดือน -รณรงค์การเก็บขยะ อย่างน้อยปีละ 5 ครั้ง -มีเครื่องกำจัดขยะ ประเภทแก้ว ขวด	--มีขยะในชุมชน จำนวนมาก เช่น พลาสติก ไม่มีการคัด แยกขยะ -ประกวดแต่น้อย มี รณรงค์แต่ไม่บ่อย -ไม่มีเครื่องกำจัดขยะ ประเภทแก้ว ขวด	-ทิ้งขยะไม่เป็นที่ ขาด ความรู้ในการแยก ขยะ -ใช้งบประมาณสูง สำหรับเครื่องกำจัด ขยะประเภทแก้ว ขวด	-อบรมความรู้เรื่อง การคัดแยกขยะเพื่อรี ไซเคิล ทำปุ๋ยจากเศษ ปลาเศษปู -ปลูกจิตสำนึกให้คน ในชุมชนเรื่องการ จัดการขยะ -สร้างค่านิยมให้ เยาวชนรักษาความ สะอาด -หน่วยงานสนับสนุน เครื่องกำจัดขยะ ประเภทแก้ว ขวด
	<u>น้ำเสีย</u> -มีระบบบำบัดน้ำเสีย ในครัวเรือน	-มีน้ำเสียจาก ครัวเรือน/ชุมชน	-ไม่มีระบบบำบัดน้ำ เสีย	-มีระบบบำบัดน้ำเสีย ในครัวเรือน -สนับสนุนข้อมูลเรื่อง บำบัดน้ำเสียในชุมชน

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนเกาะสุกร (SWOT analysis)

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนเกาะสุกร ด้านจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ดังตารางที่ 7-10

ตารางที่ 7 ศักยภาพของชุมชนเกาะสุกรด้านจุดแข็ง (S)

รายการ	หมู่ 1	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4
สิ่งแวดล้อม				
1. มีบ่อน้ำมหัศจรรย์ มีแหล่งน้ำใช้ธรรมชาติหลายจุด	/			/
2. มีจุดชมวิว ทิวทัศน์ที่สวยงาม	/	/	/	
3. มีสันหลังมังกร	/			
4. มีปะการังน้ำตื้น	/	/		
5. มีทรัพยากรทางทะเลที่อุดมสมบูรณ์ กุ้ง/หอย/ปู/ปลา /หมีก สดๆ	/	/	/	/
6. มีสัตว์ทะเลหายาก เช่น โลมา			/	
7. มีอากาศที่บริสุทธิ์		/		
8. มีนาข้าว		/		
9. มีแปลงแตงโม และพืชผักที่ปลอดสารพิษ		/		
10. มีสัตว์เลี้ยง วัว / ควาย มีเป็นเอกลักษณ์ของเกาะสุกร		/		
11. มีสภาพทางภูมิศาสตร์มีความเหมาะสมต่อการพัฒนา เช่น การท่องเที่ยว			/	
12. ระบบนิเวศหลากหลาย (ป่าชายเลน ภูเขาทะเล และ ชายหาด)			/	/
13. มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำนวนมาก				/
สังคม				
1. สังคมเกาะสุกรอาศัยอยู่ร่วมกันแบบเครือญาติเหมือนพี่เหมือนน้อง เป็นสังคมมุสลิม 90% ที่มีการพึ่งพาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	/	/	/	/
2. มีกิจกรรมเดินบาสโลปเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกาะสุกร	/			
3. นักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมเดินบาสโลป (นักท่องเที่ยวมีความสุขและประทับใจ)	/			
4. มีปราชญ์ชาวบ้านหลายแขนง เช่น ปราชญ์ทางทะเล	/			/
5. มีอาหารพื้นบ้านรสชาติอร่อย	/			

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนเกาะสุกรด้านจุดแข็ง (S) (ต่อ)

รายการ	หมู่ 1	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4
สังคม (ต่อ)				
6. มีกิจกรรมการลงแขก (ดำนา) / การลงเรือ (มีการร่วมมือและช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี)	/	/		
7. มีกลุ่มอาชีพหลายกลุ่ม (กลุ่มโฮมสเตย์/กลุ่มเครื่องแกง/กลุ่มเกษตร (ยางแปลงใหญ่) ที่เข้มแข็ง	/	/		/
8. การไม่มีสะพานเชื่อมทะเล-เกาะสุกร ทำให้ชุมชนอยู่อย่างสงบสุข	/			
9. โฮมสเตย์มีการกำหนดกติกาชุมชนในเรื่องการแต่งกายที่สุภาพ	/			
10. ชาวบ้านมีมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นเจ้าบ้านที่ดีต่อนักท่องเที่ยวและคนทั่วไป	/	/	/	/
11. มีกลุ่มเผ่าระวีงการทำประมงโดยใช้เครื่องมือผิดกฎหมาย		/		
12. มีธนาคารปูม้า (ปล่อยปูคืนสู่ทะเล)		/	/	/
13. มีผู้นำของหมู่บ้านมีความสามัคคี		/		
14. มีโครงการบ้านมั่นคง		/		
15. ชุมชนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ			/	
16. มีเยาวชนคนรุ่นใหม่เป็นพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรม			/	
17. มีระบบสวัสดิการของรัฐอย่างทั่วถึง เช่น ผู้สูงอายุ คนพิการ (อบต.)			/	
18. มีศูนย์ กศน. ในตำบลเกาะสุกร			/	
19. มีผู้นำศาสนาเข้มแข็ง			/	
20. มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมา			/	/
21. ชุมชนมีการจัดการขยะ			/	
22. การคมนาคมที่สะดวก อยู่ใกล้ท่าเรือ และมีถนนรอบเกาะ			/	/
23. มีไฟฟ้าใช้ 24 ชั่วโมง			/	
24. มีระบบอินเทอร์เน็ต			/	
25. มีกลุ่มอนุรักษ์หลายกลุ่ม ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากร				/
26. มีกลุ่มออมทรัพย์				/
27. อสม. เข้มแข็ง				/
28. มีป้อมตำรวจ/อบต./อนามัย/โรงเรียน/ไฟฟ้า/เคอร์รี่และอื่น ๆ				/
29. มีความปลอดภัยด้านร่างกายและทรัพย์สิน				/

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนเกาะสุกรด้านจุดแข็ง (S) (ต่อ)

รายการ	หมู่ 1	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4
เศรษฐกิจ				
1. เกาะสุกรมีรีสอร์ท/โฮมสเตย์ ที่สวยงาม	/			/
2. เกาะสุกรมีแปลงยางส่งออกนอกชุมชน มีการจ้างงานแรงงานในชุมชน ทำให้ชาวบ้านมีรายได้	/			
3. สินค้าในชุมชนจำหน่ายได้ดี เช่น อาหารทะเล เนื่องจากมีรีสอร์ท/โฮมสเตย์	/			
4. เกาะสุกรมีค่าครองชีพต่ำ เนื่องจากมีอาหารที่อุดมสมบูรณ์ เมื่อเทียบกับภายนอกเกาะ	/	/		/
5. มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์สามารถนำมาประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้ครอบครัว	/			
6. โรค Covid 19 ไม่ส่งผลกระทบต่อการค้าทางชีวิตของประชาชนเกาะสุกร	/			
7. สินค้าประมง และผลิตภัณฑ์แปรรูปสัตว์น้ำสามารถจัดจำหน่าย ในกลุ่มไลน์ กลุ่มตรัง Facebook และกลุ่มลูกค้าต่างๆ ทั่วประเทศ	/		/	
8. มีการจัดกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพื่อชุมชนในการประกอบอาชีพ		/	/	
9. มีรถซาเล้งให้บริการนำเที่ยว		/		

ตารางที่ 8 ศักยภาพของชุมชนเกาะสุกรด้านจุดอ่อน (W)

รายการ	หมู่ 1	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4
สิ่งแวดล้อม				
1. มีขยะเกิดขึ้น (เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว) เนื่องจากสถานประกอบการไม่มีการคัดแยกขยะ	/			
2. มีการรับซื้อปุ๋ยนอกกระดอง เพื่อเพิ่มทรัพยากรปุ๋ย	/			
3. มีการทำประมงโดยใช้เครื่องมือผิดกฎหมาย (โพงพางปากเสือ/เปาะน้ำตัน/เปาะน้ำลึก/อวนรุน)		/	/	
4. โรงเรือนธนาคารปูม้าไม่ได้มาตรฐาน ทำให้ปล่อยลูกปูม้าได้น้อย		/		
5. การจัดการขยะมีน้อย มีขยะหน้าหาดเพิ่มขึ้น		/		/
6. การใช้ลอบปูม้าตักจากคนนอกพื้นที่			/	
7. หยั่วทะเลเสื่อมโทรมจากเรืออวนรุน (คนนอกพื้นที่)			/	
8. สภาพพื้นที่ไม่เหมาะในการทำเกษตรกรรม				/
สังคม				
1. ชาวบ้านเล่นการพนัน (หวย/หวยหุ้น/ไฟ)	/			
2. เด็กรุ่นใหม่ไม่เคร่งศาสนา เช่น การแต่งกาย	/	/		
3. ชาวบ้านมีค่านิยมยกย่องผู้มีฐานะ	/			
4. ครอบครัวไม่ค่อยได้ส่งลูกหลานเรียนศาสนา (เรียนเฉพาะเสาร์/อาทิตย์) มีนักเรียนน้อย ครูจำนวน 2 คน	/			
5. สื่อโซเชียลทำให้เด็กและเยาวชนขาดความรับผิดชอบ (ไม่อ่านหนังสือ/ติดเกมส์/ก้าวร้าว/ไม่เชื่อฟังพ่อแม่) มีนิสัยเอาชนะผู้ใหญ่	/	/		
6. มีปัญหายาเสพติด/น้ำกระท่อม	/	/	/	
7. มีการลักขโมย (นานๆ ครั้ง) ผลมาจากยาเสพติด	/			
8. ไม่มีโรงเรียนสอนผู้สูงอายุ	/			
9. มีกลุ่มแต่การจัดการกลุ่มไม่เข้มแข็ง (ไม่มีทุน/ไม่มีตลาดชุมชน/ไม่มีเวลาว่างมารวมกลุ่ม)	/	/		
10. ขาดการรวมกลุ่ม/การผลิตในการส่งสินค้าทางการเกษตร	/			
11. ขาดอุปกรณ์ทางการแพทย์	/			
12. การคมนาคมขนส่งไม่สะดวก เช่น การเดินทาง การไม่มีสะพานจอดเรือสำหรับการประมง ทำให้ต้องแบกเครื่องมือประมงขึ้นฝั่งทำให้ไม่สะดวกและลำบาก)	/	/		/
13. เด็กและเยาวชนขาดทักษะภาษาอังกฤษ	/			
14. เด็กและเยาวชนบางส่วนขาดโอกาสทางการศึกษา (40%) สถาบันการศึกษาภายในเกาะมีระดับสูงสุด ม.3 (ต้นทุนในการศึกษาสูง)	/	/	/	

ตารางที่ 8 ศักยภาพของชุมชนเกาะสุกรด้านจุดอ่อน (W) (ต่อ)

รายการ	หมู่ 1	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4
15. ขาดระบบการจัดการขยะ ชาวบ้านไม่มีความรู้ในการคัดแยกขยะ		/		
16. การเดินทางไปโรงพยาบาลไม่สะดวกในเวลากลางคืน		/		
17. ความปลอดภัยของเรือโดยสาร (ยังขาดเสื้อชูชีพ)			/	
18. น้ำดื่มน้ำใช้ไม่เพียงพอในช่วงหน้าแล้ง คุณภาพต้องปรับปรุง			/	
19. ที่ดินเปลี่ยนมือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาในอนาคต (ขายที่ดินให้กับนายทุน)			/	
20. เด็กเยาวชนขาดโอกาสในการร่วมกิจกรรมกับชุมชน			/	
21. ไม่มีจุดเล่นมารค และ จุดเล่นมารคยังไม่โดดเด่น (โลมา)				/
22. ประชากรอยู่กันหนาแน่น				/
23. ไม่ได้วางผังในการก่อสร้าง				/
24. ท่าเรือมีขนาดเล็กไม่เพียงพอต่อการรับนักท่องเที่ยว				/
25. ไม่มีหน่วยดูแลผู้ป่วยฉุกเฉิน				/
26. ไม่มีเรือรองรับผู้ป่วยฉุกเฉิน (เวรประจำตลอดคืน)				/
27. คุณภาพสถานที่ใช้งานส่วนร่วมยังไม่พร้อม (ห้องน้ำอาคาร)				/
28. การรักษาความปลอดภัยในชุมชน				/
เศรษฐกิจ				
1. ซาเล้งที่บริการนำเที่ยวฉวยโอกาส (บางคน) รีบพาเที่ยว (ไม่อธิบายเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว) เพื่อรับชุดใหม่	/			
2. การขนส่งสินค้าไม่สะดวก ต้องขนส่งสินค้าหลายต่อ (รถ/เรือ/รถ)	/	/		
3. ไม่มีตลาดพืชผักภายนอกชุมชน (ปลูกจำนวนน้อยเพียงพอสำหรับจำหน่ายในชุมชน)	/			
4. หลัง Covid คนตกงาน เด็กจบใหม่ไม่มีงานทำ	/			
5. สินค้าทางการเกษตรราคาตกต่ำ มีต้นทุนด้านการขนส่งสูง และถูกกดราคาโดยพ่อค้าคนกลาง		/	/	
6. ไม่มีเทคโนโลยีที่จะมาสนับสนุนในการประกอบอาชีพ		/		
7. ช่วงมรสุมและมีลมชาวบ้านออกไปทำประมงไม่ได้ ขาดรายได้		/		
8. มีหนี้ในระบบ		/		
9. กลุ่มแปรรูปอาหารทะเลยังไม่มีสถานที่ผลิต				/
10. การประชาสัมพันธ์ที่พักรีสเตอร์มีน้อย				/
11. ไม่มีปฏิทินการท่องเที่ยวประจำปี				/

ตารางที่ 9 ศักยภาพของชุมชนเกาะสุกรด้านโอกาส (O)

รายการ	หมู่ 1	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4
สิ่งแวดล้อม				
1. มีหน่วยงานที่เข้ามาบริหารจัดการทรัพยากรมีหลากหลาย (ประมง, ทช.) ทำซึ่ง ปล่อยปู รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณ เช่น การซื้อปูไข่นอกกระดอง	/			/
2. มีการจัดการขยะร่วมกับหน่วยงานภายนอกมากขึ้น		/		
3. มีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงขยะปุ๋ยอินทรีย์		/		
4. มีหน่วยงานรัฐและ มทร. ศรีวิชัย เข้ามาทำธนาคารปูม้าให้ความรู้แก่ชุมชน		/		/
5. มีการเชื่อมโยงเครือข่ายภายนอก เช่น เครือข่ายอนุรักษ์เครือข่ายท่องเที่ยวชุมชน			/	/
6. กฎหมาย IUU ดี ทำให้กันมิให้เรืออวนลากเข้ามาทำประมงบริเวณชายฝั่ง ทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น			/	/
7. กระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีมากขึ้น			/	
สังคม				
1. กลุ่มออกกำลังกายเกาะสุกรมีการเชื่อมโยงกับกลุ่มเครือข่ายอสก. จังหวัด (อาสาสมัครออกกำลังกาย)	/			
2. ตชด./พม. ช่วยจัดงานวันผู้สูงอายุ	/			
3. พม. โครงการบ้านมั่นคง (มีการต่อเติมบ้าน/บริหารกลุ่ม/มีงบประมาณสนับสนุน)	/			
4. มทร.ศรีวิชัย ร่วมกับชุมชนเอาข้อมูลกลับมาคืนชุมชน	/			
5. อบต. ช่วยส่งเสริมอาชีพและประชาสัมพันธ์ชุมชนอย่างดี	/			
6. มีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการต้านยาเสพติด		/		
7. มีบริษัทเอกชนเข้ามาลงทุนด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ต (CAT) ทำให้สามารถรับรู้ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ทั้งทางโทรศัพท์/โทรศัพท์เคลื่อนที่		/		/
8. มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเพิ่มขึ้นจากการเป็นเจ้าบ้านที่ดี		/		
เศรษฐกิจ				
1. กศน. และ พัฒนาชุมชนช่วยการส่งเสริมอาชีพ	/			
2. สนง. ท่องเที่ยวและกีฬา ส่งเสริมการท่องเที่ยว	/			
3. สำนักข่าวเข้ามาถ่ายทำกิจกรรมภายในเกาะ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเกาะสุกร เช่น การทำอาหาร/การทำนา/หัตถกรรม ผ้าบาติก/การทำอย่างแผ่น/การทำประมงจับกุ้งจับปลา/เกษตรกรรม นาข้าว/แตงโม	/			

ตารางที่ 9 ศักยภาพของชุมชนเกาะสุกรด้านโอกาส (O) (ต่อ)

รายการ	หมู่ 1	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4
4. การยางไทยรับซื้อน้ำยางตัดวงจรพ่อค้าคนกลาง ซื้อน้ำยางมาทำยางแผ่นเอง (ใช้ระบบกลุ่มยางแปลงใหญ่)	/			
5. มี อว. จ้างงาน นศ. เข้ามาช่วยพัฒนาชุมชน		/		
6. มีหน่วยงานเข้ามาช่วยเหลือในด้านการเกษตร (การปลูกแตงโม/การปลูกผัก/ยางพารา/นาข้าว/ข้าวโพด)		/		
7. รัฐบาลปรับราคาขายพาราเพิ่มขึ้น ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น		/		
8. มีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น มทร. ศรีวิชัย เบทาโกร ททท. การจ้างงาน ในพื้นที่เกาะสุกร			/	
9. นโยบายการท่องเที่ยวของภาครัฐเป็นโอกาสในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะสุกรและสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น			/	

ตารางที่ 10 คักยภาพของชุมชนเกาะสุกรด้านอุปสรรค (T)

รายการ	หมู่ 1	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4
สิ่งแวดล้อม				
1. พื้นที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติทางทะเล (สภาพอากาศ/มรสุม)				/
2. น้ำกัดเซาะชายฝั่ง	/			
3. ปัญหาขยะทะเล/ขาดหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน	/	/		
4. ทรัพยากรบางส่วนเสียหาย เนื่องจากคนนอกพื้นที่ลักลอบทำประมงโดยใช้เครื่องมือผิดกฎหมาย (อวนลาก/อวนรุน/อวนล้อม/ไซพูตาลี)	/	/		
5. หน่วยงานภาครัฐไม่มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด		/		/
สังคม				
1. ในช่วงมรสุม เมื่อเกิดพายุทำให้บ้านเรือนเสียหาย ทาง อบต. ช่วยเหลือได้บางส่วน (สนับสนุนหลังคา)	/			
2. น้ำกัดเซาะชายฝั่ง ทำให้ถนน บ้าน โคมสเตย์ เสียหาย (ไม่มี การป้องกัน)	/			
3. การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid 19 ทำให้ชุมชนขาดการมีส่วนร่วม (ทำให้ไม่อยากออกไปประชุมกับชุมชน)	/			
4. อบต.ทะเลสาบ ไม่มีพิกัดท่าเรือ และไม่ทำป้ายตรงสะพาน ทำให้การเดินทางไม่สะดวก	/			
5. การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid 19 เกิดการว่างงานเพิ่มขึ้น (บัณฑิตจบใหม่)	/			/
6. นายทุนเข้ามาซื้อที่ดินในเกาะสุกรทำให้ที่ดินเปลี่ยนมือ	/			
7. เทคโนโลยี ทำให้เด็กและเยาวชนติดเกมส์และสื่อสังคมออนไลน์				/
8. สื่อสังคมออนไลน์ให้ข้อมูลอย่างรวดเร็ว โดยไม่ได้กลั่นกรอง จึงเกิดความผิดพลาด (วัตถุนิยม)		/		/
9. เยาวชนมีพฤติกรรมการเล่นเกมที่เลียนแบบสื่อซึ่งผิดประเพณีของเกาะสุกร		/		
10. สภาพอากาศทำให้สัญญาณอินเทอร์เน็ตขาดหาย				/
11. การพัฒนาพื้นที่บริเวณท่าเรือยังไม่ได้มาตรฐาน			/	
12. ระบบการเมือง/การเลือกตั้งทำให้ประชาชนมีความคิดต่าง				/
13. ไม่มีงบประมาณสนับสนุนเรื่องการดูแลผู้ป่วยฉุกเฉิน				/

ตารางที่ 10 ศักยภาพของชุมชนเกาะสุกรด้านอุปสรรค (T) (ต่อ)

รายการ	หมู่ 1	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4
เศรษฐกิจ				
1. กฎหมายประมง 3 ไมล์ทะเล ทำให้การประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านแคบลง	/			
2. สภาพภูมิอากาศไม่เอื้อต่อการท่องเที่ยว (ขึ้นอยู่กับฤดูกาล)	/			
3. ราคาขายตกต่ำ เนื่องจากนโยบายรัฐไม่ได้ส่งเสริมอย่างจริงจัง	/			
4. การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid 19 ทำให้เกิดการหยุดชะงักทางเศรษฐกิจ นักท่องเที่ยวลดลง /ราคาสัตว์น้ำตกต่ำ /รายได้ลดลง	/	/	/	/
5. พ่อค้าคนกลางกดราคาสัตว์น้ำ		/		
6. มีนายทุนเข้ามาซื้อที่ทำกินของชาวบ้านเหลือน้อย		/		
7. หน่วยงานรัฐไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาเท่าที่ควร เช่น สถานที่ท่องเที่ยวไม่มีจุด check-in ให้นักท่องเที่ยวมาชมรวมทั้งเส้นทางท่องเที่ยว		/		
8. ภัยธรรมชาติส่งผลต่อการประกอบอาชีพการขนส่ง			/	
9. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ มีผลต่อการท่องเที่ยวและรายได้			/	
10. ต้นทุนทางเศรษฐกิจสูง เช่น ค่าขนส่ง			/	

ภาคผนวก
รูปภาพกิจกรรม

การเตรียมความพร้อมของชุมชน

ประชุมชี้แจงโครงการวิจัยกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และแกนนำชุมชน
เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2563

การประชุมกลุ่มย่อยแกนนำชุมชน ชี้แจงกระบวนการวิจัยของโครงการนี้ ตรวจสอบความต้องการของ
ชุมชน โดยเปิดรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการผ่านนำชุมชน
เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2563

พิธีเปิดเวทีที่ 1 การจัดทำแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่ง
เมื่อวันที่ 19-20 สิงหาคม 2563 ณ อาคารอเนกประสงค์ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุกร

เวทีที่ 1 แบ่งกลุ่มปฏิบัติการ 4 กลุ่ม
ระดมความคิดเห็นสถานการณ์ ความต้องการ และศักยภาพของชุมชน

ประชุมนักวิจัย ยกร่างแผน
วันที่ 13-15 กันยายน 2563 ณ โรงแรมเดอะรูม ตรัง

พิธีเปิดเวทีที่ 2 การจัดทำแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่ง
เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2563 ณ อาคารอเนกประสงค์ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุกร

เวทีที่ 2 แบ่งกลุ่มปฏิบัติการ 3 กลุ่ม
ระดมความคิดเห็นรายละเอียดของแผน โดยจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการ
ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ เป้าประสงค์ และตัวชี้วัด

พิธีเปิดเวทีที่ 3 การจัดทำแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่ง
เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2563 ณ อาคารอเนกประสงค์ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุกร

เวทีที่ 3 คัดข้อมูลให้กับชุมชน และชุมชนตรวจสอบแผนการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่เกาะสุกร

